

Lib. M. Coll. Ref. S. Ura
Sellyenfi et a Natione Rev.
Dni Gabrielis Nemes at Amos 1911

Tiszteletes Nemes Gramma.

1485
E' VILÁGI SOK KESERVES HAJÓ - TÖRÉSEK' KÖZT
HÁNYATTATOTT; DE MÁR A' MENNYEI NYUGO-
DALOMNAK TSENDES RÉVÉRE EL-ÉRKEZETT
É L E T N E K

EMLÉKEZTETŐ TÁBLÁJA:

M e l l y e n

A' NÉHAI MÉLTOSÁGOS GROFNÉ, *KÁALI*

KUN ER'SÉBETH

ÚR ASZSZONY Ö NAGYSÁGA',

É S

É L E T E' N É H A I U R I P Á R J A'

MÉLTOSÁGOS GROF *TANTSI*

FÖLDVÁRI FERENTZ

U R Ö N A G Y S Á G A'

Egy-más után tsak hamar következett Szomorú Halálokat,
és el-Temettetéeket, meg-firatott és tisztelt

HALOTTI PRÉDIKÁTZIOKAT ÉS ORATZIOT,

Léanyi igaz Hívségének és egyenes tiszteletének bizonyosságául,
Világ' eleiben bocsátratta

MÉLTOSÁGOS GROF *HIDVÉGI*

NEMES JUDITH

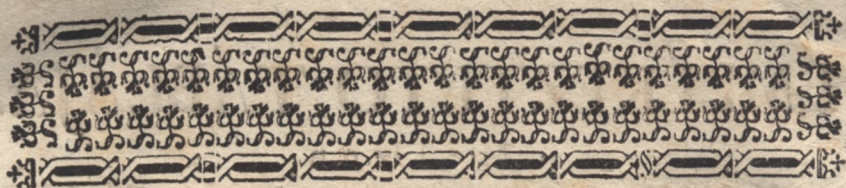
U R A R Z S Z O N Y,

MÉLTOSÁGOS GROF *TANTSI*

FÖLDVÁRI ISTVÁN

U R' É L E T E' K E G Y E S P Á R J A.

Kolo'sv. Nyomt. a' REF. COLL, Betűivel, 1771. Eftend,

1 P É T. 1: 6, 7.

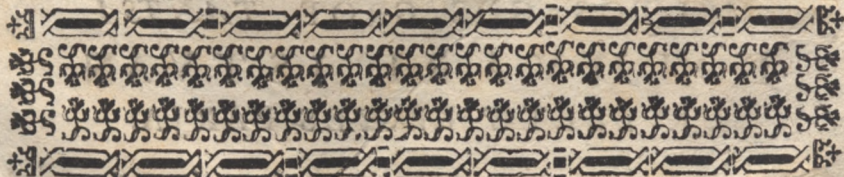
Szomorúsággal egy kevésbé most, a' külömb-külobb Kísértetekben illettetek, hogy a' ti Hiteteknek próbáltatása, melly sokkal drágább az aranyból, melly el-vék, mind-az-által meg-próbáltatik a' tűz által, találtassék néktek ditséretetekre, tisztességetekre és ditsőségetekre lenni, mikor a' Jéhus Kristus meg-jelenéndik.

J A K. 1: 2.

Nagy öröm gyanánt tartsátok Atyámfiai, mikor külömb-külobb kísértetekben estek.

T S E L. XIV: 22.

Tudván, hogy sok háborúságok által kellene nekünk menni az Istennek Országában.

283
1521 14

AZ ISTEN' ORTZÁJÁTOL EGY SZEMPILLANTÁSIG
MEGFOSZTATOTT; DE AZ Ö ÖRÖKKÉ VALÓ IR-
GALMASSÁGÁBAN KÖNYÖRÜLETESSÉGET
NYERT

ASZSZONYI ÁLLAT,
NÉHAI MÉLTÓSÁGOS GROFNÉ KÁÁLI
KUN ER'SÉBETH
UR ASZSZONY ÖNAGYSÁGA:
NÉHAI MÉLTÓSÁGOS GROF, TANTSI
FÖLDVÁRI FERENTZ
ÚRNAK,
HAZÁNK' ÉS AZ ISTEN HÁZA'
EGY ÉKESSÉGÉNEK

's a' t.

ISTENTÖL RENDELTETETT ENGEDELMESEK, 'S KEGYES
ELETE PÁRJA;

Ki, midőn az ISTEN ORTZÁJÁnak Szemlélésére, Lelké-
re nézve el-botsáttatattnék, meg-hidegült Tetemeire nézve
pedig, a' Tantsi Templomban, Idvezült Eleinek Sirjokban, il-
lendő tisztelességgel indittatnék, a' Dobokai Gyászos Udvarra
fel-gyült Ün és Nemes rend előtt, Utóljára meg-tiszteltetett

SZATHMÁRI PÁP MIHÁLY,

A' Kolo's. Ref. Collegium Sz. Theologiát tanító Professora által:
Ezer Hét-Száz Hetvenedik Eftendőben, Karátson

Havának 16-dik Napján.

Haáz Rezső Múzeum Tudományos Könyvtára, Székelyudvarhely

07338

'SOLT. LXXXIX. 15.

*Az Igaság és Itélet, Uram! a' te Székednek helye; a' KE-
GYELEM ÉS TÖKÉLLETESSÉG JÁR A' TE ORTZÁD
ELŐTT.*

'SOLT. CIV. 29.

*Mikor EL-FORDITOD ORTZÁDAT, MEG-HÁBORODNAK
mindenek.*

'SOLT. XVII. 15.

*En pedig Igaságban meg-LÁTOM a' TE ORTZÁDAT: meg-
elégítettém a' TE ÁBRÁZATODDAL, midőn fel-serkenek.*

HALOTTI PRÉDIKÁTZIÓ,

Az ISTENnek egy kis búsulásában, az Ő Szent Ortzájától egy szempillantásig meg-fosztatott; de az Ő örökké való Irgalmatságában, könyörületességet nyert
Afkonyi - állatról .

SZENT LETZKE:

É'SA. LIV. 8.

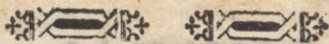
בשצף קצף הסתרתִי פני רגע ממוך :
ובחסד עלום רחמתִךְ אמר גאלךְ
יְהוָה

Magyar Fordítás :

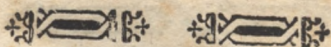
Egy kis búsulásomban el-rejtettem vala az én ortzámat te tölled egy szem-pillantásig : De az én örökké való Irgalmatságomban, könyörültem rajtad, azt mondja a' te Meg-váltó URad.

URam! minden mi napjaink elműlnak a' te haragod miatt, meg-eméftyük a' mi eftendeinket mint a' befédet. A' mi eftendeinknek napjai, ugyan-is hatvan eftendő, vagy mennél fellyebb, nyóltzvan eftendő, és azoknak

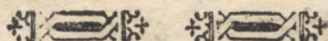

zoknak fínten a' jova-is nyomorúság és fáradtság, melly ni-
kor hirtelen el-múlik, el-repüünk. Kísoda tudhatja URam!
a' Te haragodnak erejét, és a' Te Boszku-állásodat a' Te Fé-
lelmed kerint? Illy' Szívekre ható gyönyörűséges és igen
fontos ízavait olvassuk, Sz! amiaz ISTEN egész Házában
hívséges Szolgának a' Mó'sesnek, P^sal. xc: 9-11. mellyekben
minekutánna az ISTENnek a' bünösök ellen méltán febes
tűz módjára gerjedező Haragját, és az Emberi életnek rö-
vidségét, mint-egy egy fontban tette volna, végre fellyebb
emelkedik, és azt jelenti ki, melly nehéz legyen az IS-
TEN' Haragjának esnéretét, az ISTENi félelemmel, az
az, a' valóságos Kegyességgel meg-egyeztetni. Ugyan-is
olly' nagy az Emberi természetnek gyarlósága, és az íté-
let-tételben hirtelenkedő vígyázatlansága, hogy majd kö-
zönségesen minden Emberek midön látják az ISTENnek
valamelly nevezetes, és ritkábban elő-forduló ítéletét vala-
kire állani, leg ottan hajlandók arra, hogy azt máfok fe-
lett vétkefebbnek állassák, és annak tettetes bünei felöl
tudakozódnak, azt gondolván, hogy azok az ítéletek ö-réajok
éppen el-nem jöhetnének. Bizony fokban vagynak, a' kik
midön a' Kegyes Dávidot az ö ellenségeitől háborgattatni
látják, azt mondják ö felölle: *Nintsen ennek ISTENTöl
semmi szabadulása.* P^sal. III: 3. és a' kik a' Semeivel öt
kövekkel hajigálván, és zemében port hányván, ekképen
átkozódnak: *Eredj, eredj te Istentelen ember, víkka adja most
az UR tenéked a' te vétkeidet; imé a' nyomorúságnak köze-
pette vagy, mert vér-fopó ember vagy.* 2 Sám. XVI: 7, 8.
Innen vagyon hogy még a' KRISTUS' Tanítványi-is nem
éppen helyesen ítélnék vala ama' Galiléabéli Emberek fe-
löl, kiknek véreket Pilátus egyben elegyítette vala az ö
áldozatjokkal, mellyről azért Idvezitönk meg-fedde őket,
Luk. XIII: 2. ezt mondván: *Gondoljátok-é hogy e' Galiléa-
béliiek bünösebbek voltanak volna a' több Galiléabélieknél, mi-
velbogy*

19

velhogy ezeket *fenvedték*. Söt ama' vakon fületett ember felöl-is azt kérdik vala: *Mester, mellyik vétkezett, ez-é, vagy ennek Szüléi, hogy ez vakon fületnék?* Ján.. IX: 2. Ki-mutatván ekképpen, melly hajlandók légyenek ök az ISTEN' terhes ítéleteitől környül vétetett ember felöl való bal-ítéletre: Annyira hogy éppen tsudálnunk már ne kellesék ama' *Mélita* Szigetbéli *Barbarusok*nak ítélet-tételeket, k k midön a' hajó törésből ki-fabadúlt *Sz. Pál Apostol*nak kezéről függeni látták volna a' mérges kígyót, egy-másnak ezt mondják vala: *Nyilván ez Ember gyilkos, kit nem hagyja élni a' bofkú-állás, noha a' tengerből meg-fabadúlt.* Tsel. XXVIII: 4 Innen vagyon, hogy a' *Pogányok* a' *Bofkú-állás*-nak Isten Afzonyát, kit *Némésis*nek neveznek vala, úgy fozták vala ki rajzolni, mint kinek vállaiból fúgár fárnyok nöttenek-ki, és egyik kezében Királyi Páltzát, másikban Zabolát tart vala, söt a' Kinek lábai alatt könnyen forduló kerék volna; Jelentvén azzal, hogy az, nagy sebességgel meg-jelenik mind azoknak büntetésekre és meg-keserítettésekre, valakik mások felett vétkefeknek lenni taláztatnak. Nem tsuda hát ha a' *Mó'ses*, az Embereknek ezt a' közönséges gyarlóságokat fzei eleiben tévén, így kiált-fel: *Kitsoda tudhatja URam a' Te haragodnak erejét, és a' te bofkú-állásodat a' te félelmed ferint?* Mellyeknek oztán mindjárt azt veti utánna: *Taníts meg minket hogy tudbassuk-meg a' mi napjainknak fámát; hogy járhabassunk bölts fízzel.* v. 12. az az ember jár tudni-illik bölts fízzel, a' ki meg-gondolván azt, hogy az Atya meg-dorgálja az ö Fiait, az ISTENnek látogatásait nem nézi mindenkor úgy, mint a' bűnnek büntetését, hanem el-hízi azt, hogy gyakorta azok az ISTEN Szeretetének esmérhető jelei légyenek, és hogy az ISTEN el-rejti ugyan ollykor a' *Kegyefektől-is* a' maga *Ortzáját*; de nem egyébert, hanem hogy majd áldások-

dáfokkal forduljon ö hozzá, a' mint ezt a' többi között látjuk nyilvánágon abból a' mi vagyon *E'sa*. LIV: 8. az holott az ISTEN az ö Híveinek vizsgálásokra ezt mondá a' Próféta által: *Egy kis búsulásomban el-rejtettem valú az én ortzámat te tölled egy szempillantásig: De az én örökké-való irgalmaságomban könyörültem rajtad.* A' mint ez Igéket mostani, alatt jární fokott elmékedésem' fundamentomá-úl el-olvastam.

Festetik ez Igékben Summa fzerént, Sz. H. egy mindenektől el-hagyattatott, és az ö kellemetes iff júságának fíntén virágzó ki keletén az ISTEN kemény látogatásának fíomorú gyázfáival bé-borítottatott titkos Afzónyi-állatnak fíralmas állapotja, és azt nyomban követő ISTENi kéz által lett hathatós meg-vizágtaltatáfa. Melly felől leendő mostani együgyü Elmékedésem, midön e' Mélt. Uri Házban, meg-újjúlt, és meg-tojúlt Keserüségnek, réam-is ki-áradott özön-vizei között, a' vizsgáláfnak nyúgovó Révére törecedik; hogy ama' Világi Életének leg-első kellemetes Tavafzán, mindjárt, a' szabados uralkodású ISTEN' el-rejtett útakon járó látogatásának meg-eméztö, és egy mást nyomban üző habjaitól hanyattatott, de már a' minden vizsgálásoknak, partyait felyül-múló folyamati mellett, meggyúgodott Mélt. Ur Afzónynak, Néh. Mélt. Gróf KÁLI KUN ER'SÉBETH Ur Afzóny ö Nagyságának, ama' Házánk és Nemzetünk Ékefsége, az ISTEN Háza' nagy Eröfsége', nékem pedig kiváltképen való, és igen hathatófon meg-bizonyítottatott *Patronus* Uram' Mélt. Gróf *Tantsi FÖLDVÁRI FERENTZ* Ur' sem böl dog, sem böl dogtalan állapotjában el-nem hagyattatott Élete' Párjának, utolsó Tízteséget tégyen. Oh vajha már-is rebegni kezdett Nyelvemet, Elmékedésemnek mindgyárt elején, az erötelenekben maga erejét ki nyilatkozatató Mennyei Kegyelem, ez hathatós ígérettel erösítgetné: *Ne félj, mert nem fégye*

Égjenülk-meg ; meg sem pirúlk ; mert meg nem gyaláztatól ; mert a' te Meg-váltód az Izraelnek Szente. É'sa. LIV: 4, 5.

Melly felől való töredelmes foházkodásomat , midőn az Egekre fel-botsátom , egyfzer'smind , ez egész Elmélkedésemet illetén határok közzé fozitom : hogy minek-utánna I. Kitsoda légyen valósággal az a' Titkos Afzonyi-állat , a' kihez az ISTEN e' mi Letzkénkben a' maga vígasztaló szavait nyújtotta , és a' ki a' Letzke előtt való verfekben úgy íratott-le mint *egy el-hagyatott és keserves lelkü Afzonyi-állat* , fel fejtegetem ; annak-utánna II. Mitsoda légyen az ISTENnek e' körül véghez ment , vagy ötet látogató , vagy meg-vígasztaló Tselekedete , melly ekképen fejeztetik-ki : *Egy kis búsulásomban el-rejtettem vala, 'sa' t. rövideden ki-bezéllem. Légyetek figyelmetefek !*

I. Nyilván vagyon mindenek előtt , kik a' Prófétáknak írásaikban nem tellyességgel jövevények , hogy az azokban gyakorta elő-forduló Afzonyi-állatok , ha talám nem mindenütt-is ; de leg-gyakrabban titkos értelem fzerínt véttetnek : mellyek közzé mivel e' mi keserves Lelkü Afzonyunk -is a' Sz. I. Mk. egyező *voxok* által már régen bé-fámláltatott ; azért e' vólt eleitől fogva itten a' Kérdés: Vallyon mi légyen az , a' mi ez *Afzonyi-állatnak* titkos személjében tziereztetett ? Én pedig tsak fázraz lábakkal elmellőzvé azoknak vélekedéseket , kik itt a' Sz. Léleknek tzelja és fándéka ellen , vagy a' régi Jéru'sálem Városának Babilóniai fogságban töltött fomorú állapotjáról , vagy e' mái napig-is fenn álló fíralmas vakságban ülő 'Sidókról gondolkoztak ; ennek fel-keresésében Kalaúzul véfzem a' Sz. Pál Apostolt , a' ki *Gal. IV: 22.* tanitván világofon , hogy ama' minden Hívők Atyoknak az *Ábrahámnak* két különböző forfú és természetü Feleségei , úgy-mint a' *Sára* , és a' *Hágár* nem egyebet árnyékoztak , hanem az ISTENnek

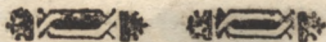
TENnek ama' két különböző Szövetségeit, mellyeket a' régi időkben az emberekkel kötött, annak meg-mutatására egyenesen azt hozza-elő, a' mi e' kezünk alatt lévő 1. ψ. vagon: *Mert meg-vagyon, úgy-mond, íratatva: örülj magtalan a' ki nem félk. vala; mert sokkal többen vagynak az el-hagyattattnak magzati, hogy nem annak a' kinek Férje vagyon.* 27. ψ. Mellyekből könnyen akárki velem együtt ki-hozhartya, hogy az Apostolnak tsalhatatlan tanitáfa fzerint ez a' keserves Lelkü, és egy ideig a' fok terhes látogatásoknak alája rekefzetett, Afzonyi-állat, kit a' Próféta ebben a' részben, és így a' mi Letzkénkben-is megfzöllitott, valósággal nem egyéb, hanem a' mit az *Ábrabámnak* egy ideig mint-egy el-hagyatott, és fok fzívbeli keserüségektől ostromoltatott, azután pediglen az Igéretnek Fiával meg-vígafztaltatott Felesége a' *Sára* példázott. Melly fzerént, hogy ezt innár a' maga tulajdon fzemélyében közelebbről fzemlélhetség, arra kell törekednünk, hogy az *Ábrabámnak* titkos Feleségét az árnyékoknak hajtalékiból ki-fejthetség. Régi és fokoknak elméjekben méljen meggyökerezett vélekedés ez, hogy a' miképen a' *Hágár* tzi-merezte az O Testamentomi 'Sidó Eklé'siát, mellyet az ISTEN a' *Sinai* Hegynek tetejére, süri villámások, és a' Földet meg-refzkettető meny-dörgések között, le-fzálván, magának Házasági Szövetséggel kötelezett vala: úgy ellenben a' *Sára* képét viselte az Uj Testamentomi Anyafent-egy-háznak, melly a' Sion Hegyének tetején mulatozó Apostolokra, tüzes nyelvnek formájában le-fzállott. De miként ez a' magyarázat a' *Hágárra* nézve igen jó, és az Apostolnak tanításával pontban meg-egyező, úgy a' *Sára* nézve, én ugyan annak alája nem irhatok. Kitsoda nem tudja ugyan-is, hogy minek elötte *Ábrabám* a' fzolgaló *Hágárt* maga mellé méltóztatta, már az elötte fok idővel, a' *Sára* Fele-

Feleségül vette vala? az Uj Testamentomi Ekklé'sia pediglen, az O Testamentomnak nem előtte, hanem inkább utánna állittatott-fel? Mellyek azért éppen egy-mással öfve fegezett homlókokkal ellenkeznek. Mondjuk hát egyenesen, hogy valamiképpen a' *Hágár* képét viselte az O Testamentombéli testi Izraélitáknak, kik tsak a' Földi Jerú'sálemhez, és Templomhoz ragafzkodtak, *hogy fólgnának azoknak, kik terméket kerént nem Istenek, és az erőtelen fegény betűknek Gal. IV. 8, 9.* úgy a' *Sárának* személyében feftetett igen szépen az ISTENnek az a' Közönséges igaz Anya-fent-egy-háza, melly a' Kegyelemnek Szöve-tsége által ISTENnel fzoróffan égyefittetett, és a' melly noha e' földről sóha tellyeséggel el nem fogyott; az *Ábráámnak* idejétől fogva mindazáltal fokféle vízföntagságok között hányattatott, mind addig, míg nem oztán az időnek tellyeségében az Idveség Fejedelmének fel-fenteltetése, és a' Sz. Léleknek bővféges ki tölttetése által, fok magzatoknak Annyává tétettetett, és ez egész Világra ki-terjedett. Ugy vagy on tsak e' fel tett magyarázat egyedül az, melly kerént a' *Messziásnak* mint valóságos *Ábráámnak* Lelki Házában, a' *Sárát* valósággal meg-találhattuk, mind az *Hágárnak* fel-vétetése előtt, mind pedig annak ki-vette-tése után: mind keserves fzenvedéseire, mind pedig meg-vigasztaltatott állapotjára nézve: És így miképpen a' *Sára* itten képét viselte, az Apostolnak nyilvánóságos tanitása kerént, az *Ábráám* és a' *Sára* Lelki Fiának, az az: az *Ábráámtól* és *Sárától* fzármazott Lelki Izraélitáknak, kik noha az O Testamentomban a' testi Izraélitákkal egyben elegyittetve élnek vala: az ISTENnek Anya-fentegyházát mindazáltal tsak magokban foglalják vala: úgy az itten meg-fóllittatott *Keserves Lelki Afköny*-is, a' kit az Apostol a' *Sára* képében ad vala elé a' Galatziabéliekhez küldött Levélben, személy kerént nem más léfzen, hanem az ISTENnek a' KRISTUS

B

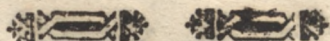
JÉ'SUS

JÉ'SUS eljövetele előtt élt igaz Anya-zent-egy-háza; mert noha a' Tzerémóniás Törvényeknek szolgálatjok alatt élő Izraelitáknak nagyobb része, a' külső betűben elméjeket meg-fektetvén, a' magok meg-igazulásokokat csak abból várják vala, nem fogytanak-el mindazáltal soha egézfén az O Testamentomnak folyása alatt-is, az olyan Lelki Izraeliták, a' kik a' Tzerémóniás Törvénynek tehetetlenségét ezekben vévén, csak az ISTEN Kegyelembéli Szövetségének Igéreteihez támaszkodtak; A' kikköl álló igaz Ekklé'sia hát az, a' melly itten e' *Keserves Lelkü Afekonyi-állatnak* képében rajzoltatik, és a' Kihez ISTEN-is itten a' maga hathatós ízavait intézte, Mellyekről fűkség lézen

II. *Másodszor* immár egy kevésbé bővebben értekezünk; hogy így világoson meg-érthessük ennek *mind* ízvére fekütt gyászos sérelmeit, *mind* pedig azoknak örökös el-ozlattanásokokat. Mellyek közzül az (*) *elsőt* e'képen fejeziki az ISTEN a' Próféta által: *Egy kis búszulásomban rejtetem vala-el az, én Ortzámat te tölled egy fempillantásig.* Melly állófnak formája, melly igen hathatós és fokot nyomó erővel birjon, érzik azt már előre-is, a' kik az ISTEN Ortzájának a' Szent Írásban elő fordulni szokott ditsőséges jelentéseit vagy egyfzer a' mint illik, vóltaképpen elméjekre és ízvekre vették. Ugyan-is, akár jelentse az ama' *Jebova Ortzájának Angyalát*, É'sa. LXIII: 9. a' *láthatatlan Istennek Ábrázatját*. Kol. I: 15. 2Kór. IV: 4. és az ISTEN Személyének *ki-mettzett bélyegét*, 'Sid. I: 3. az UR JÉ'SUS KRISTUST; akár pedig len vétettség az ISTEN-nek Felséges Méltóságáért, Kegyelmes jelen-létéért, Gondvifeléséért, Segedelméért, Oltalmáért, és az emberekhez le-erézkedett buzgó Szerelméért, mindenkor az ISTEN Ortzája világosságának mi rajtunk való fénylését, és annak töllünk lehető *femléltetését*, méltán úgy gondolhatjuk, mint

az

az Emberi Bóldogságnak leg-felsőbb tetejét. Szemléljük, bátor e' Nevezett alatt az UR JÉ'SUS KRISTUST, mint e' Világnak és az Igasfágnak napját, Malak. IV. 2. Kinek Ábrázattya olyan mint a' nap, mikor fénylik az ő eréjében. Jel. I: 12 Vallyon nem nagy bóldogság-é ennek világofságánál látni világofságot, és bé-vezéreltetni az Isten Szentségének Hegyére? 'Sólt. XLIII: 3. Gondoljuk mostan az ISTENT, mint igen Ditsőséges Fejedelmet, és minden Királyoknak Királyát: vallyon nem nagy bóldogság-é ha ez a' maga Felsőges Palotájából, az Egekből, ki-tündökölvén, hozzánk való hajlandóságának és fzeretetének jeléül, minket méltatlan fozgait, kedves, nyájas és mint-egy barátságos tekintetere méltóztat? miképen tselekedék régenten az Izraëlnek bet-ven véneivel avagy Fejeivel, a' Sinai hegynél, midön azok látták az Izraëlnek Istenét, és az ő lábai alatt vala, úgy-mint Safirus köből tsináltatott állatt, minemü az ég mikor tífzta. 2Mós. XXIV: 9, 10. Ditsőségeknek esmérték bizony már eleitől fogva, minden nemzetek tsak azt-is, ha az ő földi Királyaik és Fejedelmeik ő közöttök meg-jelentenek, avagy lakoztanak, az honnan amaz elmés Déák Poëta az Horatius is Augustus Imperatornak a' Római Nép közzé való vízfza térését e'képen fiettetü:

Lucem redde tuae Dux bone Patriae:

Instar veris enim vultus ubi tuus

Affulsit, Populo gratior it dies:

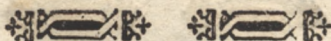
Et soles melius nitent.

az az: Add meg óh jó Fejedelem a' te vízfza jövedeleddel Hazádnak egész fényét, mert midön a' te Ábrázatod mint a' Tavaf meg jelenik a' te néped előtt, az idök-is kedvesebben fójnak, a' nap-is vídamabb sűgárokkal fénylik: annyival-is inkább ditselkednek még ma-is, azok, a' kik az ő Királyaik' és

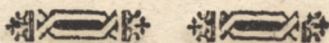
206

Fejedelmek' ortzáinak szemlélésére gyako rízen bé-botsáttatnak, tudván hogy az általök nyilván meg-bizonyíttatnak *Purpurati et intimae admissionis Regum*. Ollyanoknak lenni, a' kik a' Királyok előtt bátorsággal járhatnak, és azoknak Barát-ságokkal, hozzájuk való hajlandóságokkal mások felett dítsekedhetnének; nem lévén a' Fejedelmek Orzájainak kö-zönséges szemlélésére mindeneknek egyaránt szabadságok, hanem csak az Ország Fejeinek, és Eleinek: a' mint e' szépen jelentetik. 1 Kir. X: 8. Mennyivel inkább dítsekedhetnek azért azok, a' kiken az *Isten minden nap meg-világosítja az Ő Orzáját*, és *fel-emeli az Ő Orzájának világosságát*, e' lévén az, melly minden világi gyönyörtiségeket, és pompás tisztességeket véghetetlenül felyül halad, sőt a' melly a' leg-keservefebb nyomorúságot-is meg-enyhítheti, és annak kedvetlen érzését vidám örömmel fel-válthattya! Mellyre-nézve, már régen a' buzgó Lelkü *Dávid-is ISTEN* előtt e'képen esedezett: *Te URam mutasd-meg nekünk a' Te Orzádnak világát: És így nagyobb örömet adék az én szívemben, hogy nem mint mikor az emberek' Fiainak borok és bú-zájok meg-síkasodnak*, 'Sólt. IV: 7, 8. Képzeljük továbbá itten az ISTENT, mint e' Világnak és minden testnek igaz Itéző Biráját. 1 Mós. XVIII: 28. Ják. IV: 12. Vallyon nem nagy boldogság-e ennek ditsőséges Orzáját, mellynek előtte *Kegyelem és Igaság fokott járni*, 'Sólt. LXXXIX. 15. *fel fedett ortzával szemlélni?* annyival-is inkább hogy az ISTEN Orzájának szemlélése, a' mi Isten előtt való meg-igazulhatásunknak egy bizonyos jele: Bizony miképen a' régi Napkeleti törvényes *Processusokban*, a' bűnnel vádoltattott Személy, csak addig nézhette a' Birónak ortzáját fel-fedezett ábrázattal, míg az ő vádoltatása egézfzen világosságra nem jött, a' pedig meg-lévén leg-ottan annak ortzája bé-fedeztetett, és így ő a' Biró elől el-ragadtatott, nem

207

nem tartatván többé arra méltónak, hogy a' Bírónak Igas-
ság szerető Ortzája előtt múlatoznék; a' mint ennek vilá-
gos nyomát láttyuk 4Mós. V: 14--28. ama' parázna-
ságnak gyanujában *keserü viznek* italával tsudálatofon meg-
próbáltatott Afzonyi-állatnak példájában, a' ki felöl azt
írják a' 'Sidóknak Mestereik, hogy midön az ilyen Afzö-
nyon a' gyanú igaznak találtatott, es azért az ö *méhe a*
keserü víztől meg-dagadott, 's tempora meg-éaradott, akkor
az ilyen Afzöny nagy hirtelenséggel az URnak Ortzája
elől a' Templomból ki-kergettetett, nem lévén tovább
femmiképen méltó arra, hogy az URnak Ortzája előtt ál-
lyon, és azt szemlélhesse. Ugy az ISTENnek, mint igaz
Bírónak, tisztaságban gyönyörködő zemei, és igazságot sze-
rető Ortzája előtt tsak azok múlatozhatnak, a' kik nagy
bizodalommal ezt mondhatják: *Kitsoda vádolhatna minket*
Istennek válaftottit? Kitsoda a' ki kárboztatna? Róm. VIII:
33, 34. avagy a' ki bövebben ezt kiálthatná: *Közel vagyon a'*
ki engemet meg-igazit, kitsoda perelhetne én velem?
Imé az UR Isten az én segítségem, kitsoda kárboztathatna en-
gem? É'sa. L: 8, 9. Mellyekhez ha immár hozzá tézfzük,
egy felöl ugyan azt, hogy midön a' Sz. Írásban némelly
Angyalok úgy íratnak-le, mint a' kik az Isten Ortzájának
Angyali, É'sa. LXIII: 9. és a' kik az Isten előtt állanak,
Jel. I: 4. VIII: 2. és *Menny-országban látják mindenkor az Is-*
tennek Ortzáját. Mát. XVIII. 10. akkor azzal egy átaljában a-
zoknak Fő Bóldogságok, és mások felett ki-tetző Ditsös-
ségek rajzoltatik, *más felöl* pediglen azt, hogy a' mi jö-
vendöbéli meg-bóldogittatásfunknak-is egy igen kiváltképpen
való részének lenni a' mondatik, hogy mi *meg-látjuk az Is-*
tent, Máth. V: 8. *látjuk az Isten' Ortzáját,* Jel. XXII: 4.
vagy a' mint a' Dávid hathatófabban jelenti: hogy *Igas-*
ságban meg-látjuk az Istennek Ortzáját: és meg-elégítettünk

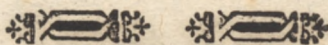

208
az ő ábrázatjával, midőn fel serkenünk. 'Sólt. XVII: 15, mind ezekre nézve tsalhatatlanul el-mondhatjuk, hogy az *Isten' Ortzájának látása, Emlélése* az Ember Bóldogságának egy tellyes tökéletese.

Vallyon kitsoda találkoznék hát már Sz. H. H. Ti-közzületek, a' ki mind ezeknek figyelmetes meg-fontoláfból, egyenes következés által azt ne állatná; hogy a' minémü nagy bóldogság az ISTEN Ortzájának látása, Éintén olly' nagy, és éppen feneketlen bóldogtalanság alá rekefztetik az ollyan Ember, a' kitől az *Isten az ő Ortzáját el rejti*, fetéség és rebegés, félelem és kétségben e-fés vézik az illyen embert környül, annyira, hogy amaz első gyilkoffal a' *Kainnal*, kételeniteseék erre fokadni: *Imé el-üzék engemet most e' Földnek fínéről, és a' Te Ortzáid előtt el kell rejteznem, bújdosó és vándorló léftek a' Földön: mellyből a' következik, hogy valaki én réám találkozik, meg-öl engemet.* 1Mós. IV: 14. Az illyen, ha az UR JÉ'SUS KRISTUS-t mint az *Istennek Ortzáját* kéri és keresi, kívánván az ő lelke és beféde által vezéreltetni, *hogy légyen ő nékie világofság, es a' fetéség ötét el ne foglalja.* Ján. XII: 35. minden ő kérésére tsak illyen fomoró válast nyér: *Botsátok én te előtted Angyalt, de én te veled nem mégyek-el, mert kemény nyaku vagy te, és talám meg-eméftenelek téged az úton.* 2Mós. XXXIII: 2, 3. Ha az ISTEN-nek, mint minden *Királyok' Királyának* orfáglása és védelme alá folyamodik, magát annak Szeretetéből és Kegyelmeből egézfzen ki re-kefztetnek tapasztalja; engefztelő áldozatot kéfzit ugyan ő; de el-fordította már az UR az ő Ortzáját ő tölle, ke-refi az UR-at, de nem találja, *fel-kél és el járja az utzáknak foroffait.* Ének. III: 1. hogy vífont meg-találná az *Istent*; de végre tsak így gyötrődik magában: *Imé Nap-ke-tet-felé mégyek, és nintsen; ha pedig Nap-enyéket-felé, nem vehetem*

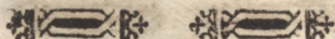
rehetem ezekben ötet. Avagy mikor Észak-felé tselekedik va-
 lamit, nem láthatom: El-rejti önnön magát Délre, 's nem
 felelhetem. Jób. XXIII: 3, 8, 9. Oh Szív rágó gyötrel-
 lem! óh Lelkeket kinzó állapot! és óh temérdek fetétség-
 gel béborítottatott vezedelem! Bizony mivel az *Isten Or-
 tzejának* elrejtettetése az ö *Haragjának* tsalhatatlan Jele,
 itt lézen egész erőben helye ama' régi bölts mondásá-
 nak: hogy a' Királynak baragja vagy tulajdonképen *Ortzejá-
 jának elrejtettetése Halál*. Ugyan is miképpen a' termé-
 zti Napnak le-menetele mindenféle vakságot és rettegést o-
 koz, és mindeneket az ö fetétségével mint-egy halálban
 borit és el-temet: Ugy az *Isten Ortzeja* világosságának el-
 tűnése nem egyéb, hanem halál és vezedelem: a' mint
 ez nyilván jelentetik, É'sa. LXIV: 7. *Mikoron a' te Ortzedat
 el-rejted mi töllünk, a' mi álnokságinkban meg-rothadunk*. To-
 vábbá, ha az ilyen ember, az *Isten Ortzejának el-rejtette-
 rését*, úgy gondolja, mint e' Világ Itélő Birája' Ortzejá-
 nak rólla való el-fordulását, méltán meg-rettenhet az ö kí-
 vében, és a' maga meg-igazulhatásáról mint-egy kétségben el-
 vén, az ISTENT úgy képzelheti, mint-egy mindeneket tudó,
 mindeneket látó, fel-gerjedet haragu, kemény Itélő Bí-
 rót, a' *Ki*, mivel a' hamiságban nem gyönyörködik, és az
 álnokságnak tselekedője ö véle együtt nem lakozhatik. 'Sólt.
 V: 5. azért a' maga Ortzeját ö rólla egészen el-fordította:
 az honnan immár, ha a' Világi minden élő állatokat meg-
 tekintti, úgy tefzik, nem egyebet lát, hanem az ö kár-
 hoztató vádolóit: ha az ö házában rakásra gyűjtött Földi
 áldáfokra néz, úgy tefzik, valami ötet, maga menthe-
 tetlenné tévő kéz-írásfokat olvas; ha könyörög, minden ö
 imádsága tsak ez: *En Istenem nappal kiáltok te hozzád,
 de nem halgaték-meg, és éjjel, de nintsen tsendeségem énné-
 kem*. 'Sólt. XXIII: 3.

 Illy^r

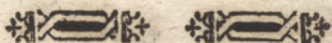
210

Illy' nagy Meg-háborodás, és feneketlen Bóldogtalanság lévén az *Isten Ortzájának* valakitől való *el-rejtetése*, kétségben azt femmiképen nem hozhatni, hogy valahányfó az ISTEN az Emberektől a' maga *Ortzáját el-rejteni* mondatik, mind-annyifó többnyire azzal, az ISTENnek nem valami *kitsiny meg-búsulása*, hanem fokkal inkább az ő febes fel-indulása, (a' mennyiben t. i. ez az ISTENben lehet) jelentetik. Az honnan én ugyan igen könnyen is hajlanék azokhoz, a' kik e' mi kezünk alá vett Letzkének, első tikkelyetskéjét ekképen fordítják: *Az én búsulásomnak, vagy haragomnak fel-lobbanásában, el-rejtettem vala az én Ortzámat te tölled egy kempillantásig.* Melly fzerint, nékem avagy tsak úgy tétzik, hogy az *Isten' Ortzája el-rejtetetéséből* következni szokott nagy Bóldogtalanság fépen meg-kisfebbítettik, és a' következő tikkelyben kifejeztetett hathatós vígafztalásra-is egyenes út nyittatik. Midőn ugyan-is, az ISTEN *el-fokta rejteni az ő Ortzáját, az ő búsulásában és haragjában, az ő búsulása pedig vagyok az engedetlenségért*, Róm. II: 8. azért meg-esik az, hogy az ISTEN a' maga Népétől-is, a' melly hasonlóképpen fokfó nagy bűnben és engedetlenségben eshetik, olykor *el-rejti a' maga Ortzáját*, annyira, hogy a' *Dáviddal* ekképen nyögjenek, és keferegjenek, *URam miglen felejtkezel-e rólam mindenestől fogva? Miglen rejted-el a' te ortzádat én töllem?* 'Sólt. XIII: 2. Nem következnek-el mindazonáltal ő reája, az ebből folyni szokott minden bóldogtalanságok egézfzen; mert az ISTEN, ezt tsak az ő *búsulásának fel-lobbanásában, és tsak egy kempillantásig*, sőt ugyan olykor merő azon hozzája való fzeretetésből, és az ő próbáltatására, 's erősödésére rejti-el ő tölle; nem külömben mint az édes Atya az ő már ügyelni kezdettgyermekével nyájaskodván, magát olykor tsak igen könnyü helyre egy kevésfé félre

félre vonja, és *Ortzáját* tölle el-rejti, hogy ha ö tölle *ziveferr* és *bánkódva* kerestetnék, majd annak kettős örömére magát meg-jelentse.

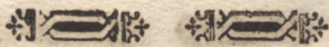
És ugyan *szintén* ez értelemben *vézem* én már Sz. H. H. azt-is, midőn e' mi kezünk alá vett Letzkében, az ISTEN, az eddig le-írt, és meg-magyaráztatott *Keserves Lelkü Ázékonyi-állatnak*, az az, a' KRISTUS' el-jövetele előtt, a' testi Izraélitáknak tárfaságokban ugyan, a' Törvénynek *szolgálatja* alatt élt, de annak *tehetetlenségéről* meggyőződött, és azért *szorosabbban* csak az ISTEN *Kegyelmébéli Szövetségének* Igéreteihez ragafzkodott *Igaz Anyafélt-egy-házának* ezt mondotta: *Az én búsulásomnak fellobbanásában, el-rejtettem vala az én Ortzámat te tölled egy fempillantásig*, jelentvén ezzel igen *szépen*, hogy az ISTEN nem tartja meg az *ő haragját* a' maga Népe ellen, mint *szokta az ő ellenségi ellen*, Nahum. I: 2. hanem ha el-fordítja-is *ollykor* azoktól az *ő Ortzáját*; a' mindazonáltal csak az *ő haragjának fellobbanásában*, és csak *egy fempillantásig*, az az, igen kevés ideig tart. Nem lehet hát *semmiképpen* meg-nyugodnunk, az itten említett *fempillantásnak* meg-hátározásában, amaz egy *külömben* nagy Tudományú, és *tiszta* *Kegyefségü* *Férjfiúnak* vélekedésén: mint-ha ugyan az *Isten Ortzájának*, ezen eddig le-írt *Ázékonyi-állattól* csak *egy fempillantásig* lett el-rejtettetése, magában foglalná az egész *O Testamentomi Időnek* folyását: *mind* a' *mennyiben* az, az egész *idő haragnak* és *keményységnek* idejének neveztetik, Róm. IV: 15. és annak *Fiai* úgy *íratnak-le*, *mint* a' *kik meg-itták az UR' Kezéből* az *ő haragjának pohárát*, és a' *keserűség pohárának seprejét-is ki-főpták*, *melly miá* *ollyanok-is* *vólnának* *mint* a' *vérfégek*. É'sa. LI: 17, 21. *mind* pedig a' *mennyiben* a' *Tzerémóniás Törvénynek* *szolgálatja* éppen el-vifelhetetlen terhet hozott vala

212
arra az időre ; a' Szent Léleknek ebben való munkálkodá-
fa olly' ritka és meg-vonattatott vala, hogy erre nézve, ő
felölle nyilván e' mondattafsék, hogy a' KRISTUSnak
meg-ditsöittetése előtt *nem-is vala*. Ján. VII: 39. Söt az
ISTENhez-is tsak a' Fő Pap által járúlhatnak vala, és ötet
az árnyékok, példák és jelek által láthatják vala: Az ISTEN
a' Kerubimoknak fel-felé ki - terjesztetett szárnyaik között
lévő ditsőséges felhőben lakozik vala, még-is ő hozzá a'
Fő Pap-is nem közelíthet vala, míg azt a' Jó-illatnak füs-
tyével egézfzen el nem foglalta, és így az egézf felhőt
sűrű fetétségben nem helyhezette. Mellyek, mivel a'
testi Izraéliták között lakozott Igaz Hívekre, a' Lelki Iz-
raélitákra-is ki-hatottanak, nyomván őket-is a' Tzérémoní-
ás Törvénynek igen terhes súlya, és uralkodván ő rajtok-
is a' fok keserves inségek; fegyver, rabság, púfztulás, és
fámkivetés, annyira, hogy már ök-is némü-némüképpen
kérdeszkedhetnének a' felöl, ha vallyon ök az ISTENnek
választott Hívei vólnának-é? vallyon nem felejtkezett-é el
egézfzen az UR az ő Igéreteiről? és vallyon nem fordí-
totta-é el végképpen ő töllök a' maga Ortzáját? azért az
O Testamentomnak terhes ideje ö-reájok nézve-is méltán
úgy gondoltathatnék, mint az ISTEN Ortzájának egy *fem-
pillantásig lett el-rejtettetésének* ideje. De nem lehet, mon-
dom, semmiképpen, hogy mi-is ebben a' vélekedésben e-
gézfzen meg-nyúgodjunk, 1) *elsőben* ugyan azért; mert
ha fíntén meg-esett-is az, az O Testamentomnak folyáfa
alatt, hogy annak idejét az ISTEN a' maga Ortzájának
el-rejtésével, nem tsak a' testi, hanem a' Lelki Izraéliták-
ra nézve-is, *Haragnak* és *Setétségnek* idejévé tenné; vólta-
nak mindazonáltal abban olly' *lucida intervalla*, olly' ked-
ves hívefitésnek napja-is, mellyekben az Izraéliták az IS-
TEN Ortzájának jelen-létével, nyilvánságofon ditsekedhet-
nek

nek vala : sőt ha olykor az igaz Hívek kényszerítettének-is, az ISTEN Ortzájának el-rejtettetése miatt, minden felé el-féledni, annyira, hogy ezért a' buzgó Lelkü *Illyés-is* ISTEN előtt ekképen keferegne: *Nagy búsulásom vagyon nékem a' Seregeknek URáért; mert el-hagyták a' Te Szövetségedet az Izrael Fiai, a' te óltáridat le-rontották, és a' Te Pró-fétáidat fegyverrel meg-öltek, és csak egyedül én maradtam, engemet-is pedig halálra keresnek.* 1Kir. XIX: 10. Maradtnak mindazáltal még ekkoron-is annyin, hogy azok felől az ISTEN ezt mondhatná: *Meg-hagytam Izraelben két ezer embert, kiknek az ő térdek meg nem hajlott a' Bálnak, és kiknek fájok nem tsókolta-meg azt.* 1Kir. XIX: 18. Mellyre nézve, nehéz vólna az egész O Testamentomi időt illy' fel-lobbant haragnak idejének gondolnunk. De továbbá 2) *másodszor.* Vallyon ugyan leheté az, hogy itten ez egy *fempillantásnak* nevezeti alatt értettefsék az egész O Testamentomi időnek folyása, mellyben a' Törvénynek átka uralkodik vala, és a' melly egy néhány száz eftendőkre ki-terjedő időt magában foglalt vala? és ha ez értettetik, vallyon illy' fok száz eftendőkig tartott fzenvedés, méltán nevezetethetett-é egy *fempillantásnak*, holott ama' közmondás fzerént: *omnis mora afflicto longa*, a' nagy keferü-ségek, gyötrelmek, és fzenvedések között heverőknek, még egy fempillantás-is ezer eftendőnek tetfzik, mennyivel inkább illy' hozzú ideig tartott fzenvedés egy fempillantásnak, femmiképen nem nevezetetheték. Nem vagyok ugyan tudatlan tellyesféggel a' Próféta'k' főllásainak formájiban, mellyek fzerént gyakorta az Emberek' dolgainak hozzabb idejek-is *egy kitsiny, egy kevés* időnek nevezetnek, és hogy az *Isten előtt egy nap* olyannak mondattatik, *mint ezer eftendő*, és *ezer eftendő mint egy nap.* 2Pét. III: 8. Sőt könnyen meg-engedem azt-is, hogy akár melly

214
hozzú lett légyen-is az O Testamentomnak ideje, a' mind-
azonáltal az örökké-valóságra nézve mindenkoron rövid idő-
nek esmérthetik: de azt még-is a' Sz. Írásnak *Stilusa*
szerint fokatlan dolognak tartom, hogy illy' hozzú idő,
egy szempillantásnak neveztesék.

És ezek szerint immár méltóbb jussal hajolhat akár-
ki ama' Vallásunk' egyik Bölts és Kegyes Sz. I. Magyará-
zójának a' C. *Vitringának* értelmére, állatván, hogy az *Is-
ten' Országának* ezen egy *szempillantásig* lett el-rejtettetésén,
nem kell minékünk az egész O Testamentomnak idejét ér-
tenünk, hanem csak azt a' részét, mellyben az Izraéliták,
és azok között az igaz Hívek-is, *Antiochus Epiphanes* vagy
igazábban *Epimanes* alatt XXVI, szorosabban pedig három
éztendőknél el-folyásokig ifonyúán hanyargattattanak, Tem-
plomoknak útállatos meg-fertéztetése, Isteni tiszteleteknek
meg-gátolása, Törvényeiknek, Szokásaiknak meg-tapodása,
és Nemzeteknek szörnyü kínoztatások által keferget-
tettek, el-annyira, hogy már az egész 'Sidó Nemzetnek,
és azok között az ISTEN igaz Híveiknek-is utolsó vezedel-
mek jelen lenni láttatnék. A' mikoron-is azért az ISTEN
méltán úgy gondoltathatik vala, mint a' ki el-rejtette vól-
na ezektől az ő országát, egy *szempillantásig*. Hogy pe-
dig, a' nehézséget csak el-mellözni ne láttassam, meg-val-
lom én azt egyenesen, hogy így-is ezen keferves szenve-
désnek ideje, tulajdonképpen egy *szempillantásnak* nem mon-
dattathatott, magában foglalván leg-szorosabban-is három
egész éztendőt; de el-hízem más felől azt-is, hogy fok-
kal helyesebben lehetett mind-azon-által ezt *egy szempilan-
tásnak* nevezni, hogy sem az O Testamentomnak olly' fok-
ház éztendőket magában foglaló idejét. Annnyival-is in-
kább, hogy tudom én azt nyilvánságosan, hogy az ilyen
fízü dolgokban az *egy szempillantásnak* nevezeti alatt, nem
annyi-

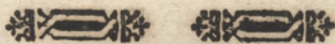
215

annyira csak az időnek rövidsége, hanem inkább a' tanítatik, hogy ha fíntén ez az igaz Ekkléfiának szomorú állapotja, keserves szenvedése, és el-hagyattatása magában gondolatván, egy kevésse hosszabb időre terjedett-is, annak mindazonáltal, fíntén olly' bizonyoson el-kellett múlni, melly bizonyoson az időnek az a' részetskéje, mellyet egy *fempillantásnak* nevezünk, ugyan akkor midőn elő áll, egyfőz'smind el-is enyézlik, és így e' magyarázat fírint, az igaz Híveknek hosszabb időkre terjedett kísérteteik, és szenvedések között-is, ez által egy hathatós vigasztalásnak kút-feje nyílik, hogy ha fíntén hosszafok-is olykor az ő el-hagyattatások, fájdalmas szenvedések, és rettenetes kísértetek, de mindazonáltal nem végzetetlenek, sőt azoknak egyfőz' olly' bizonyoson el-kell múlniok, miként a' hirtelen támadott, és azonnal el-is tűnt fempillantás el-múlik. Kérdjétek meg Sz. H. H. csak Ti magatok, a' ti tulajdon fíveiteket: Vallyon nem kettős, sőt ugyan ifonyú nyomorúságnak tartaná-é azt akárki Ti-közzületek, ha ő valamelly Kereftvifélések alá lévén vettette, látná ugyan, hogy azok nem a' leg-nagyobbak, de mindazonáltal olyanok, a' mellyek alól ő magának soha táguláft nem várhatna? és vallyon ellenben nem nagy vigasztaláft találhatna-é magának Ti-közzületek az, a' ki noha igen nagy nyomorúságokban, terhes kereft-vifélések, és minden fempillantásokon fímei előtt forgó keserőségek között gyötrődne ugyan, de mindazonáltal bizonyos volna abban, hogy azok nem fognak örökké ő-rajta maradni, hanem egyfőz', és nem-is olly' fokára, ő-rólla bizonyoson el-háríttatnak, sőt nem csak, hanem olly' örökké tartó örömmel, és Böldogsággal, melly soha semmi keserűséggel többé meg nem elegyítetik, fel-váltatnak?

Mellyeknek meg-gondolása egyenes útat nyit már

C 3

(**) má

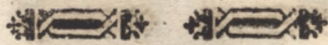

(**) *másodszor*, minékünk az igaz Híveknek fívekre állott keferüségüknek ezen mi Letzkénkben ki-fejzetett el-özlátásokról, avagy vizsgálásokról való értekezésre. Midőn ugyan-is a' *Isten' Ortzájának* az igaz Hívektől egy szempillantásig lett el-rejtettetésének ezt tézi utánna: *De az én örökkévaló Irgalmasságomban könyörüitem te rajtad, azt mondja a' Te Meg-váltód:* azzal őket olly' hathatós, és olly' bővséges Vizsgálásnak Folyamatira vezette, melly e' Világ Fiainak minden ártalmas vizsgálásokat fok ezer grádsokkal felyül haladja, és a' meg-hólt Sziveket-is egézfén meg-elevenítheti. Az ISTENnek *Irgalmassága* bizony magában-is minden vizsgálásoknak ki-meríthetelen Kút-feje, mennyivel inkább az *ő örökké való Irgalmassága* méltán úgy képzeltehetik: Kiváltképpen, ha már továbbá fel-tézzük azt, hogy az *Istennek örökké való Irgalmassága* avagy *Kegyelmessége*, a' Sz. Irásnak fokott föllása szerint, jelenti itten egy átaljában, az Uj Testamentomnak minden Irgalmassággal, és *Kegyelmességgel* bővölködő idejét: úgy-mint, a' mellyben mind azok a' jók tellyes erőben fel-találtatnak, mellyek az ember vizsgálására, és tökéletes boldogságára meg-kívántathatnak. Itt vagyon (1) a' tellyes *Szabadság*, melly szerint a' bűnnek állapotjából, és a' szolgálatától fel-fabadittatunk. *É'sa. XLII: 6, 7.* Itt vagyon (2) az embereknek az ISTENnel, és az UR JÉ'SUS KRISTUS-fal való egyesülések, melly szerint, nem rejtik-el immár magokat az *Istennek Ortzája* előtt az *Adámmal*, *1 Mós. III: 8.* hanem lakoznak nagy boldogsággal az ő pitvariban. *Sólt. LXV: 5.* itt vagyon (3) a' Híveknek az ISTENnel való Békességek, és az ő Lelki-esméreteknek tökéletes tsendességek, melly szerint, minden félelem nélkül szolgálhatnak az URnak *Szentséggel és Igassággal.* Itt látzik (4) a' Szent Léleknek egyesülése, és drágalatos munkálkodása az ő

Sorfos-

Sorfoffinak Szívekben. 1 Kór. II: 12. Itt vagyon (5) minden Tudománynak, Böltsefségnek és Esméretnek tellyesége. *Ján. VI: 45.* Itt bővölködik (6) valójában a' Meg-fentelésnek ereje, a' mennyiben fokkal hathatófabb indító okok, és erőfsebb eszközők találatnak arra. Itt tetfzik-ki igazán (7) a' Szent Lélekben való tökéletes öröm, melly fázmazik az Hívek Reménységének bizonyos vóltából, és az ö Jövendöbéli Bóldogságoknak nagyságából. Itt fém-lélhetik (8) a' nyomorúságoknak közepette-is bővölködő vígafztalás. *É'sa. LXI: 1-3.* Itt töröltetik-el (9) egézfzen az Haláltól való félelem, és a' füzkségben való kétségben esés, a' mennyiben az a' Hitnek erejéből, a' Szeretetből: és az élő Reménységből fázmazhatik. *Róm. VIII: 35-37.* Itt vagyon (10) az embernek a' Szentekkel való egyesége. *É'fés. I: 3.* És mindenek felett itt vagyon az Híveknek egyenes által menetelek ama' tökéletes és örökké tartó Mennyei Bóldogságra, *mellyhez hasonlót fém nem látott, fül nem hallott, és az embereknek fívekben-is nem jútott.* Melly meg-betsülhetetlen drága Jókra nézve az Ujj Testamentom nem tsak *Isten Orfágának, Mennyeknek Orfágának, és Isten Jó Kedvének E'fítendejének,* hanem ennek felette, amaz örökké való Békefségnek Tanátsára, mint maga Fundámentomára nézve, és az UR JÉ'SUS KRISTUSnak uralkodáfa által fel-állittatott állondóságára nézve, melly fzerint a' Pokol-kapuinak minden vérengező fázndéki ellen úgy meg-fundálatott, *hogy foba ezek azon diadalmat nem vehessenek.* *Mát. XVI: 18.* Örökké való *Kegyélemnek,* 'Sólt. LXXXIX: 3, 5. és örökké való *Irgalmafságnak-is* neveztetik a' kezünk alatt lévő Letzkében. És így midön a' testi Izraéliták között nyomorgattatott Igaz Anyafzent-egy-háznak ezt mondja az ISTEN: *Az én örökké-való irgalmafságomban könyörülök te rajtad, azzal annak azt ígéri,*

ígéri, hogy ötet az Ujj Testamentomnak minden drágalátos Ja-
vaiban kegyelmefen részelteti. Mellyek mivel öröké-valók mind
Fundamentumokra, mind állandóságokra nézve, innen már
világosabban-is láthatjuk, melly méltó Fundamentomon mon-
dattassanak az Igaz Híveknek Keferüségük és Kereft-vise-
léseik is tsak egy *fempillantásig* tartóknak; mert a' mi *nyo-
morúságunknak egy fempillantásig való könnyüsege, a' Ditsös-
ségnek felette igen örökké való állandóságát kerzi minékünk.*
2Kór. IV: 17. Mitsodák ugyan-is egy akármelly nagy po-
hárban lévő víznek tsepjei, a' feneketlen és az egész Föld-
det körül folyó tengereknek tsepjeihez képest, olyan bi-
zony és még annál-is kissebb e' Világi akármelly hozzú
Életnek nyomorúsága-is a' soha örökké véget nem esmér-
hető örökké-valóságnak állandó öröméhez képest. A' mi-
koron azért az ISTEN a' maga örökké-való *Irgalmaosságát*
az Igaz Hívekre el-hozza, akkor azoknak meg-telyesíti e-
gész erőben azt-is, a' mi vagyon a' Letzke után lévő 11
és 12 verszekben: *Ob te fegény! félvéktől hányattatott, vi-
gasztalástól meg-foztatott. Imé én a' te Köveidet Kárbunkulus
köre rakom, és Sáfirus köveken fundállak tégedet. És a' te
ablakaidat drága kövekből tsinálom, és a' te kapuidat Kár-
bunkulus kövekből, és minden te haráridat kívánatos kövek-
ből.* Mellyhez annyival inkább bízhatik az Igaz Ekklé-
fia, hogy ez nem tsak valami hó halmon épült öröm,
nem tsak valami tsupa ígéreten álló vígatztalás, mi-
vel ezt maga mondja a' Híveknek *Meg-Váltó URok,*
Goëlek, az az; hogy most e' fokot jelentő Ditsös-
séges Nevekről hozzáfásban ne szóljak; annak ígéreti ezek,
a' ki mind ezeket meg-tselekedheti; mert UR, a' *Kinek
tellyes Hatalom adatott Memyen és a' Földön,* Mát. XXVIII:
18. meg-is akarja tselekedni; mert a' Híveknek *Meg Váltó-
tójuk, Goëlek,* és igen *Könyörülő Fő Pappok,* 'Sid. II: 17.

És így a' keziink alatt lévő Profétziának igaz értelme e' lehet, mint-ha bővebb főkkal ezt mondotta volna a' Próféta által az ISTEN: „Én válaštott népem, 's kedves Ö, „rökségem! mostan egy ideig valójában el-hagyatott, és ke- „serves Lelkü Afzonyi-állat! jól tudom mi fekszik a' Te „Szíveden, és miért járű éjjel nappal illy' le-tsüggesztett „Fövel, és Könyvekben lábogó szemekkel; mert az én ha- „ragomnak fel-gerjedésében el-rejtettem vala az én ortzá- „mat te tölled egy szempillantásig, az honnan a' nyomo- „rúságok te rajtad el-hatalmaztak vala: a' te üldözöid, „és keferüségaid meg -szaporodtak vala: De ne tsüggedj- „el; mert ezeket te veled egézfzen el-felejtetem, midön „az Ujj Testamentomnak minden Jókkal bővös idejére fel- „virasztak, és az által az örök Mennyei Bóldogságban-is bé- „vizlek. De ezeket immár itten félben szakasztván, illő lézen ez eddig folyt Elmélkedésünket illy rövid és vígaf- talással tellyes Igáságban szoritanunk, hogy ez légyen egy- zer'smind mindnyájunk előtt mostan egy Kedves

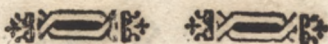
T U D O M Á N Y.

Igen meg-fokott útja az ISTENnek, a' Kegyelemnek Szö- vetségére fel-vétettetett, és azzal mint-egy tökéletes Házas- sággal Istennel egyesítetett igaz Hívek körül, hogy ollykor ö- ket még az Halálnak keferüségait-is félyül múló Nyomorúsá- gok alá, és a' kemény Kísérteteknek ugyan tüzes Kohában bé- vesse; úgy mindazonáltal, hogy azok alatt tsak egy ideig tar- tsa őket, és mikor azoknak Istentől rendeltetett határai el-ér- keznek, viszont az Ö örökké-való Irgalmasságában ö rajtok kü- nyörüljön, és az Ö Ortzájával őket meg-elégitse.

Fundáltam én egézfzen e' Tudományt a' Magyará- zatra fel-vett Igékben, és ki-hoztam annak igazságát eddig tartott Elmélkedésemből. Vi'sgáljuk mind-azon-által még-

D

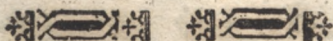
is egy

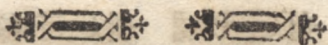
is egy kevésé annak Igazságát a' mi Szíveinknek vigasztalására.

Azt mondám Tudományomban (1) *Igen meg-fokott útja az Istennek, hogy az igaz Híveket gyakorta a' Kísérteteknek tüzes Kobában bé-veffe.* Nem mondom: hogy ne találtassanak olyan igaz Hívek is, a' kik Világi Életekben igen kevés, vagy semmi kísérteteket nem szenvedtenek. De azt el-mérem mondani bátorságoson, hogy azokat ez egész Világon-is igen könnyen meg-lehetne számlálni. Vallyon csak Titeket főlitalak-meg Sz. H! Kitsoda találkoznék Ti-közöttetek; a' ki el-merné azt maga felől mondani, a' *Sámusbéli Királyal a' Polycratessel*, hogy ő soha semmi fomorúságot nem látott, és a' ki, erre nézve, aranygyűrűjének, vagy egyéb drága Kintsének önként való elvesztésével kívánna magára valami fomorúságot vonni? én *mindjárt a' Sz. Ambrosiussal* ez helyből el-faladnék, hogy az olyan emberrel együtt *el ne vefnék.* Mert vallyon ha soha a' betegségeknek ezer nemei közzül egyel-is nem gyötrödteél, vallyon nem vallottál-é hát a' te Jófágodban is soha semmi kárt? vallyon nem érte-é soha semmi pirongság, semmi fégyen ortzádat? vallyon nem tsalódott-é-meg reménységed kedves gyermekeidben, atyádfiaiban, barátidban? vallyon nem falezottad-é el magad elöl valami olly' kedves emberedet, a' kit a' te fíved erőssen fzeret vala? És leg-fellyebb vallyon soha semmi tselekedetiden, semmi büneiden nem bánkódtál-é? Én bizony e' felől ha Te igaz Hívő vagy, felettébb kételkedem; mert látom azt nyilvánágon, hogy az igaz Híveknek Serege, az ISTENnek hazudni nem tudó befédében úgy rajzoltatik-le, mint *ama' Kőziklának hasadékában magát el-rejtő és ott egyedül keservesen nyögő Galamb, avagy Gerlitze.* Ének. II: 13, 14. hallom hogy amaz *Igasságnak Szája* még most is

ezt

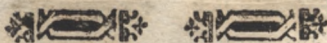

ezt kiáltja: *A' kiket én szeretek, meg-feddem és meg-dorgálom azokat.* Jel. III: 19. Tudom a' Világ' kezdetétől fogva egézfénen e' mi mostani időnkig élt Embereknek példájokból, hogy az ISTEN töbnyire azokban fentelte-meg önnön magát, a' kik ö hozzája közelebb jártak. Nem említem az O Testamentomi fok nyomorúságos napokat látott *Abrahámokat, Jákóbot, Józsefet, Jóbokat, Dávidokat,* a' kik több más *Illjésekkel, Dánielkkel* gyakorta a' leg-keservefőbb szenvedések között hányattattak, annyira, hogy ezt mind egyen-egyen el mondhatták volna, az *Jákóbbal: Az én bújdosásomnak estendeinek napjai kevesek és nyomorúságosok voltak, és nem érték-el az én Atyáimnak életeknek estendejének napjait, mellyekben ők bújdosnak.* 1 Mós. XLVII: 9. Nem hozom elő most az Ujj Testamentomnak kezdetéből ama' Ditsőségniek Királyát, a' kinek nem tsak egézf Élete, a' mi Tanitatófunkra és Idveségünkre szenvedés és kífértet volt, annyira hogy, óh rejtsetek ezt mélyen Szíveitekben! még midőn imádkoznék-is *vér-gollyóbifotskák*kal verejtekeznék, hanem még Életének végén-is illy' keserves panaszra fokadna: *Én Istenem! Én Istenem miért bagyál-el engem? miért rejtéd-el Ortzádat én töllem?* Nem zám-lálom elő az *Apostoloknak,* és az időnek következése főrínt élt fok Szent *Mártyroknak* ártatlan szenvedéseiket. Rövideden tsak azt mondom: hogy ha igaz a' mit ottan-ottan szájainkban viselünk, hogy a' Világi Élet nem lehet fok baj nélkül, bizony fokkal inkább igaz lehet az, hogy a' Keresztyén Élettel-is a' kífértetek éppen el-válhatatlanúl egyben vagynak köttetve. Nehéz Pálya-futás, keserves Baj-vívás a' Keresztyén Embernek Világi Élete, erre mind-azon-által olly' szoros Sacramentummal kötelezi-le magát minden, hogy ha abban vagy henyéül, lágy melegen

forgolódik, vagy annyival-is inkább attól egérfzen el is szakad, örök halállal-is meg-büntettségük.

De úgy látom Sz. H. azt kívánátok erőssen megtudni, miért légyen ez így? És honnan vagyon, hogy a' kiket az Isten szeret, azokat töbnyire meg-látogatja? meg-mondom rövideden: onnét; mert az ISTEN ezeknek Atyjok, és ezek az Istennek Fiai, Kitsoda pedig olly' fiú, kit az Atya meg nem dorgál? és így 1) elsöben azt akarja, hogy ezek meg-külömböztesse a' Fattyaktól. 'Sid. XII: 7, 8. Avagy nem tudjátok-é, hogy a' tiszta búza szemek mind addig együtt hevernek a' polyvával, míg a' kísérteteknek szele fel nem indul, hogy szélyel fújja a' polyvákat, és meghadja a' tiszta búzát? 2.) Az ISTEN mint Atyánk, azt akarja, hogy a' kísértetek által mind inkább-inkább meg-útáltathassa az Igaz Hívekkel a' Világot, és a' Mennyeieknek keresésekre jobban-jobban fel-indíthassa, nem lévén a' KRISTUSnak Országá e' Világból való. Bizony ha az igaz Hívek mindenkor csak mosolygó ortzáját látnák e' Világi Életnek, nehezen hihetem én, hogy ök inkább nem vonódnának a' világiakhoz, a' magok természeteknek romlottsága szerínt. Valyon ha Pétert meg nem rettentette volna a' KRISTUS' ártatlan el-fogattatása, és halálra való vitetése vehette volna é olly' világoson észre a' maga erötlen-ségét, és az ISTEN Kegyelme nélkül való tehetetlenségét? De hogy már semmit-is ne hizelkedjem Ti-néktek, tselekzi még az ISTEN ezt (3) azért, hogy az Híveknek elébbeni Életekben való fok vétkeiket büntetetlenül ne hadja. Kitsoda volna az Igaz Hívek közzül, a' ki azt merné mondani, hogy ö az ISTENnek rajta lévő büntetéseit meg nem érdemlette? söt inkább azt minden jó Léleknek meg kell vallani, hogy-ha minden bün kárhoza-tot érdemel, nintsen még a' Pokolban-is olly' nagy büntetés,

tetés, a° mellynél ö fokkal nagyobbat nem érdemelne. Szenvednek hát ök méltán-is e° Világon, hogy mint haznos ezköz által, ezzela° jövendöben attól meg-menekedjenek.

Azt mondám (2.) Tudományomban, *hogy az igaz Híveket tsak egy ideig tartya az ISTEN a° kísérteteknek tüzes Kohában, és mikor azoknak ISTENTől rendeltetett határai el-érkeznek, viszont az Ö örökké-való Irgalmasságában rajtok könyörül, és Sz. Ortzájával öket meg-elégíti. Külömböznek felette igen a° Hitetleneknek, és az igaz Híveknek kísérteteik, zármazván amazok ugyan az ISTENnek a° bün ellen gerjedező haragjából, és a° bünt büntetés-nélkül semmiképpen nem hagyható szorofs igazságából: ezek pedig len az ISTENnek az ö Híveihez le-erezkedett Szeretetéből, és ezeknek javokra tzelozó Gondviseléséből. Megveri, söt ollykor meg-is ostorozza az ISTEN az ö Híveit is, de nem nyomja ugyan tsak öket egészen a° földhöz, és meg nem öli öket. Sölt. CXVIII: 18. meg-fenyíti öket emberi vesékövel, és emberek fiainak büntetésekkel. 2Sam. VII: 14. De mindazonáltal az ö haragjának közepette-is meg-emlékezik az ö Irgalmasságáról. Habak. III: 2. annyira, hogy az igaz Hívek, az ö leg-terhefőbb kísérteteik között-is a° Sz. Pál Apostollal e°képen ditsekedhetnek: Mindenütt nyomorgattatunk, de nem forítottatunk-meg, kételkedünk, de mindenestől nem esünk kétségben, háborúságot szenvedünk, de abban el nem hagyatunk, meg-aláztatunk, de el nem vesünk. 2Kór. IV: 8, 9. Kiváltképpen pedig könnyebbíti az Híveknek nyomorúságokat az, hogy midön az Hitetleneknek e° földön el-indúlt büntetések, kezdete ama° véget nem esmérő örökké-való gyötrelmeknek: ellenben az ISTENnek az Hívek ellen való haragja egy szempillantásig tart, és örökké-való az ö jó akarattya: úgy hogy, ha este sivalmok vagyon, reggel örömkök legyen. Sölt. XXX: 6. Oh mennyivel ditsöisegesebb*

D 3

annak

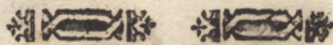

224
annak-okaért az e' világon nehéz kísérteteket szenvedő igaz Híveknek állapotjuk, nem csak a' büntetésnek terhe alatt nyögő, hanem a' minden meg-fűnés-nélkül-való gyönyörűségben élő világ fiainak-is állapotjuknál! Imé amazok szenvednek, hogy az-által a' Hitetlenektől meg-külömböztesse nek; ezek pedig nagy örömben és világi ditsőségekben élnek, hogy vezedelem fiainak lenni ismértesse nek. Imé amazok szenvednek, hogy e' világnak szeretetésétől a' menyeeieknék keresésekére fel-emeltesse nek, és az ő világ győző hitekben meg-frisseltesse nek; ezek pedig vígan és nagy kényesfen élnek, hogy az által e' világ vezedelmes szerelmében magok győtreimre inkább bé-merüljenek. Amazok szenvednek e' világon, *egy fempillantásig*, hogy a' jövendő életben vég-nélkül örvendezhesse nek; ezek pedig e' földön egy ideig örvendeznek, hogy a' jövendő életben örökké vég-nélkül büntettesse nek.

Szünnyetek-meg hát óh meg-veztegettett világnak vezett ítéletű Fiai és Léányi, az igaz Hívekre szállani fokott kísérteteket, úgy képzelni mint az ő ellenek felgerjedett ISTEN haragjának bizonyos és tsalhatatlan jeleit, avagy annyival-is inkább mint az ő ellenségeiknek, a' Sátánnak, és annak Angyalinak a' Híveken való el-hatalmozásokat, és győzedelmeskedéseket! Esmérjétek-meg sőt inkább mind ezekben az őket Atyai vezézővel dorgáló ISTENnek Kezét! Szünnyetek-meg ti-is óh *szegény félvélvételől hányattatott, minden vígasztalástól meg-foztatott igaz Hívek*, a' ti-reátok csoportonként szálló kísérteteket, mint a' jövendőbeli örök kárhozatnak kezdetit úgy szemlélni! így léfzen bizony ez, a' Hitetlenekre való nézve, *de ha ti az Istennek dorgálást meg nem vetitek*, ha a' ti fájatokat az ő ellene-való zúgolódafra meg nem nyittyátok, hanem egész meg-téréffel, és Fiúi bizodalommal a' Kegyelemnek Széki-

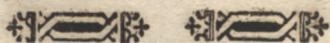
Székihez fojamodtok, ki-öntvén ő előtte a' ti lelkeiteknek fáj-
dalmait, úgy bizony az ISTEN-is az ő örökké-való irgal-
mátságában könyörül ti rajtatok, és minek-utánna egy szem-
pillantásig el-fordította volt az ő Országát ti-tölletek, vízfönt
meg-mútattya azt ti-néktek. Meg-ígérte, és meg-állja *hogya*
ha az Anya el-felejtkezhetik-is az ő kis gyermekéről úgy, hogya
ne könyörüljön az ő méhének fián, de az UR el nem felejt-
kezik még-is az övéiről. É'sa. XLIX: 15. mellyre nézve, bi-
zonyosok lehettek abban, hogy ha ti az ISTENnek láto-
gatásit arra a' végre, a' mellyre az ISTEN azokat ti reá-
tok botsáttya, úgy-mint, a' ti meg-próbáltattatástokra és
jobbittatástokra fordítottátok, úgy minden bizonynal ő Töl-
le a' szenvedéseknek végén lévő ditsőségnak hervadhatat-
lan Koronáját el-véfiték.

És így közelítvén immár e'dig tartott együgyü és
fomorú, de az ISTENnek ki-jelentetett be-zédével foros-
san meg-egyező elmélkedésem maga utolsó pontyához, né-
kem ugyan úgy látzik, hogy Ti Sz. H. nagyobbára mind-
nyájan erőssen azt kívánnjátok tudni, hogy a' mellyeket
én eddig az ISTEN' kemény, de édes Atyai látogatási-
nak gyönyörűséges ki-menetelekről, vagy, *az Ő Országá-*
nak egy szempillantásig lett el-rejtettetéséről, és azt követő ö-
rökké-való Irgalmasságáról be-zélgettem, vallyon azokat már
most végezetre, kire fogom alkalmaztatni? vallyon ez e-
löttünk lévő gyászos *Theatrumon*, ama' mindeneket el-
hívó fetét Koporsóban, meg-hidegedett Tetemeire nézve,
már tsendes nyúgodalomra erezkedett, de fok keserűsé-
gei után gyözedelmeskedő lelkére nézve, a' Mennyei Di-
tsőségnak Felségében tellyes örömmel élő Méltóságos Ur
Afffonyra, Néhai Méltóságos Grófné KÁLI KUN ER'SÉ-
BETH Ur Afffony ö Nagyságára? vagy pedig az ő mel-
lette, mind bódog, mind bódogtalan állapottyában hívsé-
gesen

226

gefen meg-maradott, sőt még a' halálnak utolsó határ-köve által-is egészen el nem szakaszthatott Uri Férjére, oh már ez-is Néhai! Méltóságos Gróf *Tantsi FÖLDVÁRI FERRENTZ* Urra ö Nagyságára? Ugy vagyon első tekintetre nézve, méltán akárcinek elméjében kétséget okozhatna ez, Kire alkalmaztatnám már ezeket? Illenek-is meg-vallom, ez el-mondott dolgok egyaránt mind a' kettőre, az honnan ök valójában most-is mind ketten, az én elmém előtt úgy forognak, mint *egy test, egy tsont*, sőt ugyan egy lélek, a' kiket az ISTEN *olly' korossan egyben kerkeztetett, hogy senki-is el ne válasszassa.* Az ISTEN látogató keze ugyan közelebről feküdt ez előttünk lévő gyászos Koporsóban bé-záróztatott Néhai Méltóságos Ur Afzonyon; de annak terhét és sújját érzette és hordozta nagyobbára az ö Méltóságos Uri Férje. Egy-fóval: annak nyavalyája, ennek fájdalma, és annak sérelme, ennek keferüése, sőt annak halála-is ennek halálává válék. Mivel mind-azon-által e' már bódogúlt Ur Afzonyon az UR ISTEN az ö *Meg-váltó URa*, minek-utánna már ez előtt jóval az ö ISTEN *Ortzájától való meg-foktattatásának egy kempillantásig tartott ideje el-tűnt volna, a' maga örökké-való irgalomságában könyörült*, és már ö-is az ö testének végső nyugovó helyére erőffen vágyakozik; Méltóságos Uri Férjének pedig, ez előtt csak kevés órákkal hirtelen le-omlott testének, még meg sem hidegedhetett tetemeit kettős gyászra jutott Szerelmesséinek rajta esőző köny-hullatáfaik, és ölelő karjaik még a' földnek fínén egy ideig késleltetik, azért úgy ítélem le-fojt elmélkedésemet közelebről csak e' Méltóságos már meg-bódogúlt Ur Afzonyra lehet alkalmaztatnom. Sőt azt tartom Sz. H! hogy ha én most egyet nem állanék-is, ti-magatokban az alkalmaztatást igen könnyen megtehetnétek. Kitsoda volna ugyan-is ti-közöttetek, a' ki
nem

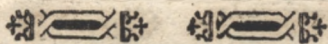
nem tudná, hogy minek-utánna e' mi mostani gyázos gyü-
lekezetünknek közelebről való matériája, Néhai Méltóságos
Gróf KÁLI KUN ER'SÉBETH Ur Afzony ö Nagysága,
(hogy most mind a' mezőben, mind a' Hazában ditsérete-
fen viselt *virtusaikkal* esméreres régi Uri Öseit ne emlitem)
a' Fő Rendekeet ékesítő Nemes Vérnek Méltóságával fény-
lett Szülék által, úgy-mint, Néhai Méltóságos KÁLI KUN
ISTVÁN Ur, és Méltóságos KESERÜ 'SOFIA Ur
Afzony által e' világra hozattatott; elsőben ugyan a'
Szüzességnek Kororonáját, az ISTENnek fok és külömb
külömb féle drága Ajándékaival, Szépséggel, Elmésség-
gel, Gazdag *Virtusokkal* meg-rakodva viseli vala,
sőt nem tsak, hanem Élete Párjául adattatván, mind ed-
dig ö velle hívségefen együtt élt Kedves Férjének, Mé-
ltóságos Gróf *Tantsi FÖLDVÁRI FERENTZ* Ur Ö Nagy-
ságának, kilentz Eftendőknek el-folyások alatt, óh rövid
és tsak egy fempillantásnyi kilentz Eftendők! gyors
gazd'afzonyi fempülségével, és Böltsefségével együtt va-
ló lakáfoknak idejét Arany-idövé, Házokat Paraditsommá
tézi vala, gazdagitván az ö Férjének Házát Jeles Uri Mag-
zatokkal, Kik mint a' *lép olaj ágak olyanok valának az ö
aftala körül*. És a' kik közzül az egyik, úgy-mint: már
Néhai Méltóságos Gróf *Tantsi FÖLDVÁRI SÁRA* Ur Af-
zony ö Nagysága Tárful adattatván, Néhai Méltóságos Gr.
N. *Szalontai THOLDI ADÁM* Ur ö Nagyságának, két Ked-
ves Unokáknak Nagy Atyokká, és Nagy Anyokká tévé ö-
ket; a' Másik pedig Méltóságos Gróf *Tantsi FÖLDVÁRI*
ISTVÁN Ur ö Nagysága, ritka Kegyességü, Szelidségü és
Böltsefségü Élete Párjával, Méltóságos Gróf *Hídvégi NE-*
MES JUDITH Ur Afzony ö Nagyságával félefebb ága-
zatra ki-terjefté Méltóságos Uri Házokat, mostan-is élet-
ben lévő Méltóságos Gróf *Tantsi FÖLDVÁRI FERENTZ*
E Urfi.

228
Urfival, és KRISTINA 's DRU'SIÁNA fépen nevekődő Kis Afzonyokkal. De óh világi gyönyörúségeknek változhatatlan változandóságok! Kitsoda nem tudja hogy e' fempillantást tartott kilentz Eftendők után, el-jöve ama' keserves más fempillantás-is, mellyben *el-rejté egy kis búslásában az UR Isten ö tölle a' maga Ortzáját egy fempillantásig*, és így homályban borúla, mit mondok? egészen alá méne az ö e'dig kedvesen folytÉletének vidám fényne, el hala az ö véle egy fívet vitelő Férjének Szíve. Sírának jajgatának körülötte az ö Kedves Gyermekai, ö pedig veztegelvén halgat vala, és olyan vala valójában egész élete végéig, az az, 36. Eftendőkig, mint a' *keserves Lelkü és el-bagyattatott Afzonyi-állat*. Illy' rettenetes dolog az URnak kezébe esni! Gondoskodott és talám gondoskodik még ma is az emberi hijába-való fozgalmatoság, honnan jötenek mind ezek a' gonozok? Vallyon e' vétkezett-é vagy amaz? hogy ezek így lettenek? De én ezeknek még most-is tsak azt mondom: Nem vagytok ti az URnak Tanátsoffi; *ne ítéltetek, hogy ne ítéltessétek*, Mát. VII: 1. *Ha te állaksz, meg-lásd hogy el ne esél*, 1Kór. X: 12 Söt mondhatnám azt-is, a' mit JÉ'SUS az ilyen kérdezőknek felelt vala: *Sem ez nem vétkezett, sem amaz, hanem fiükség volt hogy az Isten dolgai meg-jelentessenek ebben*. Ján IX: 3 Elég bizony minékünk tudnunk, hogy az ISTEN gyakorta; *a' kiket feret meg-feddi és meg-dorgálja*, és azt tselekezi fient végekre, nevezetesen, hogy megbizonyítsa magát azoknak Atyjoknak lenni: *mert vallyon kitsoda olyan Fiu, a' kit az Atya meg nem dorgál?* 'Sid. XII: és hogy majdon el-telvén az ö látogattatásoknak rövid fempillantása, annál elevenebben érezhessék az ISTEN örökké-való Irgalmasságának Könyörülését. A' mint ezt e' fozmorú példában-is az UR ISTEN elég nyilvánosságosan ki jelen

jelenté, midőn ez előttünk lévő firalmas Afzonyi-állat fzenvedéseinek szempillantása végéhez közelitvén, az ISTEN az ő Meg-váltója meg mutatá az ő örökké való Irgalmasságának már hasadó félben lévő Hajnalát. Ugyan-is, szépen elméjére térvén, buzgó foházkodást kedves Gyermekének Könyörgésekkel egyben-tsattolván, kézfiti vala magát, hogy mingyárt bé-lépjék abban az ő fzenvedéseinek végére tétett véghetetlen örömben, a' mellynek első kezdetit már halála előtt fzemléli vala. A' mint ez tsak hamar buzgó foházkodási után meg-is leve. Es így vélle egy fzívet vífelt Méltóságos Uri Férjét újjabb bánatra, és maga után való kesergésre el-hagyá.

De óh mit mondek! vallyon nem olly' erőse a' fzeretet mint Halál? Ének. VIII: 6 vallyon meg-lehet é az, hogy az igazán fzerető Szív az ő felétől vég-képen el-fakadjon? vallyon inkább nem kísiri-é egyik a' másikat a' halálnak útolsó határ-kövéen-is túl? Ki nem tudja amaz Római Fő Embernek a' Plautziusnak ebben esméretes példáját, a' ki midőn az ő Kedves Feleségét a' halál által magától el-fakasztatottnak látná, maga-is az ő életét ennek utánna erefté? Sőt ugyan kitsoda nem tuga melly igen fokott dolog vala az már eleitől fogva, majd mindenNemzetségek között, hogy ki-ki az ő fzerelmével azon egy fgyver, azon egy halál által, és azon egy szempillantásban kívánta volna Életének útolsó végét? Imhol el-maradott e' mi fomorúságunknak gyázos matériájától-is e' Földön az ő Méltóságos Uri Férje, tsak a'dig, míg útolsó fzeretetének, és réaja való gondviseelésének jeléül, most-is mindeneket tífzetségen az ő Kedves élete Párjának útolsó tífzetségére el-rendeled; de midőn már tsak a' volna hátra, hogy azok végben vitettetvén, egymástól a' fetét temető bólt által egészzen el-zárattatnának: akkor az ISTENnek

230

hozzájok való örök Irgalmassága fzerínt ez-is Lelkét JÉ'SUS-
sának Kezében ajánlá, hogy a' mint az már az Egekben
az ö Kedves Párjának egyefségében az ISTENnek örök Ir-
galmasságát örvendezve ditsérné, úgy majdon az ö teste-
is együvé tétettetnék ö velle a' Sírben. Oh ISTEN' ke-
mény de Édes Atyai látogatáfinak egy mást nyomban üző
habjaitól hányattatott már Néhai Méltóságos Gróf Ur! né-
kem bizony örökös háládatofsággal említendő Jó *Patromus*
Uram! vajha, a' keserűségben ha valami nyereség, és
a' gyázos fzmorúságokban ha valami öröm lehet, vaj-
ha azt az örömet és nyereséget engeded vala-meg énné-
kem, hogy lehetett volna különösön, söt mondhatom e-
gyenesen arra kézfült mostani fzmorú Prédikáziómmal té-
gedet fámatalan keserűségeid között az ISTEN' befédéből
élelgetnem és vígáztalnom! De látom fokkal Hatalmasabb
Vígáztalót kerestél te már magadnak, t. i. ama' minden ví-
gáztalásnak ki-meríthetetlen Kút-fejét az UR ISTENT: Ki-
nek Ortzája előtt *Tökéletesség Kegyelem és Öröm vagyon.*
Sólt. LXXXIX. 15. Jól vagyon, nyugodgyál-meg hát hozzás
fáradtságid után, és örvendezz már vég-nélkül, ama' töké-
letességre ment boldogoknak örvendező Seregekben, a'
holott *halál többé nem léfen, sem a' keserűséggel való sírás,*
sem kiáltás, sem semmi fájdalom, mert az első el-
múltanak. Jel. XXI: 4.

Vallyon miképen kezgyem hát már e' gyázos *The-*
átrumon öfzve hajlott fejekkel, és egyaránt esöző könyvek-
kel kesergő Méltóságos Uri Atyafiság! Ti hozzátok nyúj-
tandó vígáztaló szavaimat? Ti-is valójában úgy forgotok
mostan az én fzemeim előtt, mint a' kiktől *hasonlóképen el-*
rejtette az Isten az ö Ortzáját egy fempillantásig, az hon-
nan már a' *Bárákkal* méltán e'képen kesereghettek: *Faj*
faj nekünk; mert az UR egyik bánatunkra más bánatott a-
dott! Jér. XLV: 3. *Árvák vagyunk már mind Atya mind Anya-*
nélkül

nélkül. De erőfjedetek meg az ISTEN akarattján való meg-nyúgovásban, a' békefséges türésben, és az ISTENnek Kegyelmeért való buzgó esedezésben, Mongyátok ezt egyen-egyen buzgó fízel: URam ha el-vetf-is engemet, de ugyan tsak Tégedet fzeretlek, ha el-rejted-is töllem ortzádat, de ugyan tsak Tégedet kereslek; *söt ugyan ha meg-ölnél-is engemet, de ugyan tsak Te-benned reménlenek.* Igy lézen ugyan-is ofztán, meg-esfik az ISTENnek Atyai Könyörülő Szíve Ti rajtatok; mert *nem felejtkezett-el az ő Kegyelmeiségéről.* 'Sólt. LXXVII: 8. Hozzátok tér még egyfzer, bé-kötözi a' ti kettös febeiteket, meg-gyógyit, és meg-vigasztal titeket, *avagy tsak hajnal felé.*

Közelebről mivel jól tudom, hogy nem vagytok Ti Szíve-
teket sértő mély keserűség-nélkül e' Néh. bődögült Mélt Ur Afzonymnak életben lévő, és mostan gyáfzos Szívet viselő egyetlen-egy Fia, Méltóságos Uri Menye, és kedves Unokáji! Kik között nevezetefen, jól tudom melly keserves és mérges nyíl fekügyék a' Te Szíveden, Méltóságos Gróf *Hídvégi NEMES JUDITH* Ifjú Ur Afzonym! e' már bődögült Léleknek Kedves Menye, avagy inkább hívséges Gond-viselője, nékem Kegyes *Pátróna* Afzonymom! De ugyan tsak légy *hív és állhatatos mind halálig*: meg-lásd meg ne únyjad az Urnak dorgálásit; mert nem hágy-el mind örökké az UR: *ha bánattal illet-is, vískont Kegyelmes lézen az ő Kegyelmeiségének gazdagsága kerint,* Sir. III: 31, 32. Tsak egy *fempillantásig rejti-el az ő Ortzáját,* tsak egy *femipillantásig fordúl el*; de *vískont az ő örökké-való Irgalmalmasságában könyörül Te rajtad,* és meg-vigasztal reménséged felett, mind testi áldásokkal itt e' földön, mind Lelkiekkel ott fenn az Egekben: melly hogy légyen, e' fízemnek is buzgó kívánsága. Ennek kívánásával válik-el Te tölled Mélt. Gr. Ifjú Ur Afzonym! e' már bődögült Lélek-is, kö-

232
 zönvén most-is közönséges helyen azt a' Te ö körülötte, éppen e' zempillantáfig, minden únalom, és mordság nélkül valóságos Leányi Szíveféséggel gyakorlott kegyes Gondvifélfedet, tífza alázatos Szeretetedet, Hívfégedet, mellyet ö olly' nagy mértékben tapasztalt, hogy ne lehessen Koporsójában és Sírjában-is hozzád valóságos háládatos fívet nem vífelnie: olly' fívet, melly az ISTENnek minden áldáfait te réád nagy bövséggel vonni kívánja. Söt ezeknek kívánásíval válik-el az ö egyetlen-egy Fíától, Mélt. Gróf *Tantsi FÖLDVÁRI ISTVÁN* Urtól is; kívánván ö nékie-is az URnak ideje koránt való fíükséges Segedelmét, és az ö könyörölő Ortzájának rajta való fel-derülését.

Végezetre minden áldáfoknak buzgó kívánásával válik-el nem tsak az ö Kedves Unokájitól, hanem közönségesen-is immár Ti-tölleték Mélt. kesérgő Uri Átyafíság, söt Méltóságos, Tekintetes, Tífzteletes, és minden renden lévő Szomorú Halotti Gyülekezet! Kikról majd különösön-is lézen emlékezet.

Te azért már most óh ISTENnek minden dorgáláfit, és súllyos látogatáfait békésféges Türeffel el-vifelt, és már Lelkedre nézve *amaz igafságért meg-ölettetteknek lelkekkel* a' Menyégben örvendező, és már nem *keserves Lelkü Aífzonyi-állat*, hanem bóldog Lélek! nyugodgyál-meg immár el-fáradott, el-lankadott tetemeidre nézve-is, ama' te Mélt. Férfjed Uri *Familiájának* fámára kézfíttetett *Tantsi* Temető Bóltban, mind addig, míg majdon a' Te Méltóságos Uri Férfjednek Teste is Te melléd tétetteték, hogy óftán miképpen a' Ti Lelketek már együtt vígadoz az Egekben: úgy Testetek-is együtt tsendefen nyugodgyék a' Sirben,

Á M E N.

EMBER-

233
EMBERNEK ELÖBBENI BOLDOG ÁLLAPOTJÁT SOK-
SZOR TERHES NYOMORUSÁGGAL FEL-VÁLTANI
SZOKOTT ISTENI GONDVISELÉSNEK

TITKOS ÚTA.

A' mellyről-is

NÉHAI MÉLTOSÁGOS GROF

K Á L I

KUN ER'SÉBETH

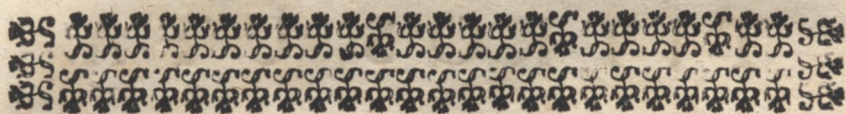
A SZSZONY Ö NAGYSÁGÁNAK,

Utolsó tífzetséges el-takarittatásának alkalmatofságával, Ha-
lotti Tanitást tett a' meg-fomorodtaknak vígaftaláfokra,
a' *Dobokai Gyáfzos Udvar - Háznál*

V E R E S T O I G Y Ö R G Y,

A' Kolo'svári Reform. Ekklé'siának egyik méltatlan
Lelki - Tanítója,

MD CC LXX dik Eftend. *Decembernek 16-dik*
Napján.

'SOLT. LXXI: 20, 21.

Minek-utánna fok és gonof nyomorúságokat kóftoltattál-meg én velem, ismét meg-elevenítettél engemet, Meg-fokasztottad az én nagyságomat, és hozzám fordúlván, meg-vigasztaltál engemet .

É'SA. LI: 22.

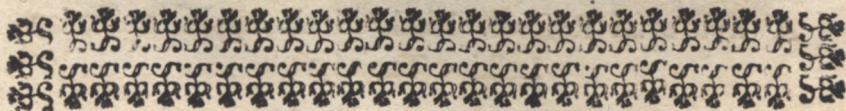
Ezt mondja a' te URad, az UR és a' te ISTENed: Imé elvettem már a' te kezedből a' keserüségnék pohárát, az én haragom' pohárának seprejét, nem ifod többé azt meg.

LUK. XXI: 19.

Békeséges-tüvéfnek általa birjátok a' ti Lelkeiteket .

JAK. V: 13.

Szenved-é valaki ti köztetek? imádkozzék: Öröme vagyon-é valakinek? énekléssel ditsérje az ISTENT .

MAGYARÁZATRA FEL • VETT
SZENT LETZKE.

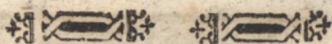
JOB. XXIX : 2, 3, 4, 5.

Oh vajha valaki azt tselekedhetné én velem, hogy olyan lehetnék, mint az el-múlt hónapokban, napokban, melyekben az ISTEN böldegül tart vala! Mikoron azt tselekefi vala, hogy az ő fővétneke az én fejem felett fénylenék, mellynek világosságánál a' setétségben járok vala. A' mint valék az én Ifjúságomnak napjain, mikoron az ISTENnek társasága vala az én hajlékomban. Még mikoron a' Mindenható ISTEN vala én velem, és az én gyermekim környülem állanak vala!

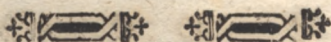
* * * * *

A' Jó kerentsének idején élj a' jóval, a' gonosz kerentsének idejére pedig vigyázz! mert ezt az ISTEN amannak ellenében helybeztette, annyira, hogy az Ember semmit abban efében nem vehet, a' mi következik ö reája.

235
ő reája. Illyetén böltés Tarátsot adott vala Szerelmefim! az Embereknek elejekben ama' mindeneknél leg-böltsebb Prédikátor, a' *Salamon*, Préd. VII: 14. A' melly favai-
ban-is, valamint-hogy *egy felől*, az ISTENről okofsággal fel-ruháztatott Embereket tanítani arra akarta; miképen kellenék ö-nékiek a' magok Idvefségeknél ki-munkálkodásokban nékik engedtetett időt meg-betsülni, és mind a' Jó, mind a' Kedvetlen Napokat a' magok Javokra fordítani: Ugy *más felől*, ISTENnek azt az Ő Gond-viselésének minden Emberi Itélet felett lévő tsudálatos munkáját nevezetefen *celebrálni* akarta; melly szerínt, mint hogy ez az Élet nem egyéb, hanem tsak Próbáltatásnak állapotja, és a' más Életre való kézületnek *Schoolája*; ezért zükséges-is vala, hogy az ISTEN az Embereket, mind Jó, mind pedig Kedvetlen Napokkal látogatná, és azoknak Hiteket 's Engedelmességeket külömb-külobb féleképen gyakorolná: És bizony, valamint-hogy, ha az Emberek züintelen való Kedvetlen Napokat látnának, úgy végre talám éppen kétségben esésre-is jutnának, és az ISTEN ellen úgy-is gondolkodnának; hogy ha ök valamiképen a' magok büneikben meg-halnának, annak oka egyenesen maga az ISTEN volna; mert ök-is az ISTENtől könnyen meg-nyerethettek volna, ha az ISTENtől szereternek köteleivel vónattattak volna: *Ha* pedig az Emberek züintelen a' Jó Szerentsének kebelében volnának, úgy az ISTENről igenis könnyen el-felejtkeznének; mert a' mint egy Tudós Ember igen helyesen mondotta vala: *Quanto quis magis de Mundo bibit; tanto plus Toxicum eius inficitur*, Az az: *Mentől többet iszik valaki e' Világi Foknak édes borából, annak mérgétől annál inkább meg-vefztegettetik*. Ezért ösztán kitsoda tsudálná, ha fokzor, hogy valamiképen az Emberek a' Világgal el ne veznének, az ISTEN-is az Emberekre a' fokféle Szerentsétlenségnek, és Keferüségnek Napjait botsátja?
Némelly

Némelly t. i. ez vagy ama' leg-féltöbbs Világi Kintsétöl, és Gyönyörüségétöl meg-fosztatik: némelly Jószágát, Gazdagságát, vagy egy rézint, vagy egészlen-is el-vezti: némelly tisztes Hivatalából le-téttetik: némelly nagy Földi Gyámolinak, Jó-akaróinak, vagy Barátnak kedvekböl, Grátziájokból ki-esik: némelly terhes 's a' halálnál-is kefervesebb nyavallyákkal látogattatik: némelly a' fok rágalmazó *Sémei-ektöl* méltatlanul zidalmaztatik: némelly a' fok álnok hízelkedő *Jóáboktól* tsak azért tsokolgattatik, hogy azomban éppen *az ötödik oldal-tsont alatt által-üttettesék*: 2Sám. XX: 10: némelly pedig külömb-külob-féle méltatlan zenvedéfekekkel érdekeltetik. Egy szóval, némellyekre való nézve, a' keferüségek bizony a' Jó szerentsének Napjait olyan igen nyomban követik, hogy ök-is a' *Jóbbal* előbbeni Böldogságoknak Napjait firva emlegetseék: Mert valósággal ennek az egész dolognak a' *Jób* Pátriárka egy ugyan különös példája-is vala: Ki vala, a' ki egy elsőben ISTENnek minden-némü Áldásaival példásbképpen gazdagon látogattatott Szolgája lett volna? De ki vala, a' kinek példájában azomban, az ISTEN e' Világ' Szerentséjének, Böldogságának hamar reménységünk felett következhető változandóságát nyilvánban ki-mútatta volna, mint a' *Jób* Pátriárka? Ki vala, a' kinek előbbeni Böldogságát terhefőbb keferüségekkel váltotta volna-fel, mint ez az előbbeni böldogsága után minden-féle keferüségeknek meg-búsúlt hajjaitól keményen tsapdoztatott szegény lélek, a' *Jób* Pátriárka? Az honnan az ö több lelket érdeklő panaszai között, a' *kezünk alá ki-fakasztatott Sz. Letzkében-is* ezért panaszolja 's kefergi vala: *Ob vajha valaki azt tselekedhetné én velem, hogy olyan lehetnék, mint az el-múlt hónapokban, napokban, mellyekben az ISTEN böldogúl tart vala! Mikor az ö fővétneke az én fejem felett fénylik vala! Ha olyan lehetnék, mint valék az*

238
én Ifjúságomnak idején! Ha a' MINDENHATO ISTEN most-
is úgy én velem volna; mint akkor, mikor az én gyermekim
környülem állanak vala! a' mint ez Igéket mostani rövid
Elmélkedésemnek fundamentomául, az ő maga nevét viselő
Könyve' XXIX Réfze, 2, 3, 4 és 5. verseiből előtettek mind-
járt fel-is olvastam.

A' mellyeknek-is rövid fel-fejtegetésekben; midön *n.*
Elsöben-is, mit íratott légyen ezen szavaiban a' Sz. *Jób*,
tsak rövideden magyarázám: Sietek annak-utánna *n.* *Má-
sodszor*, kiváltképen, mint mostani Tanításomnak különö-
sebb tzéljára, annak bővebb elő-adására: Vallyon ugyan
minémü bölts végekre tselekezi azt az ISTEN, hogy fok-
szor az Ember' előbbeni Bóldogságának Napjait terhes nem
reménlett keferüséggel fel-váltja? Oh vajha azomban a'
MINDENHATONak Lelke éngemet annyira fel-fegéllene,
hogy ti-tölletek valamikeppen a' *Jób'* Pátriárkának *ártal-
mas vigasztalói* és *senmire kellő orvosfi* közzé ne számláltat-
nám *Jób. XVI: 2.* hanem a' keferüség miatt *el-erötelenedett*
Karokat meg-vigasztalhatnám XIII: R. 4. v. és a' *nyomorúsá-
gok miatt erejektől meg-fosztattakat fel-segélhetném! XXVI: R.
v. 2.* De hogy az

n. *Elsöböz* hozzá kezdjek: Nem lehet abban fem-
mit-is kételkednünk minékünk, hogy minek-utánna a' *Jób*
Pátriárka, a' fellyebb való *XXVI-dik, XXVII-dik* és *XXVIII-
dik Réfekben*, a' maga Befédjeit el-végezte; ártatlanságát,
's a' maga ISTENE felöl való Igaz Hitét Baráti előtt hozzá-
son *perorálta* volna: már most egy kevésé mint-egy meg-is
nyugodott légyen; el-várván, ha talám még valaki újjon-
nan az ő Barátyai közzül az ő velle való versengésre elő-
állana: De a' midön látná, hogy senki-is az ő Baráti köz-
zül ő néki szavaira fel nem szólalna; ugyan azért-is most
már magát egészen Gyözedelmes Félnék lenni ítélvén, ez
egész

239

egész kezünk alá ki-fakasztatott XXIX-dik Réfben, úgy lehet gondolni, hogy mint-egy Gyözedelmi Éneket énekelni kívánt légyen; a' mellyben azt maga felől Barátival minden úton 's módon el-is hitetni kívánta; hogy ő melly felettébb méltán zúgolódott légyen mind ennyi nyomorúságai között eleitől fogva azon: hogy az az ISTEN, a' ki ez előtt ötet, mint ISTENT félé, az Igazságnak, a' Vallásnak, a' Kegyetségnek hívséges követőjét mindenféle Áldáfaival látogatta; még pedig olly' különös boldogsággal, hogy azok iránt magának egész Élete' fogytáig tellyes állandóságot-is ígért volna: Még-is már most minden ebéli reménységétől tellyesféggel meg-fosztotta, és ötet inkább minden Emberek' útálatosságának 's tsúfságának mérő azon tárgyául ki-tette volna: Holott hízem, az ő egész Világi Élete' ártatlanságának mindenek fémmele látott tanúbizonyysági volnának: Sőt nevezetesen, hízem, maga is az az Erős ISTEN, a' ki most az ő Igazságát el-rejtette; az a' MINDENHATO, a' ki most az ő lelkét keserűséggel illette, azt ő felölle bizonyjal tudná, hogy az ő ajakai nem fólának hamisságot, sem pedig az ő nyelve-is nem fólana ebben semmi álnokságot: A' mint-hogy ez után-is, ámbár az ISTEN ilyen ifzonyú nyavalyákkal látogatná-is mind fúntelen ötet; de még-is magát az ő tökéletességéből ki nem tagadná, el nem hagyná azt, az ő lelke soha tölle el nem vetné azt, a' XXVII: R. 2, 4, 5, és 6 v. Ugy hogy e' fzerínt immár: Akár fzóllotta légyen már most ezeket az Igéket a' Sz. Jób Pátriárka tsupán tsak ollyatén indulattal; mint a' ki a' maga előbbeni Boldogságára még egyfzer vízfza-vitettetni fíve fzerínt kívánkozott volna: Akár pedig, a' melly né-melleyeknek ugyan inkább-is tetfzik, mint a' ki minek-után-na az ő Barátinak ötet vádoló káromlásáikra tett feleletét el-végezte volna; már most az ő reája méltatlanul követ-

kezett nyomorúságokat igen nagy békételenséggel emlegette, és a' maga előbbeni Bóldogságának, Ditsőségeinek el-enyézését kellete felett való zúgolódással panaszolta volna: Elég az, hogy fíratja vala most ez a' minden kísérteteknek mélységes tengerére alá-fállított fegény Lélek.

(1)-is az ő Világi el-múlt Bóldogságának azokat a' kívánatos Napjait, a' mellyekben, mint-egy ugyan az ISTEN a' maga fővétnéket az ő feje felett világoltatta, s tündököltette. A' melly szólának formájával, valamint-hogy tzélozás vagy on a' Régieknek azon ő nevezetes fokásokra: melly szerínt mint-hogy ök Sátorban lakoznak vala, még pedig azok rend szerínt majd minden ablakok nélkül kézítették valának; innen nagyobbára, mindenkor a' magok Sátoraikban világosságot-is tartanak vala; mint már amaz ISTEN' Gyülekezetének Sátorában lévő Arany Gyertya-tartónak Szövetnekeiröli-s a' *Mó'sesnek* Könyveiből úgy olvassuk, hogy azok ámbár a' Reggelnek idején ki-foktak légyen-is óltattatni, rend-szerínt mindazáltal *minden Estve meg-gyújtattak, és Estvétől fogva mind Reggelig az UR előtt világoltak*: Ugy ezen Régieknek meg-émílt nevezetes fokásokból véte tett hasonlatosságot szerínt óztán, majdan a' Régi Nap keleti Nemzetségek, az olyan Embert kiváltképen, a' kinek az ő Világi Bóldogsága, Ditsősége egész maga divatjában volna, úgy fokták vala le-rajzolni; mint a' kinek Világi Bóldogságának *Szövetneke* az ő Házában *meg-ólthatatlanul* minden meg-fűnés nélkül *világolna*: Valamint-hogy ellenben ama' *Suách* Városbéli *Bildád*, a' hitetlen istentelen Embernek Bóldogtalanságát, a' többi között abban helyeztette, hogy *annak hajlékában setét világosság volna, és az ő fővétnéke annak Sátorában el-alúmnék*, Jób XVIII: 6. Mellyre nézve, kesergő vala tehát ezen fa-vaiban a' fegény *Jób* Pátriárka, Világi Életének azt az ő előb-

előbbeni ditsőséges Bóldogságát, mellyben az ISTEN mint-egy ugyan különösön a' maga Kegyelmének *Szövetnekét* az ő feje felett olyan igen tsudálatoson *tündököltette*; hogy a' nyomorúságoknak semmi fetétes *éjtakáját* ő reája foha-is nem botsátotta; sőt minden afféle kísérteteknek *setéségét* az ő feje felett annyira *el-öflatta*, hogy akármitsoda-féle *zínü dólgo*kban-is a' maga igyekezetét *ferentséfen*, bóldogúl és minden akadály nélkül gyakorolhatta: Még-is már most minden Bóldogságától, Gazdagságaitól, *serég Juhaitól, Ökreitől, Szamáraitól*, és kiváltképen *zámferint, három ezer Tevéitől*, a' melly *Tevékben álló Gazdagság* a' Régi Nap-keleti Nemzetségeknél ugyan igen-is *zókásban* vala, reménysége felett meg-*zofztotta*; Egy-*zóval, ötet*, a' kinek annak-*előtte* a' Gazdagságban párja alig vala, midön Házában tsendefen ülne, egy Nap olyan igen *zégény kóldusfá* tette vólna, mint a' ki immár semmivel is tellyefséggel nem birhatna. Sírátja vala még

(2) ezen *zavaiban* a' *zégény Jób* Pátriárka, kivált az Eredeti Nyelvben lévő *zónak ereje* *zferint*, az ő Világi Életének azokat az el-múlt *öfi* napjait: Az az, (mint-hogy már a' Régiek között igen-is *zókásban* vala, hogy az Embernek egész Életét mint-egy az *Eztendőnek* elő-fordúl-*ni zókott* 4 Rézseihez mérsékelni kívánták; és *Gyermekségét* a' *Tavafkhoz, Ifjúságát* annak heves indulatjáért a' *Nyárkhoz, Férfiságát* annak, mint-egy az ő Elméjének meg-*ért gyümöltseiért*, az *öföhöz; Vénségét* pedig a' komor kedvetlen *Télhez* hasonlitották;) (a) Innen síratja vala hát a' *Jób* Pátri-

(a) Az honnan a' többi között a' *Poëta*, minek-utánna az Embernek *Tavafi és Nyári* Életének idejét meg-*emlékette* vólna, utánna *tézi*:
Excipit Autumnus posito fervore juventae
Maturus, mitisque inter juvenemque senemque: etc.
Inde senilis piems tremulo venit horrida passu.
Aut spoliata suos, aut quos habet, alba capillos,

Ovid. Metam. 15. 200.

242

Pátriárka, azokat az ő minden feprejétől meg-tisztúlt, meg-állapodott *Férfiságának* ifjabb ideit, mellyekben az ISTEN ötet olyan különös áldásaival fzerette vala; hogy minden *nyelv*, valamelly tsak egyfzer ötet halhatta, minden *fem*, valamelly tsak egyfzer ötet meg-láthatta, mind annyifzor az ő Életének ISTENTől példasképen lett bóldog meg-áldattatásáról bizonytságot tenni; és ezért ötet, mint az ISTENnek igen különös áldott Emberét, tisztelni el nem múlatja vala: Még-is már most, mikor ő fzentén a' Vén-ségnek dízes koronáját fejen viselné, az ISTEN minden ő *kéz-ívének idegét* olyan igen el-fakasztotta volna; hogy még azok-is, a' kik idővel ő nálla *kisfőbbek volnának*, sőt a' *küknek atyjokat* bóldog állapotjában még az ő *júbainak komondori kozzá sem fámlálta* volna, *nevetnék ötet, mekffe-tárvoznának* ő tölle, és az ő *pökéseket-is* az ő *ortzájától* meg nem tartóztatná, Jóh. XXX: 10, és 11. Még pedig annyival inkább neveli vala most annak meg-gondolása a' *szegény Jóh-nak keserúségét*, hogy a' mint maga sírva emlegeti vala, ekkor, ebben az ő Ifjú *Férfiságának* kellemetes idejében, az ISTENnek *társasága*, vagy inkább betű fzerint, az ISTENnek *Titka fűntelen* az ő *hajlékában*, az ő *Sátorában fénylik, múlatozik* vala: A' mellyel bizony már ítéletem fzerint, nem annyira a' maga Világi Bóldogságát, mint inkább e' felett, azt az ő különös Lelki Bóldogságát, *Praerogativáját* ki-fejezni kívánja vala; melly fzerint, ekkor ötet egyéb Világi fzerentséji mellett, az ISTEN, mint Prófétát, a' maga belső titkos Barátságára-is méltóztatta vala, ötet minden kétséges ki-menetelű dólgaiban a' maga tanátsával igazgatja, oktatja vala; egy szóval, ötet a' maga Nemzet-sége között már nem tsak egy olyan nagy Méltóságban helyheztetett külső Tisztviselővé, és mint-egy *Fő Bíróvá*, a' *ki a' Városnak Kapujában*, mint a' Régiektől gyakoroltatni szokott.

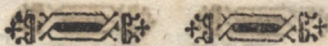

Éokott Törvény-tételnek helyére, *menvén, és az ő Bírói fékét az utzán helybeztetvén, a' panafolkodó fegényt meg-fabadítaná, és az özvegynek fívét meg-vígaftalná* Jób. XX-IX: 7. 12. 13. Hanem egyfzer'smind ugyan akkor egy valóságos ISTEN' Lelkétől ihlettetett igaz Próféta'vá-is tette vala. Ezt tézi, az ISTEN' társaságának avagy az ISTEN' Titkának a' Jób Pátriárkának hajlékában, sátorában fényleni, 's állbatatofon múlatozni: Nem kívánván most ez iránt ingyen-is én azokkal a' 'Sidó Mesterekkel tépelödni, a' kik ezt az ISTENnek a' Jób' Pátriárka' Sátorában való múlatozását, azokra az ISTEN' örízö Angyali-ra magyarázták, a' kik külömben-is úgy írattatnak-le a' XXXIV: 'Sólt. 8. v. hogy ezek az ISTENt félok környül tábort járnának, és őket a' vefedelmekből ki-fabadítják: Mint-ha ugyan már a' fegény Jób mondani azt akarta volna, hogy ő néki bóldog állapotjában az ISTENnek Angyali fúntelen az ő hajléka környül jártak, az ő hajlékában múlatoztak volna, és ötet minden vefedelmek ellen öríztek, óltalmazták volna: Mikor ellenben nintsen énnékem abban femmi kétségem, hogy ezzel egyenesen a' Jób Pátriárkának az az ő Próféta' Hivatalának Ditsőséges Méltósága jelentetett légyen; melly fzerínt ekkor az ő Háza, éppen mint valami Templom, közönségesen mindenektől, réz fzerínt az Idveség' Tudományjának meg-tanulásáért, réz fzerínt pedig és kiváltképen ottan az ISTEN Akaratjának, általa, mint ISTEN' Próféta'ja által, lejendö meg-érthetéseért, akképen gyakoroltatott. Es fíratja vala még **Atyámfi!**

(3.) ezen fzaibaiban a' fegény Jób Pátriárka, azokat az ő elébbeni bóldog napjait, mellyekben az ő gyermekei ő néki környüle állanak vala: Az holott, ámbár már eleitől fogva olyan Túdós Emberek találtattak, a' kik itten

G

az Ere-

az Eredeti Nyelvben elő-forduló szót, nem a' *Jób* Patriárkának *Gyermekeire*, hanem inkább *Tselédjeire* magyarázni kívánták, a' kik büntelen ö réája, mint Gazdájokra, mint Urokra, az ö Parantsolatjának mentől ferényebben lehető végben-vitettetéseért, figyelmeztének volna. De mint-hogy nintsen femmi helyes okunk arra, miért hogy a' közönséges Értelemtől el-távozzunk; ezért abban elméinket bátran meg-is nyugtathatjuk, hogy most a' szegény *Jób* ezen favaiban azt íratta, azt kefergette légyen: miképen az ISTEN ötöt feles gyermekekkel, 7 fiakkal és 3 leányokkal ugyan szerette volna: De már most még-is ezeket az ö Világi Életének egyik leg-féltőbb drága *dítsőségeit*, ezeket az ö *fejének meg-betsülhetetlen Koronáit*, a' mint maga nevezi vala a' XIX R. 9. v. olly' hirtelen, annak a' *báznak*, a' mellyben együtt atyafiságoson vendégeskednek vala, réajok lett *le-fakadozása által* meg-ölette, és egy szempillantásban, az ö Édes Atyái ölelgető karjai közzül ki-fakasztotta volna: A' melly szomorú véletlen halálnak ugyan ki-mondása, ha most ennek a' sok bút, bánatot, keferüséget látott Édes Atyának szívét éles tör gyanánt által-járta, azt vallyon ugyan miért tsudálnók? mert ha az Édes Atyának, az ö Szerelmes Gyermekeinek még tsak nyavalyája-is, vagy rendes halála, keferüségére szolgál: Vallyon mennyivel inkább, hogy ne hatotta volna most meg a' keferüség a' szegény *Jóbnak* szívét; a' midön nem egy 's két, hanem minden Gyermekeinek; nem rendes, hanem ilyen igen szörnyü hallatlan halálokat, veszedelmeket meg-értette volna?

És ugyan ennek meg-gondolása indított éngemet Szerelmefim! egyik, hogy meg-valjam elöttetek arra; hogy a' *Jób* Patriárkának ezen ö *kezüink alatt lévő Letzkében* panaszolkodó favaikat, ámbár minden indulatoktól üresséknék lenni

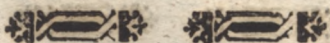

245

lenni ne tartsam-is, de ugyan tsak minden ISTEN elleni való békételesség, zúgolódás nélkül valóknak lenni gondoljam: Mert vallyon *Az*, a' ki midön minden Javaitól meg-fosztatott, nagy alázatossággal azt mondja vala: *Mezítelen jöttem-ki az én Anyámnak méhéből; mezítelen-is térek oda vissza*. Az az: Miért békételesskedjem én azokért, a' mellyeket el-veztettem; mikor hiszem, hogy az az ISTEN, a' ki énnékem ezeket adta, ez után-is el-tarthat engem, és mikor külömben-is tudom, hogy azokat magammal együtt a' Koporsóban el nem vihettem volna? Vallyon *Az*, a' ki midön a' maga Atyai ágyékából fázalmazott Kedves Gyermekének példás veszedelmeket meg-hallotta volna, akkor is a' földre nagy alázatossággal le-borítván, tsak azt mondja vala: *Az UR adta volt őket, az UR el-is vette én tölem, legyen áldott az URnak Neve érte*. Az az: Meg-ésmérem itt-is az én ISTENemnek Kezét; és mikor ezek az én Gyermekim igazság fzerint nem-is enyimek, hanem az én ISTENemnek Ajándékai valának, miért zúgolódnám azon, hogy őket, mint magáéit immár, idő-vártatva vissza-kívánta én tölem? Söt áldom inkább az én ISTENemet érte, hogy őket ebből a' Síralomnak Völgyéből magához az örökké-tartó örömben által-vitte! Vallyon *Az*, a' ki mikor Teste fekélyekkel meg-rakatott; mikor előbbeni *Bírói Székét* egy hamúban való ülőssel; és előbbeni *Fejedelemségének Páltzáját*, egy hitván alá-való tseréppel, a' mellyel még-is fekélyes testét vakarhatná, kellett volna fel-váltani ö néki; akkor-is tökéletességét el nem hagyta, hanem inkább azt mondotta: *A' Főt az ISTENTől el-vettük; hát a' nyomorúságot vallyon miért ne szenvednök-el?* Az az, Vallyon nem Égre kiáltó gonofságot tselekedném-é akkor az én velem eddig jól tett Kegyelmes ISTENem ellen; ha már most *Az* ellen, a' ki engemet olly' különösön meg-

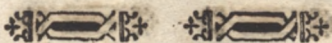
246
áldott vala, békételenkedném? ha az Ő eddig velem olly³
fok ízben közlött fámatalan Jó-téteményeit, már most a'
Keferüségnek napjaiban zúgolódással közönném-meg? Söt
fokkal inkább, édes örömeft meg-ízom ezt a' keferüség-
nek pohárát, a' mellyet ez az engemet fzerető ISTENem
közönt én reám! És vallyon *Az*, a' ki az ő ISTENében
ollyan tellyes hittel, ollyan egéz reménységgel bízik vala,
hogy még akkoron-is, mikor a' nyomorúságok egézlen ő
rajta meg-fekütnének vala, a' XIII-dik *§.* azt mondaná: *Ha
Éintén meg-ölne-is engemet az én ISTENem, még-is tsak Ő
benne reménylenék.* Az az, Akármint sújtoljon-is az én IS-
TENem engemet, de azért még-is reménységemben el
nem tsüggedném; mivel hogy tudom, hogy Ő az, a' ki
*betegséggel meg-látogat, és a' ki bé-lötözget, Ő, a' ki meg-
sebesít, és a' kinek kezei meg-gyógyítanak,* Jób. V: 18! Val-
lyon, mondom, *Az*, a' ki az ő rajta meg-feküdt nyomo-
rúságokat illyen tsudára méltó békefséges-tűrő lélekkel el-
vifelte; mitsoda ISTEN ellen való zúgolódást tselekedett
akkor abban, midön azokat az ő előbbeti Bóldogságának
Napjait fíve' keferüségéből emlegeti vala, mellyekben az
ISTENnek Szövétnéke az ő feje felett fénylik vala, mellyek-
ben a' MINDENHATONak Társasága az ő bajtékában mül-
toz vala, és a' mellyekben az ISTEN mindennemü Áldá-
fait ő velle bövön-is közli vala? Kivált, ha fel-vézfzük, hogy
a' fzegény Jób, midön ez egéz Panaszának kezdetében,
mindjárt kefervesen azt fohajtozza vala: hogy *ha valaki
még egyszer ő velle azt tselekedhetné, hogy mint az el-múlt
hónapokban, ollyan lehetne!* akkor a' fzonak ereje fzerint,
ollyan Bóldogságának el-múlt Hónapjairól emlékezett, a' mel-
lyek már az előtt fok idővel, egy néhány eftendőkkel el-is
töltének volna: Innen azt az ő fzaivaiból e' fzerint bátran
ki-hozhatjuk; hogy a' fzegény Jóbnek ezek az ő nyomo-
rúsá-

247
rúságai igen-is *hozzas idökre terjedtenek* legyen, és hogy ö néki ezek alatt, nem tsak egy néhány *napokat*, söt nem tsak *bónapokat*, hanem egy néhány *éftendöket* kellett el is tölteni: És így tehát ez, annál nagyobb bánatjára, annál terhefőbb keferüségére-is szolgálhatott igen méltán ö néki. Tudom ugyan, hogy szeretnék a' *Jób* Pátriárkának ezen szavait-is illyetén bal értelemre magyarázni azok a' *Szent Irást Magyarázók*, a' kik a' szegény *Jóbot*, kivált azokért az ö panaszaiért; mellyekben *most* az ö fogantatásának éjtzakáját, *most* az ö születésének Napját, óráját átkozza vala, *most* pedig Anyja' Méhének ajtait bé-zárattatni inkább, avagy-tsak születése után mindjárt meghalni, és ez által a' nyomorúságoknak szenvedésétől megnyugodni inkább akarta volna: Innen ezekért ötet úgy gondolták, mint a' ki ámbár nyomorúságai előtt *jámbor*, *ISTEN-félö*, *tökéletes* és a' *gonosz*nak *útálója* lett legyen-is; de azután a' nyomorúságoktól annyira meggyözzetett volna, hogy az ö ISTENéhez való kötelességéről nagyobbára elfelejtkezvén, szüntelen tsak az ISTEN ellen zúgolódott, söt mint-egy magával az ISTENnel perlekedés' végett szemben-fállani, 's az ISTENT *kegyetlenséggel* vádolni nevezetesen, igyekezett volna: Holott mind ezek a' *szólásoknak formái* Kereszténynek! el-hidjétek, nem éppen olyan igen kemények azon a' Nyelven, a' mellyen a' Sz. *Jób* ezeket az ö panaszait formálta vala, mint a' mi Fordítá-funkban tetzenek lenni; hanem tsak egy ollyatén nagy Unalomnak jelei, a' melly szerint valaki ebből a' nyavalyás Világi Életből ki-fabadúlni szíve szerint kívánna, és ezekkel jelenteni tsak éppen azt akarja vala: hogy ö felettebb-igen tsudálkoznék azon; miért hogy némelly *Atyák* olyan igen *möhon kívánják*, hogy ö nekik fajok születésék, és olyan igen *örvendeznek* azoknak születéséken; holott valósággal, mint hogy ez a' Világi Élet, nem egyéb, ha-

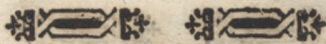
248
nem egy füntelen való fájdalomnak 's keferüségnek kínzó helye; ezért e' Világra való bé - jövetelén valakinek inkább is kellettnek írni, mint sem nevetni: A' melly favaiban-is immár a' *Jóbnak*; ámbár a' meg-sebesítettett indulatoknak az igaz alázatóságnak válújából ki-hágott árjait meg-esmérjem-is; tsak ezekért mindazáltal ötet, ISTEN ellen zúgolódónak, 's az ö ISTENével vakmerőképpen szemben-fállónak lenni kitsoda ítélné? Mikor hízem! még amaz *anya' méhében ISTEN' Prófétájává válaftatott Jérémiás-is*, ezekhez pontban meg-egyező szólások' formáival átkozza *vala-meg azt a' napot, a' mellyben fülettetett; azt az embert, a' ki hírt mondott az ö atyjának az ö fülettetése felől*; ö-is füntén olyan nagy indulattal panaszolta, *miért hogy az ISTEN ötet meg nem ölte még az ö anyjának méhében? miért nem lett az ö anyja öneki inkább koporsója, hogy méhében soha senkit se fogadott volna*, Jérim. XX R. v. 14-18? Holott pedig, soha nem hízem én, hogy a' *Jérémiás Prófétának nyomorúságai* terhefőbbek lettenek volna a' *Jób Pátriárkának nyomorúságainál*: Még-is tsuda dolog! hogy soha fenki ezekért az ö terhes panaszaiért a' *Jérémiást*, egy ISTEN ellen zúgolódó, egy ISTENével vakmerőképen szemben-fálló Prófétának nem nevezte, 's ezeket ö benne soha fenki olyan nagyjára még eddig nem *controvertálta*: Hanem tsak az egy fegény *Jób Pátriarka* vala az, a' ki ezekért némelly Tudófoknak kemény és irgalom nélkül való *censurájokat* el nem kerülhetete: Annyira, hogy azt ugyan egy Tudós Ember méltán a' fegény *Jóbról* el-mondhatta; hogy *Jób sokkal több sebeket vett légyen az ö Könyveinek Magyarázótól, mint sem az ö fekélyeitől*. Oh ISTEN' keferes Látogatásának mélységes Tengerére alá-fállított fegény JOB! Te vóltál bizony, Te-is léfez mind örökké a' Békefséges-Türésnek az a' dicsére.

tséretes Példája , a' mellyet a' Világ , míg fenn-áll , mind örökké-is tsudálhat ! De a' mellyet tovább ne világofitsunk: Siesünk söt inkább a' fellyebb fel-tétetett rend szerint, mint Tanítáfunknak kiváltképen való Tzéljára

2. *Másodszor*, annak egy kevésé bővebb magyarázatjára : Vallyon ugyan minémü bölts végekre 's okokra nézve tselekezi azt az ISTENi Felség, hogy sokszor az Embernek előbbeni Bóldogságát nem reménlett terhes keferüfégekkel fel-váltani szokta ? A' mellynek el-bezéllésében óh vajha ugyan olyan szerentsés lehetnék , hogy ez által titeket az ISTENnek Keze alá tanithatnálak, és ti közöttetek már most minden békételen ajakokra olyan kemény zárt vethetnék : hogy ezután immár a' ti bennetek lévő indulatokat , ha egézflen magatokról le-nem vetkezhettek-is, avagy-tsak azokat annyira meg-zaboláznátok , hogy még a' ti kedvetek ellen folyó dolgok között-is az ISTEN előtt ilendöképen, hallgatni tudnátok, és akarnátok ! T. i. Szerelmestm ! az ISTEN ezt

(1.) - is az Emberrel azért tselekezi, hogy ő véle annyival inkább a' maga nyavalyáságát meg-efmértesse, és ötet az ő Idveségének annál nagyobb félelemmel és rettegésfel való munkálkodására fel-indithaffa: Mert azok a' tsapások , a' mellyek mi reánk jönnek , nem lehet ki-mondani, hogy melly felette-igen hathatófok arra , hogy a' mi Lelki-Esméretünket fel-serkentsék , és olyatén állapotban helyheztesék , hogy a' maga hibáit meg-efmérje, keferülje , és magát azok iránt meg-jóbbítsa: *Mikor büntettetünk*, úgy mond a' Sz. Pál, *az ISTENTől tanittatunk akkor, hogy a' Világgal el ne kárboztassunk*, 1Kór. XI: 3. És bátor a' Test és a' Vér nehezen mehet ugyan arra , hogy azt a' mi ő néki nem tetzik, jónak ítélje : De mikor egyfzer a' Lélek , nem a' Testnek és a' Vérnek mindenkor hibázni szokott

250
fokott Mérő-rúdjához, hanem az ISTEN' *Sanctuariumának* Mértékéhez kezdi mérsekelni a' nyomorúságokat; mindjárt könnyen meg-győzethetik arról, hogy egy Nyomorúságban lévő Embernek állapota sokkal boldogabb legyen egy fiúntelen boldogságban lévő Embernek állapotjánál, és ennél ugyan az ISTEN' Szeretetének sokkal nagyobb jeleit-is tapasztalhatja magában; mert a' ki az ISTENTől dorgáltatik, az akkor, ha csak nem éppen örökösön el-fegődött Jobbája a' Gonofságnak, bizony az ISTENről, a' maga Lelkéről gondolkodik, és ez által ama' Jóbb Életnek az Idvességnek keresésére fel-indittatik: Sőt ámbár keferüséggel folyjon is a' Nyomorúságban lévő Embernek az ő Élete; vagyon mindazáltal a' bánat és a' keferüség alatt nyögő léleknek mind annyifor-is mindenkor kívánatos tsendesége; mert a' vagy -tsak igaz az, hogy egy nyomorúságok alá-vettetett Lélek, sem az *Ambitiótól*, és telhetetlen nagyra-vágyódástól nem gyötrettetik, sem a' Főfvénységtől nem nyúghatatlanokdztatik, sem a' bújá kívánságoktól meg nem fertéztetik, sem a' haragtól, irigységtől, gyűlölségtől, bozszú-állástól, és más egyéb gonof kívánságoktól, melyek az Ember' Lelki-Esmérete' tsendeségének merő azon *Incendariussai*, Gyújtogatói foktanak lenni, nem terhelte-tik: felettébb-igen nehéz lévén külömben az Ember' dől-gainak mindenkor kedve fzerint folyni, és még-is fzívét mind annyifor a' Világtól el-vonni: felette -igen nehéz lévén az Embernek, e' Világ' Szerelmének zavaros patak-jában mindenkor kedvére feredezni; és még-is azomban a' Világtól el-ifzonyodni: felettébb -igen nehéz lévén a' Jó Szerentsében torkig ülni, és még-is e' Világi gyönyörüség-ek' árjaitól el nem ragadtatni: felettébb-igen nehéz lévén Embernek, e' Világ' Szerelmének álm-hozó jó-ízü borától fiúntelen itattatni, és még-is attól soha meg nem rézfegittetni: *Vallyon* nem fzerentsés félvéf léfzen-é már az,

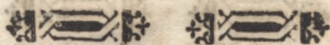
28

az, a' melly a' Tengernek hajjai között ide 's tova hánytatott Hajósnak az ő Hajóját az ő tőlle régen óhajtott Nyúgodalomnak rév-partjára ki-tézi? Már pedig ezt tselekezi a' Nyomorúság az Emberrel, mert az ő Lelkét e' Világ' Szerelmének félvezes Tengeréről az Idveségnek rév-partjára ki-hajítja. Vallyon nem szerentsés fájdalma léfzen-é az egy Afzónyi-állatnak, mikor ő tőlle ISTEN' Képére 's Hasonlatosságára teremtett Ember fülettethetik erre a' Világra? Már pedig ezt tselekezik a' Nyomorúságok az Emberrel, mert ezek ötet egy ollyatén Ujj Emberré változtatják, a' ki *ISTEN érint teremtett az Igazságra, és a' valóságos Szent Éltre*: Vallyon nem szerentsés seb'vágás léfzen-é az, a' melly az Embernek Testét ugyan meg-febefíti, de azomban ötet az ottan el-hatalmozott halalos fekélytől meg-fabadítja? Már pedig ezt tselekezik a' Nyomorúságok az Emberrel; mivelhogy azokat ama' Mennyei *Chirurgus*nak, Fő Borbélynak, az ISTENnek Kezében úgy gondolhatjuk, mint egy ollyatén éles *lancetát*, a' mellyel meg-febefít ugyan minket; de azért, hogy ezzel a' bünöknek fekélyes *apostemáját* a' mi fíveinkből kivége, és ki-irtsa: üljetek azért ti magatok már most Szerelmefűm! mint egy magának a' Józan Okoságnak avagy-tsak, Törvényt-tévő Székihez, és ti tegyetek ottan arról ítéletet: Vallyon mellyiket szereti, mellyiket kedvelli inkább az ISTEN? Azt-é, a' kinek kevesebb, vagy pedig a' kinek több eszközet szolgáltat az Idveségre? Én ugyan nem az Elsőt, hanem a' Másodikat gondolnám inkább lenni az ISTENnek különösebb Szeretetében: Már pedig, minthogy a' kikre nyomorúságokat botsát az ISTEN, és e' érint mint egy az Édest a' Keserüvel özvegyelíti, azoknak ajándékoz több eszközet az Idveségre; mert azokat helyheztetü ollyatén környül-álló dolgok-

1818

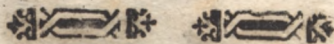
H

ban,

ban, a' mellyekben buzgóságobban munkálodhatják idvesfégeket: Innen *concludáljuk*, hozzuk bé azt, hogy a' Nyomorúság, nem hogy az ISTEN' Haragjának jele volna, hanem inkább az ISTEN' Szeretetének nyilván való bizonyossága az Embernél, az az, hogy a' 'Sidókhöz küldött Levélnek Irójával fejezzem-ki a' dólgot, a' kit *feret az UR, azt meg-dorgálja, és a' kit fiává fogad, azt meg-ostorozza,* a' XII R. 6. §. Ezért mondja vala azt igen helyyefen egy Életében mind örömet, mind fomorúságot eleget próbált Tudós Ember: *Si centum annis et flexis genibus DEUM oremus, non sumus digni, ut crucem unicam accipiamus.* Az az, Ha fáz eftendökének el-folyások alatt éjjel nappal minden meg-fűnés nélkül térden állva imádkoznánk-is az ISTENnek; még sem volnánk tsak arra-is méltók, hogy egy nyomorúságot, egy kereftet botsásson az ISTEN mi reánk; azért, mert ez az ISTENnek Atyái Szeretetének tsalhatatlan jele mi nálunk, és hogy ha ugyan mi-is az ISTENT *feretjük, a' mi Idveségünkre, Favunkra szolgálak minékiünk,* a' mint a' Sz. Pál bizonyítja vala Róm. VIII: 28. Ezért vagyon már az, hogy a' Szent Jakab I: 2. *örvendezéfre* inti vala a' nyomorúságban az Igaz Híveket: *Nagy öröm gyanánt tartásatok, úgymond, Atyámfiai, mikor külömb-külobb kísértetekben estek.* Ezért a' Szent Pál, mint Kegyelembéli Jó-téteményt, és Ajándékot, úgy zemlélte a' Szenvedést és a' Dorgálást, Fil. 1: 29. *Tinéktek úgymond, ingyen adattatott a' KRISTUSÉrt, hogy ne tsak hidjetez Ö beme, hanem hogy fervedjetez-is Ö érette.* És ezért mondja vala a' 'Sid. k. Levélnek Irója a' XII R. 10 és 11 §. hogy az ISTEN a' mi *bazmunkra dorgál minket, hogy rékesi legyünk az ö Szentségének: Minden dorgálás pedig jóllehet mostan nem láttatik örvendetesnek és bafnosnak, hanem fomorúságosnak lenni: mindaz-*

által

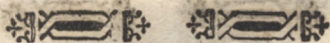

által végre az Igazságnak tsendes gyümölcstét adja azoknak, a' kik abban magokat gyakorolták. De

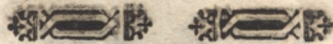
(2) Fel-váltja még fokzör Atyámfiai! az ISTEN az Ember' előbbeni Bóldogságának Napjait tsak azért-is kefe-rüsséggel és nyomorúsággal: hogy ez által annyival-inkább ötöt az ISTENnek Szeretetére fel-indithassa, fel-ferkent-heffe. Mert tsak úgy, ha a' Testtel és a' Vérrel tanáts-koztok, taláitok itt alkalmatóságot az ISTEN ellen való zúgolódásra: De ha a' Józan-Okoságról, és kivált a' ma-gatok Lelki-Esméretétől kezdetek ebben a' dologban kér-teni tanátsot; bizony ez inkább az ISTENt mindjárt Sze-retetre méltónak lenni tanítja. Mert tsak egy Földi A-tyát gondoljatok most magatokban: Vallyon ennek a' ma-ga Gyermekeihez való nagy kedvezése és mód nélkül va-ló édesgetése, nem mindenkor meg-firathatatlan károkra tapasztaltatik-é inkább lenni a' Gyermekeknek? mert el-fe-lejtetik lassán-lassán ö. vélek az ö Szüléjekhez való termé-feti kötelelségeket, és a' gonofra annakutánna mint egy ugyan hanyat-homlok-is rohannak. Éppen így gondolkoz-hattok ti Szerelmefim az ISTENről! Ha ez a' Mennyei Atya füntelen való kedvezéssel, 's engedelemmel viseltet-nék az Emberekhez; úgy majd még annál-is inkább ha-nyat-homlok rohannának a' gonofra, a' vezedelemre; és a' bünökben oztán végképen el-alattatnának. De mikor már az ISTENnek dorgálásai fel-ébreztének a' bünöknek álmából minket: mikor szemünk eleiben tézik azt a' kö-telelséget, a' mellyel tartozunk Ö néki: mikor alkalmatóságot adnak ezek minékünk arra, hogy a' mi hibáin-kat meg-esmérjük, és magunkra szorgalmatoson vígyázzunk: Oh! hogy ne ítélnök mi ezt a' mi Javunkra olyan fárad-hatatlanúl munkálódó Mennyei Atyánkat Szeretetre méltónak lenni? hogy ne tsókolgatnók, a' zúgolódás helyett

H 2

inkább.

254
inkább, mint Fiak és Leányok, alázatos engedelemmel az
Ö Kezében lévő Atyái Dorgálásának Vezéjét, a' mellynek
végén fokkal édefebb méz vagyón, hogy sem mint régen-
tén a' *Jónathánén*? hogy ne mondanók azt Ö néki mind
annyizor a' Kegyes *Augustinussal*: *Et cum blandiris, Pa-*
ter es; et cum caedis, Pater es: blandiris, ne deficiamus, cae-
dis, ne pereamus. Az az, *Te én ISTENem, akkor-is, mi-*
kor kedvezel minékünk, mi Atyánk vagy; de akkor-is, mi-
kor sújtolj bennünket, ugyan csak a' mi Atyánk vagy! Ked-
veffj olykor minékünk, hogy Hitünkben 's Reménségünkben el-
ne tsüggedjünk: Dorgálj pedig és sújtolj olykor bennünket,
hogy valamiképen a' bűnökben el ne vefkjünk! Hanemha
talám ugyan énnékem mind ezekre azt mondjátok: „Va-
„lóban nagy Szeretetét mütatta eleitől fogva az ISTEN
„;az ö Híveihez: *Noé*hoz azt, hogy ámbár igaz, és tökéletes
„, *férfiú lett legyen-is az ö idejében élt Emberek között; még-*
„, is az özön-víznek meg-búsúlt habjaitól ide-stova veze-
„, delmefen hányattatott: *Jákó*bhoz azt; hogy ISTENéhez
„, sok ideig mütatott hozzászólólatja után, a' nagy éh-
„, ségnek miatta maga túlajdon lakó földéből ki-bújdosni
„, kényszerített: *Jó*sefhez azt, hogy a' mértékletes tizta
„, életnek követése mellett, 13. éftendőig tömlöztözte-
„, tett: *Jó*bhoz azt, hogy ámbár igaz, jámbor, tökéletes IS-
„, TENE-felő *férfiú* volna, és a' gonoszoknak útálója; még is teté-
„, től fogva talpig undok fekélyekkel meg-verettetett, por-
„, ban és hamúban ülni kéntelenített: *Dániel*hez azt,
„, hogy ISTENéhez való szólólatjáért, Orofzlánoknak ver-
„, mekben vettetett: *Kereftelő János*hoz azt, hogy a'
„, tömlöztben csak egy búja szívü Aízfzonymnak kérésére fel-
„, kontzoltatott: És még ma is nehezen *concupiálbatjátok*:
„, mitsoda szeretete az az ISTENnek az övéihez, hogy
„, most üldöztetnek, kergettetnek, és a' halálnál-is keserve-
febben

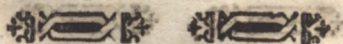

„sebben kefergettetnek; *most* a' helyett, hogy békeség-
„gel tölthetnék Eleteknek napjait, inkább *éjjeli 's nappali*
„*keferves köny-búllatásokkal áktaiják nyofoklyájokat* 'Sólt. VI.
„7. *most* egy szóval, a' fok ki-bezélhetetlen nyomorúságok-
„nak tárgyúl mint egy ki-tétettetnek,, A' melly mind-
járt meg-émlített nehézségteknek el-igazítására ugyan A-
tyámfiái! én annál egy egyenesebb útat nem *commendál-*
hatok; mint azt, hogy ti magatok *most* induljatok-el, és
egy ollyatén terhes nyomorúságokban lévő Felebarátotok-
hoz, a' kinek ISTENéhez, Vallásához, Felebarátjához va-
ló Szeretete előttetek-is eléggé tudva vólna, egy kevésé
járúljatok bizodalmasabban ö hozzája, és kérdezzétek-meg
ötet arról, hogy vallyon az ö fánakozásra méltó nyomo-
rúságai között tsendétségben, vagy pedig nyúghatatlanság-
ban vagyon-é az ö lelke? vallyon nyomorúságai között, az
ISTEN' Szeretetének, vagy pedig Haragjának jeleit tapasz-
talja, érzi-é magában? Bizony nem gyözné előttetek e-
léggé *celebrálni*: hogy még akkor-is, mikor a' kísérté-
teknek habjai mint egy ugyan az ö fejei felett meg-üt-
köztek; belöl mindazáltal lelke, *szíve*, elméje ö néki az
ISTEN' Atyai Szeretetének ölében melly igen tsendesen
nyúgzik! még akkor-is, mikor küsöképen a' nyomorúsá-
goknak tömlötzében mint egy kalodában láttatnak lábai ö
néki bé-verettetve lenni; melly nagy örömmel énekel ö
ditséretet *Pállal és Siláffal* az ö ISTENének (*Tsel. XVII*)!
még akkor-is, mikor a' nyomorúságoknak fetéses tömlö-
tzében a' *Péterrel* erős örizet alatt láttatik tartatva lenni:
Lelkében mindazáltal az ISTENi Kegyelemnek világofsága
világosítja ötet, és a' félelemnek azok alól a' *vas-lántzai*
alól, mellyekkel a' nyomorúságok miatt mint egy meg-
kötöztetett, *fel-áldozza* ötet (*Tsel. XII*)! Mit kéfedelmez-
nétek hát még -is Szerelmefim! a' hitel-adással? Mond-

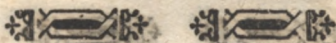

255
játok sőt inkább *bóldognak* lenni a' Szent Jakabbal együtt azt az Embert, a' ki kísértetet *fenved*, kivált, hogy *minek-utánna meg-próbáltatik, el-vézi az Életnek Koronáját*, *mellyet ígért az UR az Ötöt keretőknek*, Köz. Lev. I R. 12 v.
Továbbá

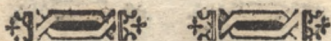
(3) Fel-váltja még fokszor Ketefztyének! az ISTEN az Ember' előbbeni Bóldogságának napjait tsak azért-is keferüséggel és nyomorúsággal: hogy ötet e' Világtól, a' mellyhez annyira ragazkodik a' mi fivünk, annál-is inkább el-vonhassa, és az ISTENhez közelebb hajtsa. Mert soha a' Világnak semmiféget semmi inkább jobban tudunkra nem adhatja: soha semmi minket a' Világtól, és a' bűnnek szabados gyakorlásától inkább el nem vonhat, mint az ollyatén kedvetlen napok, mellyekben az ISTENTől, ettől a' mi Mennyei Atyánktól dorgáltatunk. Gondoljuk-el tsak kérlek az Embert, ezt a' por hamú földi férget, minden magunknak való hízelkedés nélkül: Hízem, úgy annyira uralkodik ebben a' nyomorúlt teremtet-állatban az Emberről nagy Kevélység, hogy ha ő néki fűntelen mind fogytik tsak az Öröm, tsak a' Bóldogság, tsak a' Jó Szerentse volna mindenekben része ezen a' Világon; Ugy majdan oztán ő-is ama' meg-hízott Izraellel együtt az ő ISTENE ellen kezdene rúgóldozni, el-bagyná azt az ISTENT, a' ki ötet fel-magaftalta, és meg-útálná az ő Szabadításának Köfíkláját 5Mós. XXXII: 15. Ugy, nem hogy a' maga természetű nyomorúlt nyavalyáságát, fegénységét meg-esmérné; sőt kevélyen mindenkor azzal ditsekednék ő-is, ama' Láodicezébeli Gyülekezet' Angyalával: *Gazdag vagyok, meg-gazdagodtam, és semmi nélkül sem fűkölködöm* Jel. III: 17. De már, egy reménységünk felett rajtunk esett ferecentsétlen *Casus*, egy ollykor bóldogságunkban reánk következett nem várt zomorú Eset, sokkal hathatósfabban értésünk-

tésünkre adhatja minékünk e' Világ' minden Ditsősége-
nek mulandó hazontalanságát; mint akármedly *Apollós' éke-
sen föllásával* (Tsel. XVIII: 24.) bíró KRISTUS' Szolgájának,
az ö Elmét tsudálkozásra indító *Prédikáziója*: És tsak
egy Nyavalya, vagy kínos Betegség-is, ezerfer hatható-
fabban meg-gyöz minket, a' mi Egészségünknek, Életünk-
nek, és Világi leg-kedvesebb Gyönyörüségeinknek romlan-
dóságáról; fokkal mélyebben meg-illetetik a' mi fívein-
ket; mint ha ezekről éjjel nappal fúntelen prédikállanánk
a' mi Hallgatóink előtt: Mi ugyan, kik a' KRISTUS' Kö-
vetségében járunk az Emberek között (2Kór. V: 20), prédi-
kálhatjuk eleget a' mi Hallgatóinknak, hogy mivel *nintsen itt
maradandó Városunk, hanem jövendőt kelletik keresnünk* ('Sid.
XIII: 14.); ezért a' Világot tsak mint egy láb-hegygyel
birják, a' mellyet a' mikor ingyen sem reménlenének, akkor
kelletik akarattok ellen-is ide hagyni, és akkor *semmit of-
tán magokkal e' Világból ki sem vibetnének* (Tim. VI: 7):
prédikálhatjuk ugyan eleget az Emberek előtt a' Bölts Pré-
dikátorral, hogy *jöllebet édes e' Világ, és jó a' mi fêmein-
kel néznünk a' napot: De ha sok eftendeig él-is az Ember,
és mind azokban örvendez-is; ugyan-tsak emlékezzék-meg a'
setétségnek napjairól, és hogy ha ugyan sok-is a' mi eften-
dünk, mindazáltal valami léfén, mind bijjábanvalóság* (Préd.
XI: 7, 8): De mind ennyi sok Tanításainknak-is tsak ak-
kor lefz kiváltképen tellyes hitele az Embereknek fívek-
ben, mikor előbbeni Bóldogságoknak napjai után a' nyo-
morúságoknak fúlljos terhe kezdi egyfer valójában meg-
nyomni öket, és mikor ök-is azokra a' keserves napokra
jútnak, a' mellyekben ök-is azt panaszolhatják magokról a'
*Dáviddal: Oh UR ISTEN! vallyon míg tartod Mi rajtunk
a' te nagy Haragod? Ha adod-meg kérésünket? Köny-búllatást
kemyér helyett Adál nekünk, és itatál Minket nagy köny-búlla-
tással*

258
tással ('Sólt. LXXX) Vegyétek-fel tsak az egy 'Sidó Nemzetségnek példáját! Vallyon miért kívánta vala őket az ISTEN az *Égyiptomban*, minekelötte onnan ki-fabadítaná, olyan-igen keményen nyomorgattatni és fattzoltatni? Azért, hogy ő vélek *Égyiptomot* annyival inkább meg-útaltassa, és őket az *Égyiptomnak fázék-búsaiban* annál-is inkább meg-tsömörölteffe: Még-is hányzor nem kívánt azután-is ez a' Nép vízfa-menni *Égyiptomban*? hányzor nem betsülötte fellyebb az *Égyiptomnak büdös ugorkáit, dinnyéit, párbagymáit, és kívált fázék-búsait*, az ISTENTől néki az Egekből tsudálatoson le-fállittatott *Mannánál*? hányzor nem zúgolódott *Mó'ses* és *Áron* ellen, hogy ötet az *Égyiptomnak Földéből ki-hozták* volna? Hátha még a' 'Sidó Népnek *Égyiptomban* mindenkor jól, szerentséfen és bóldogúl folyt volna dólga? Valósággal igyekezetét ezerfer véghez-vitte volna; és inkább *Mó'sest* és *Áront* fegyvernek élivel le-váogatván, erőszakoson-is *Égyiptomban* vízfa-ment volna: De úgy ítélek, hogy így valamenyifér vízfa-menni kívánkozott; mind annyifor mindenkor ezében jutott ő néki az az *Égyiptomi* terhes folgálat, a' mellyben az ő *Életek kemény folgálattal, sár keveréssel, téglá tsmálással, mezai folgálattal, és minden egyéb dolog tétellel ifonyú kegyetlenséggel kefergettetett ő vékik* 2Mós. I: 4. Nyomorúságokat botsát tehát Atyámfiai! előbbeni Bóldogságunknak napjai után az ISTEN ottan-ottan mi reánk: Most panafoltatja *Fákóbbal* együtt mi velünk-is a' mi Szerelmes Gyermekinktől lett meg-fosztattatásunkat: most kefergetteti velünk-is a' fegény *Naomival* együtt a' mi gyámokralan özvegységünket: most meg-engedi nekünk-is *Illyéffel* együtt puftákról puftákra méltatlanúl való kergettetésünket: most pedig velünk-is *Fónással* együtt a' Koporsónak torkából ki-álat-kí keferüségeinkben az URhoz: hogy így annyival,
inkább

inkább a' Világról meg-únalkozzunk; sőt a' mint a' Sz. Pál mondja vala 2Kör. V. B. mint egy ugyan *foháfkodjunk* mind addig, míg *ama' mi Mennyei Hazánkban fel-költözte-tünk*; oda, az holott többé e' Világi nyomorúságoknak *félvezes tengerén a' mi Életünknek romladozott bárkája* nem hanyattatik, hanem a' *JEHOVA*nak Szent Hegyén *megnyúgofzik* ('Sólt. XV: 1): oda, az hol *nem függejtük* többé a' fegény 'Sidóval együtt *keserűség miatt hegedünket fűz-fákra* ('Sólt. CXXXVII: 1): *hanem kezünkben vévén az ISTENnek hegedűit, énekeljük nagy örömmel Mó'sesnek az ISTEN' Szolgájának Énekét, és a' Báránynak Énekét* (Jel. XV: 2, 3): és oda, a' hol előbbeni jajgatásaink, nyögéseink, *foháfkodásaink helyett, örökké tartó Halléluját, Idvefséget, Ditsőséget, Tisztetséget, és Hatalmat éneklünk egész bátorsággal a' Báránynak Mennyezőjében a' mi ISTENünknek* (Jel. XIX: 1). És hogy többekre már most Szerelmefim! *féantfándékkal ki ne terjedjek,*

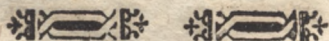
(4.) Fel-váltja sokszor az ISTEN az Ember' előbbeni Bóldogságának Napjait tsak azért-is *keserűséggel, nyomorúsággal*: hogy így az Embert ezek által oltán egészlen-is magájévé tégye: Mert igen akarom, hogy nem vagytok *jövevények az ISTEN' Befédében a' Szent Írásban, és abból magatok igaz elégzer az ISTENT szeretőknek példajokat olvashattátok. Vallyon tudjátok-é, miért tselekezi már azt az ISTEN, hogy ugyan azokat a' Jóbokat, a' kiket most egy elsöben bóldogul tart vala, a' kiknek most fejeik felett a' maga' Kegyelmének Szövétnékét tündökölteti vala, és a' kiknek most bajlékokban a' maga' társaságával lakozik vala; tsak hamar még-is ö reájok a' keserűségeknek leg-nagyobban fel-dagadott hajjait ki-árasztja, femeket a' keserűségnek homályával bé-fogja* (Jób. XVII: 6), *úrjaikat mindenfelől bé-gátolja* (Jób. XIX: 8); és

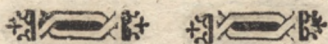
ideig tartott tsendefségek után mint egy *nyak-firton ragadván*, minden előbbeni bődökságokat *el-öfletja* (Jób. XVI: 12)? Miért hogy ugyan azokat a' *Dávidokat*, a' kiknek most házaikban a' maga áldásait mint egy ugyan csoportonként bé-botsátja, annyira, hogy magok is öfztán álmélkodva azt kiáltják: *Mitsoda vagyok én URam ISTEN, és mitsoda az én Házam népe, hogy engemet ennyire elővittél* (1Kron. XVII: 16)? még-is majd *keményen* azomban *meg-öfstorozza* őket, ortzajokat a' fok keserves *ömörúságok* miatt *el-hervasztja*, és *éjjeli 's nappali könyv-búllatásai*kkal *öfve-köttetett jóbáfkodásaikban el-fáasztja* ('Sólt. CXVIII: 18, és VI: 7, 8)? Miért hogy ugyan azokat, a' kik most e' Világi Bődökságnak ollyatén nagy divatjában vagynak, hogy mint egy *útaikat* ök-is a' *Jóbbal vajjal mosogatják*, és még a' *köfikla-is ki-önti önékik az olajt*, mint a' *patakot* (Jób. XXIX: 6); még-is majdan azt tselekezi ö vélek, hogy minden ö előbbeni Bődökságoknak tellyes fénnel *mosolygó* napjai egézflen *el-enyészzenek*; söt, a' mint a' *szegény Jób* maga felöl *panaszolkodik* vala, mint egy ugyan a' nyomorúságoknak *békői az ö lábainak gyökerében-is bévásódjanak* (Jób. XIII: 27)? Vallyon, mondom, mind ezeket az ISTEN a' maga Híveivel miért tselekezi? Avagy ugyan nem azért-é, hogy ö vélek annyival inkább e' Világot *meg-útáltassa*, annyival inkább a' bűnnek halált hozó álmától el ne borítottassanak, annál inkább magához közelebb hajtsa, és ezek által a' keserü *pilulák* által annyival inkább ö belölök a' Test' Szerelmének minden meg-vef-tegettetett nedveségeit ki-kergeffe? Egy szóval, nem azért-é, hogy őket a' Világtól *el-fakasztván*, egézflen *magájéva tégye*?

Soha se zúgolódjatok tehát azon Édes Atyámfiai! ha ollykor mikor ti-is Házaikban a' *Jóbbal* tsendefen ül-nétek, akkor botsát az ISTEN nyomorúságokat ti reátok:

Soha

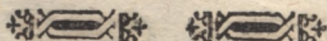

Soha fe mardofsátok azt az ISTEN' Dorgálásának páltzáját, mellyel az ISTEN fújtol titeket: Soha fe béké-
telenkedjete azért a' Mirhával tellyes pohárért, mellyet
ollykor az ISTEN, ez a' ti Mennyei Atyátok, közön ti reá-
tok: és soha, mikor a' kísérteteknek fetétes éjtzakájától
el-borítottok, valamiképen ISTENben vetett Hitetekben
's Reménységtekben el ne tsüggedjete. Mert bizony
akármelly nagy nyomorúságaitok között-is elöttete vagyon
az az ISTEN' Atyai Szeretetének Kút-feje, a' melly-
ből Vigasztalásfoknak vizeit meríthete: Tsak hogy már
most erről, én-is, éppen a' mit ama' *Samariabéli* Afzfony
mondott vala a' JÉ'SUSnak (Ján. a' IV 8.) azt mondha-
tom tinékte; hogy *igen mély Kút ez*, fűkség azért, hogy
előre *edényetek legyen*, az az, *Hitetek* tinékte, a' mellyel
ebből a' Ditsőséges Kútból vigasztalásfoknak vizeit merít-
hefete: Mert a' ti *Hitetek* lézen az a' drága *veder*, hogy
úgy főljak, a' mellyet mind annyifor, valamennyifor ke-
ferúségekkel illettete, az ISTENi Kegyelem' Kút fejé-
nek éppen leg-alsó mélységére le-botsáthate; és abból,
ha mindjárt nem-is, de idővel avagy-tsak a' Vigasztalásfok-
nak vizeivel meg-tellyefedve fel-húzhatjate. Oh! de val-
lyon mitsoda nyomorúság lehetne-is az, a' mellyben fem-
minémü Vigasztalást nem találhatnate? El-falasztottate
talám femeitek elől Atyátokat és Anyátokat, mint a' ti
Világi Életeteknek talám leg-féltöbbrágább Kintsét? De hi-
fzem, elég örömtökre szolgálhat az tinékte, ha azt a' ti
Mennyei Atyátokat Kebeletekben tartjate, a' ki örökké
meg-maradandó Jószágot ferezett fázatokra tinékte! El-
vétetete talám femeitek elől az a' ti Szerelmes és Kedves
Házastárfate, a' kivel egész öröm és tsendefség vala e-
gyütt való lakáste? De hízem, elég vigasztalásteokra fol-
gálhat az tinékte, ha azt a' ti Kebeleteknek drága Völe-
gényét, a' JÉ'SUST, fízetekből ki nem falasztottate, a'

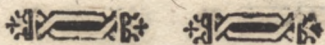
Ki örökkévaló és meg-másolhatatlan Szeretettel-is Szeret titeket! Sírátjátok talám KedvesMagzatitoknak ölelgető karjaitok között, a' Halál által lett el-vitettetéfeket? De hiszem, hát *nem jobb-é* tinétek a' JÉ'SUS *tíz fiaitoknál-is* (1Sám. I: 8)? *a' ki minden teremtetett állatnak előtte külettetett* (Kol. I: 15), *a' kiről mind a' mennyen mind a' földön való tellyes tseléd-is neveztetik* (Éfés. III: 15)! Betegséggel látogatott talám az ISTEN titeket? De hiszem, még ez inkább a' ti lelketeknek egészségére szolgál tinétek, és ez ama' *Gileádbéli Fő-Orvoshoz a' JÉ'SUSHoz* még annál közelebb hajthat titeket, *a' ki Életetekben Halálotokban egyetlen-egy nyereségtek lézen ostant tinétek* (Fil. I: 21)! Világi kevés vagyonaiktól talám meg-foztattatok, és Életeteknek egy igen különös bódogsága el-vétetett ez által ti töletetek? De hiszem, soha annál már nagyobb Kintsre Fert nem tehettek; mintha azt az igaz Hitet azomban meg-örzitek, a' melly *drágalátosb az aranynál, még pedig a' tífka finum aranynál*: azt a' Böltsefséget meg-óltalmaztatok, a' melly *édesebb a' méznél, még pedig a' fín méznél* ('Sólt: XIX: 11): azt a' Mennyei Kintset meg-tartjátok, a' mellyet ama' Pokolbéli Tolvaj *sóha-is ki nem áshat és el nem lophat, a' ro'sda és a' moly meg nem eméfkthet* (Mát. (VI: 20)! Ez vagy ama' terhes nyomorúságokat, keferüségeket, vagy pedig valami ollyas különös titkos bánatot botsátott talám az ISTEN ti reátok, a' mellynek fízveteket ostromló keferüsége mintegy ugyan naponként lassan-lassan sietteti-is Halálotokat tinétek? De hát *nem látjátok-é* annak a' Könyörülő JÉ'SUSnak ölelgető Karjait ki-terjeftve lenni ti hozzátok, *a' ki minden meg-fáradott, meg-terheltetett lelket a' végre hívogat magához, hogy ottan nyugodalmat találhasson magának* (Mát. XI: 28)? A' JÉ'SUS, egyedül tsak ez a' Drága JÉ'SUS lézen óh bánattal meg-terheltetett lelkek!

Az,

Az, a' Ki a' ti el-keferedett fíveiteknek fájdalmas sebei közzé a' maga Vigasztalásának bal'samom olaját tölti, a' ti bánat miatt le-ereftett kezeiteket fel-emeli, a' ti keferőség miatt rezkető térdeiteket tinéktek meg-erősíti, és titeket, a' mint a' *Dávid* mondja vala a' XXIII-dik 'Sólt. még az halálnak setétes völgyében-is, a' maga Vigasztalásának veszkejével és botjával vezérel!

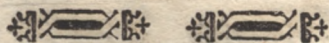
És ha K K! mind Világ végezetéig ditsőséges ditséretére szolgál az egy *Würtembergiai* Fejedelemnek, hogy ő, midőn szintén egy alkalmatossággal a' Német' Orzági Fejedelmeknek *Conventjék* celebráltatnék, akkor maga felől tsak azzal az egygyel ditsekedett: hogy ő akármelly *Jobbágyának-is* kebelében, akármelly kietlen erdőben-is, bátran, tsendesen, és minden félelem nélkül nyugodhatnék, és el-alhatnék. Tinéktek már az sokkal nagyobb ditsőségetekre szolgálhat, hogy itt nem egy Király egy Jobbágyának, hanem ti fegény Jobbágyok lévén, ennek a' ti Mennyei Királyotoknak kebelében, valamедdig e' Világi Életnek kietlen és siralmas puztáján bújdoftok, mind addig bátran, tsendesen, és minden félelem nélkül nyugodhattok: mind addig, míg oztán a' halál által el-töröl minden könyv-húllatást a' ti femeitekről (*Jel. XXI: 4*); és akkor oztán valójában bódogok léftek, mert a' mint a' *Kegyés Bernhardus* szokta vala mondani: *Felices Lachrymae, quas Benignae Manus Conditoris abstergunt*: Az az, Bódog Könyv-húllatások azok, a' mellyeket magának a' Teremtőnek Jól-tévő Kezei el-törölnek! Bódog Könyv-húllatások léfnek bizonyjára, mert maga a' JÉ'SUS meg-elégelvén a' ti fok keferüségiteket, azt mondja mint-egy tinéktek: *Imé már én a' te siralmidat örömmre fordítottam tenéked, már én a' te gyáf rubáidat te rólad levetettem, és bé-övedzettelek immár tégedet örömmel: Énekeljen azért a' te ditsőséged-is énnékem, és ne vesztegelj; mond-*

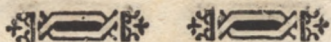
209
jad azt : Én URam ISTENem örökké ditsérlek tégedet ('Sólt.
XXX: 12, 13)!

* * * * *

És ezekkel a' befédekkal kívánám én Szomorú Halotti Gyülekezet! fáztfándékkal eddig folytatott Tanítómomat bé-végezni; mert ímé! valósággal-is előtetek vagyon az, a' kinek immár Világi Életének fok időkig tartott síralmit az ISTEN bódog öröme fordította, a' kit gyázos ruháiból már igazán le-vetkeztetett, és a' kit már örömmel egészlen bé-is övedzett: E' gyázos *Theatrumon* t. i. ama' fetétes Ágyas-Házban a' végső pihenésnek reménysége alatt bé-záróztatott Néh. Mélt. Gróff *Káli KUN ERS'ÉBETH* Ur Aázony ö Nagysága: A' Kinek-is mint-hogy sem az ö Méltós. Uri *Familiája'* Régiségének, sem pedig annak a' Mélt. B. BÁNFFI, DÁNIEL, BRENHIDAI, HUSZÁR, és több Uri *Familiákkal* való *Conjunctiojának* elő-bezélésére, feledékeny elmém és fokot botló nyelvem nem elégségefek: Emlitem én itt tsak ama' ditséretes emlékezetü Uri Férjfiat, Néh. Tek. *Káli KUN MÁTYÁS* Urat, a' ki-is éintén az 1500-béli *Seculumnak* fogytán Élete' Párjául vévén magának Néh. Tek. ZACHARIÁS'SIGMOND Urnak, 'SU'SÁNNA nevezetü Kedves Leányját; fázarmazott vala ö tölle Néh. T. *Káli KUN LÁSZLO* Ur, Életében Nemes Maros-Széknek érdemes és ditséretes Fő-Király Bírája: A' kinek vízfönt Élete' Kedves Párjától, Néh. Tek. *Zabolai MIKES ILONA* Aázonytól, füzületett vala Néh. Mélt. *Káli KUN ISTVÁN* Ur, egy elsőben ugyan Ifjúságának virágjában egy Nemes Magyar *Legionak* ditséretes és Vitéz *Colonellussa*, azután pedig e' Hazában jó és tanúlt Törvényes Haza-Fia: Élete' Kedves és Szerelmetes Párja lé-

ja lévén ö neki, ama' KRISTUS' lábait életében fokszor meg-kent, fokakkal jól tett, JÉ'SUS' Kedves Leányja, Néh. Mélt. Boros-Fenői KESERÜ 'SOFIA Afzony: a' Kiktől fáz-mazék ofztán e' mi mostani gyázos egyben-gyülésünknek Materiája, Néh. Mélt. Gróf Káli KUN ER'SÉBETH Afzony ö Nagysága, Mélt. Gróf (De már, óh bánatos lelket újjabban keferitő kedves Nevezet! Néh. Mélt. Gróf) Tantsi FÖLDVÁRI FERENTZ Urnak Élete' Párja: a' ki-vel-is egy elsőben el-töltött Házasági Életét valójában néki az ISTEN meg-is áldotta; és akkor igazán az ISTEN' Kegyelmének Szövétneke az ö Hajlékában fénylik vala, ekkor ö-is útjait mint-egy vajjal mosogatja vala, és ekkor ö-néki a' közikla-is az olajat, mint egy patakot, ki-önti vala: De óh Világi Bóldogság' Halandóságának változást nem esmérhető kemény Törvénye! vagy inkább, óh az ö Szentekben magát meg-ditsőitő ISTENi Bóltsefésgnek vi'sgálhatatlan méllysége! Tsak igen kevés időre határozottatott vala a' Mennyei Végezésben, minden ö Világi 's Házasági Életének Bóldogsága; mert midön tsendes és tökéletes fzeretettel éppen példás Házaságának fzentén tsak 9-dik Eftendeje folydogalna; akkor fúvalla már a' MINDENHATO ISTEN' Látogatásának fele olyan igen kefervefen ö reája, hogy ö lenne valósággal, még az ISTENnel közelebből tárfsalkodó Igaz Híveket-is fokszor ugyan példásképen oftromlani fokott Kísérteteknek világos Pélájája: Mert vallyon nem nagy keferüséges nyomorúság vala-é ö rajta, néki előbbeni Bóldogságának napjai után, a' mikor ö-is mint-egy a' fóbball azt mondja vala: Kétség nélkül az én nyofokolyám ennekutánna-is meg-vigasztal engem, az én panafolkodásimat az én ágyas-házam ezután-is meg-kömmeybbiti émékem (Jób. VII: 13): Még-is az ISTENnek rettentéftől, mint egy fel-kéftült haddal, akkor ofstromlatni ö néki (Jób. VI: 4);
akkor

akkor háboríttatni-meg ő néki álmokkal, és még az éjfék-
kának-is az ő bántására rendeltetni (Jób. VII: 3. 14)! Val-
lyon nem terhes kísértetnek lehetett-é azt ő benne mon-
dani, néki illy' tsudálkozásra méltó fevedéseiben, nem
csak egy 's két Eftendökig, hanem 34 egész Eftendöknek
el-folyások alatt füntelen keservefen finlódni, és előbbeni
Bóldogságának Napjai után, éppen a' szegény Jóbbal e-
gyütt, a' mint fellyebb Tanításomban emlitettem, nem
csak egynéhány Napokig, sőt nem csak egynéhány Hó-
napokig, hanem hoézas idökig, az az, 34 egész Eftendö-
kig tartott keserves Napokat és Orákat tölteni? Bizony
nem lehetett nékem ugyan soha-is az ő állapotjáról mély-
séges fánakozás nélkül gondolkodni, és nem lehet már
most mint-egy az ő Koporsójának gyázos fedelére azt fel
nem írni: *Imé itt fekszik azoknak Seregeik közzül egy, a'
kik felöl az ISTEN meg-ígérte: hogy a' kiket ő fereset, azokat
meg-dorgálja!*

A' melly ő fómorú Casussa felöl ugyan már most,
nem fűkség tinétek az Itélet-tétel iránt semmit-is nyug-
hatatlankodni; és vagy a' Jóbnak Barátival együtt az ő
terhes nyomorúságának okát, néki talám valami ollyas kü-
lönös bünében helyheztetni, vagy ama' vakon fűletett Em-
ber felöl balúl ítelt Tanítványokkal együtt, annak okát az
ő Méltóságos, már ez Életből ki-költözött Szüléinek vala-
mi ollyas nevezetes vétkekben keresni; mert szegényen vól-
na, ha tinétek Kerefityéneknek Ortzáitokat, ama' Görög
Orzági Hét Böltsék' egyikének, a' Chilomnak az ő Lacede-
mombélieknek elejekben adatott parantsolatja, meg-piritaná:
hogy a' már egyfer meg-bóltról senki illetlenül ne beféljen,
hanem azt inkább bóldognak mondja; rút dolog lévén különbem-
is az élő embernek az árnyékkal és fetétséggel küfködni: Ha-
nem fűkség már most tinétek minden ő keservés nyo-
morú-

morúságaról a' JÉ'SUSSal együtt tsak úgy ítélni: hogy sem ö nem vétkezett, sem ennek Szüléi nem vétkeztenek, hanem fűkség vólt, hogy az ISTEN a' maga Ditsőséjét ki-jelentse ö benne (Ján. IX: 1-3): A' mellyet már az ISTEN ugyan ö benne, kivált Életének vége felé ki-is mutatott; mert ímé, a' ki ez előtt azokat az ö bóldog napjait emlegetheti vala, a' mellyekben az ISTENnek Szövétnéke az ö feje felett fénylik vala; ugyan azon Mennyei Felség immár ö néki fívében, Életének vége felé a' nyomorúságnak fetétsége után a' maga Kegyelmeének világosságát meg-gyújtotta vala! Imé a' ki Ifjúságának előbbeni bóldog napjaitól meg-fosztott vala; már most Életének vége felé ugyan-tsak az ISTENnek társasága az ö hajlékában lakozik vala, a' midön az ö néki meg-engedetett, hogy e' múlandó Világról az Örök-ké-valóra, nem külömben, hanem ép és józan elmével tett buzgó foházkodásai között költöznék-el! Imé! (a' melly okra való nézve parantsoltatott vala-is kiváltképen az én-nékem, Attól, a' kinek ebben parantsolatjának engedelmeskednem alázatos kötelefségemnek-is lenni esmértem; hogy e' Bóldog Léleknek meg-hidegedett Tetemei felett, nem egyéb sz. i. helyből, hanem a' Főbnak ezen előbbeni bóldog napjait sírató fzaiból tennék Halotti Tanitást:) Imé, mondom, a' ki az ö Világi Életének azt a' bóldogságát fíve'tellyes keserűségéből emlegethette vólna, mellyekben az ö gyermekei ö nékie környüle állanak vala; már most Életének vége felé az ISTEN ötet azzal a' különös Bóldogsággal fzerette-is vala; hogy Kedves Uri Menyének, és attól fzármazott Kedves Unokáinak, mint éppen Édes Gyermekeinek tölle lett apolgatásai között e' Világi Életből szép tsendefséggel ki-múlhatna!

És illyetén terhes nyomorúságai után Életének vége felé ugyan-tsak az ISTENTől kegyelmesen meg-áldatott É-

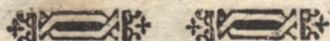
K

lete'

lete' Uri Párját bocsátotta vala-el végképen fêmei elől Méltós. Gróf, (óh ha ötet előttetek Életében szólhattam volna!) Néh. Mélt. Gróf, *Tantsi FÖLDVÁRI FERENTZ* Ur ö Nagysága: Amaz, ha szabad azt énnékem hólta után, a' mit Életében ö felöle szentül hittem, közönséges helyen ki-mondanom: A' nyomorúságnak keferves Sajtójában bizony fokáig nyomattatott, de még-is mind Haláláig ISTENében vetett Hitét 's Reménységét állhatatosan megtartott Kerefzyén Uri Férjfiú! A' kinek-is már most reménységünk felett e' Világból lett ki-költözése, el-hízem Méltóságos meg-keferedett Uri Ház! Szívedet kiváltképen tenéked szomorította; mikor ez által a' MINDENHATO a' tsapást, a' keferüséget rajtad mint-egy meg-kettőztette: De hízem azt-is más felöl ti róllatok, mint ISTEN' Utaihoz szoktatott Fiakról és Leányokról, hogy még-is állhatatosan ragaszkodtok még most-is ahoz a' *bív és könyörülő ISTENhez, a' ki nem enged fellyebb kísértetni, hogy sem a' mint el-fervedberjük* (1Kór. X: 13). Avagy-tsak e' mi mostani szomorú egyben-gyülésünk' közelebből való *Materiájának* e' Világból lett ki-költözése ugyan, Szíveteknek inkább öröme, hogy sem mint keferüségére szolgálhat; mikor már most ez által az ISTEN, ez a' Könyörülő JEHOVA, ötet hosszú nyomorúságai után az örökké-tartó Bóldogságban által-költöztette; és ez által az ISTEN az ö *Életének végét*, fokkal igazabban, hogy sem mint régentén a' *Jóbnak, kétferzte inkább meg-is áldotta*: Kivált, ha már most mind ezek mellett ezetekben juttatom azt tinéktek, a' mit *Augustinus* felöl olvasunk, hogy ö ámbár egy elsőben az ö Édes Anyjának Kezei között bátor szívvel esett halálát meg-firatta légyen-is; tsak hamar mindazáltal annak meg-gondolása, hogy az ö Anyja *misere non moriebatur, bóldogtalanul meg nem hólt légyen*, fêmeit ö néki minden

fírás-

írástól meg-tartóztatta: Nintsen énnékem abban semmi kétségem Méltós. meg-keseredett Uri Ház! hogy e' Bóldog Léleknek Életében hozzás ideig tartott nyomorúsága a' ti szíveteket keserűségre ne indította volna; mert ha semmi szoros *conjunction*otok nem lett volna-is ö véle, avagytsak meg-tanúltátok, tudom, a' Sz. Páltól azt szoros Ke-refztyéni kötelességteknek lenni, hogy *örülnétek az örülökkel, sirnátok pedig a' sírókkal* (Róm. XII): De vagyon már most, a' mivel fok ideig tartott keserűségeiteket tsendesítetek: T. i. hogy ugyan csak ez a' fok nyomorúságot látott Lélek, a' mint ti magatok annak bizonyági közlebbről vagytok, *bóldogtalanul meg nem bólt legyen*; hanem az ISTENtől tsudálatoson meg-áldattatva költözött-ki ebből a' Világból. Ö ugyan nem lehet, hogy még most új-jabban vízfő-fordulván,

1-is, Tégedet meg ne szólíton Méltós. Gróf *Tantsi FÖLDEVÁRI ISTVÁN* Ur! a' ki most erőtelenséged miatt Édes Uri Afzöny Anyádnak utolsó tisztelesség-tételében Fiúi kötelességedet nem tehetted. És már most egész *szíve'* indulatjából Annak az ISTENnek, a' Kinek *Ereje az erőtlenségben végeztetik-el* (2 Kór. XII) óltalmában ajánl tégedet, hogy minekutánna ez Életnek firtalmas pufztáján bújdofásodat meg-elégli, vigyen-bé abban az Örökké-tartó bóldog Mennyei Hazában, a' holott At-tól, a' *Ki vagyon a' Szék közepében, el-töröltetik minden könyv-húllatás a' te fêmeidről.*

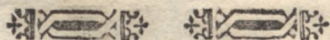
2-szor, Tégedet szólít-meg kiváltképen Mélt. Gróf *Hídvégi NEMES JUDITH* Ifjú Drága Uri Afzönyság, emlitett Mélt. Gróf *Tantsi FÖLDEVÁRI ISTVÁN* Ur ö Nagy-sága' Élete' Szerelmetes Párja! Nem lehet t. i. Mélt. G. Afzöny! hogy ö szíven ne viselje azt a' te különös és példát e' mi meg-vezett időnkben nem mindjárt esmérő fe-retetedet, a' mellyet te benned minden jó Lelkü Emberek

méltán tsudáltak; a' mellyel te ö hozzája ilyen igye-fogyott nyomorúságai között-is mind haláláig minden panasz, minden kedvetlenség, minden únalom nélkül viseltettél; ötet ilyen különös nyomorúságai között-is, mint magad túlajdonodat, úgy nevelted, apolgattad, és tápláltad; ö néki mostani terhes nyavalyájában mind Élete'útolsó fempilantáfaig mellette vóltál: És ezért a' te különös fívéfségedért ö-is tehát fívének különös indúlatjából kívánja tenéked: Légyen a' Szent ISTEN illy nagy ö hozzája mind végig meg-mútatott fzeretetednek meg-jútmalmaztója: légyen Világi, most örömmel most bánattal földogaló Életednek hívféges Vígafztalója, Oltalmazója, hogy minekutánna a' békességnek bövségében fok ideig örvendezhet itt a' Földön a' te fíved, jövendőben oztán örökké-tartó öröm, tsendesség, nyúgodalom légyen az Egekben a' te rézed!

3-*for*, Nem felejtkezhetik-el Méltós. G. *Tantsi* FÖLDVÁRI ISTVÁN Urtól, mint Kedves Fijától, és ennek mindjárt említett Élete' Párjától, Mélt. Gróf *Hidvégi* NEMES JUDITH Ur Afzöny ö Nagyságától fzármazott Mélt. Gróf Ifjabb FÖLDVÁRI FERENTZ, KRISTINA, és DRU'SIÁNA nevezetü Unokáiról, ö Nagyságokról: Kívánván ezeknek továbbra-is az Igaz Hitben, a' Kegyefségben, mind Mélt. Grófi *Familiáj*oknak, mind kivált az ISTEN' Házának ékességére lejendö fel-nevekedéseket; hogy légyenek igazán olyyak, mint az UR' Házának *plántái*, *mellyek a' mi ISTENünknek pitvariban virágoznak* (?Sólt. XCII: 14)!

4-*fer*, Szívének hafonló jó indúlatjából emlekezik Néh. Mélt. Gróf Ifjabb THOLDI ÁDÁM Ur ö Nagysága Élete' Párjától, Mélt. Gróf FÖLDVÁRI SÁRA Ur Afzöny ö Nagyságától fzármazott két Kedves Unokáiról: Mélt. Gróf THOLDI MÁRIA Afzöny ö Nagyságáról, Mélt. *Petryevits* HOR-

HORVÁTH DÁNIEL Ur' Élete' Párjáról, és Kedves Uri Gyermekéről, FARKAS, DÁNIEL, IGNÁTZ Urfiakról: Nem különben Mélt. Gróf THOLDI SÁRA hajadon Kis-Afzony Unokájáról: Kívánván mind ezeknek ez Életben áldást, békefséget Attól, a' Kinek Kezében vagyon mind az áldás, mind az ostor; jövődöben pedig ama' nem másoknak, hanem tsak az ö nemes hartzokat igazán még-hartzolt, futásokat el-végezett, a' hitet meg-tartott Igaz Híveknek ígértetett Igazság' Koronájának (2Tim. IV: 7, 8.) elnyerhetését!

5-*för*, Szíve' különös indulatjából emlekezik minden Mélt. Uri Atyjafairól, Véreiről közönségesen; kívánván, hogy a' *Kérubimok között ülönek* ('Sólt. LXXX: 2.) áldása fáljon mindnyájan ö reájok, és végezetre ama' legnagyobb áldást-is, az Örök Bóldogságot adja-meg ö nékik!

Te pedig immár bóldog Lélek! a' kinek Világi Életednek hozzás firalmát már a' JEHOVA meg-eléglette; menj-el, bóldog Lelkedre nézve nyugodjál, míg Tested-is oztán a' Földnek porából fel-támasztatik, a' te Szerelmes JÉ'SUSodnak Nyúgoftaló Ölében: Te utánnad pedig azoknak, a' kiket kettős bánatra hívott a' MINDENHATÓ, adjon elegendő erőt 's kegyelmet keferüségek' terhes Igájának el-viselésekre, kötözzé-bé fíveknek nagyon ki-újjuúlt febeit Az, a' *Ki meg-sebesít, de a' Kinek Kezei meg-is gyógyitnak* (Jób. V: 18)!

Á M E N.

273
AZ HIVEK' VILÁGI SIRALMAIKAT, ÉS SZOMORU
GYÁSZ-RUHÁIKAT TSALHATATLANUL FFL-VÁLTO

TÖKÉLLETES ÖRÖM,

Mellyel

AZ UR ·ISTEN EGÉSZSZEN BÉ ·ÜVEDZETTE
NÉHAI MÉLTÓSÁGOS GROF, *TANTSI*

FÖLDVÁRI FERENTZ

ÚR Ö NAGYSÁGÁT,

ÉLETÉBEN HAZÁNK' ÉS AZ ISTEN' HÁZA'
EGYIK HASZNOS ÉKESSÉGÉT,

M i d ö n,

Az Ö elötte Halva fekvő Élete Párjának,
NÉHAI MÉLTÓSÁGOS GROFNÉ, *KÁLI*

KUN ER'SEBETH

UR ASZSZONY Ö NAGYSÁGÁNAK

Szomorú Haláláért Öltözött Gyász-Ruhájából, Annak Utól-
só Tisztelege' meg-adattatása előtt, tsak kevés órákkal,
Élete végére jutván, egészzen le-vetkeztetett volna.

és a' mellyben,

Az Ö Utolsó Tisztelegének alkalmatosságával, a' N. Iday
Gyászos Palotán egyben gyült Uri, és más rendből álló
Szomorú Halgatók előtt mondott együgyü

HALOTTI PRÉDIKÁTZIOVAL,

Régi Rendelése fzerént, bé-kísérte

SZATHMÁRI PÁP MIHÁLY,

A' Kolo'svári Ref. Kollegium' Sz. Theológiát tanító akkori *Professora.*
Ezer Hét-Ész Hetvenedik Eftendőben, Böjt-elő Havának 14-dik Napján.

Haáz Rezső Múzeum Tudományos Könyvtára, Székelyudvarhely

HOS. VI: 1, 2.

Az UR faggatott-meg minket, meg-vert és bé-köti a' mi se-
beinket, meg-elevenit minket két nap múlva: harmad na-
pon fel-támaszt minket, és élünk az Ö Ortzája előtt.

MÁT. V: 4.

Bóldogok a' kik sírnak: mert ők meg-vígasztaltatnak.

'SOLT. XCI: 14, 15, 16.

Ezt mondja az ISTEN: Mivelhogy ez engemet Szeret, meg-
szabadítom Ötet, mert esméri az én Nevemet; Segítség-
güll hívott engemet, meg-halgatom Ötet; velle vagyok há-
borúságában; meg-mentem Ötet, és meg-ditsöitem Ötet.
Hozzá napokkal bé-töltöm Ötet, és meg-mutatom néki az
én szabadításomat.

HALOTTI PRÉDIKÁTZIO,

A' *Kegyves Dávid* Szomorúságainak ISTENTől lett *bathatos el-öfla-*
tatásáról, és tellyes örömrre való fordittatásáról.

SZENT LETZKE:

'SOLT. XXX: 12, 13.

הפכת מספרי למחול לי
פתחת שקי ותאזרני שמחה:
למען יזמך כבוד ולא ידם
יהוה אלהי לעולם אורך:

Magyar Fordítás:

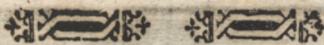
Fordítottad az én Síralmimat émékem örömrre: le-ve-
tetted az én gyáf ruhámat, és bé-övedzettel engemet öröm-
mel. Annakokáért énekel Tenéked az én ditsőségem, és nem
vestegel; én URam ISTENem örökké ditsérlek Téged.

Gen híres és még ma-is élő emlékezetben forgó
nevet szerzett vala hajdon ama' régi Görög Or-
szág' *Dodona* nevü' Városának egy igen tsudála-
tos Kút Fő, mellynek a' mint *Plinius*, *Jub. Solinus*, és

L

má-

máfok-is bizonyítják, illy' meg-jegyzésre méltó tulajdonsága volt; hogy ha valaki ahoz meg-gyújtatott, és tellyes világgal égő Szövétnekkal járult, ez annak a' Kút-Főnek erejétől leg-ottan el-óltatott, és minden világofságától meg-fosztatott; de ha ellenben valaki ehez a' Kút-Főhöz félig el-óltatott és már tsak füstölgő Szövétneket tartott, ezt annak ereje leg-ottan meg-gyújtotta, és vidám lángal égő fáklyává változtatta. Valóságos igazság, vagy tsak merő azon *Görög* költemény légyen-é, a' mit a' Termézetnek ezen külömben igen nagy Búvári, a' meg-nevezett Kút-Fő felől bezzellenek, én azt, Kerefztyének! előttetek mostan sem hozzáfazon vátatni, sem annyival-is inkább egy általjában meg-határozni nem kívánom. De ha szabad és meg-engeditek az alatsan dolgokat a' véghetetlen nagyságúakkal néminémüképen egyben vetnem, tudom én azt bizonyoson, és előttetek bátran-is el-mondhatom, hogy ama' minden Jóknak és minden tökéletes Vigasztalásoknak kedvesen tsergedező és bővségesen ki-folyó Kút feje, az ISTEN, éppen illyen tulajdonsággal bir, hogy ha valaki a' fel-fúvalkodott kevélységnek, és a' maga erejében bizakodó bátorfágnak és örömmek lobogó Szövétnekevel járul Ö hozzája, annak világát az ISTEN hirtelen el-óltja, és az *ő bijábanvalóságban helyheztetett örömet* sötét gyáfra fordítja, a' szerént a' mint szól a' *Jób* Pátriárka *Jób. XXI: 17.* *A gonoszoknak Szövétnekek el-alúzik, mikor az Isten az ő haragjában bánattal illeti őket.* De ellenben, ha valaki Ehez a' Kút-Főhöz a' maga erőtelenségének eleven érzéséből származott töredelmes, és keserves Szívének gyenge világával, sőt ugyan félig el-alutt és már tsak füstölgő Szövétnekevel közelit, annak világát az ISTEN vizontag meg-gyújtja, és tündöklő Szövétnekké tézi, midön az ő Szívének keserűégeit nem tsak tellyességgel el-óztatja; ha-

nem

nem ennek felette a' hamú helyet fel-ékefti, és a' bánat helyében a' maga örömének kenetét-is adja. É'sa. LXI: 3. Ő lévén valójában az a' Nemes Orozlánnak hasonlatosságában ki-rajzoltatott erős ISTEN, a' kire illik egéz erőben a' Poétának ama' verse:

Parcere subjectis scit Nobilis ira Leonis,

Parcere subjectis, et debellare Superbos.

vagy hogy az Apostolnak Szavaival éljek, a' ki a' kevélyeknek ellenek áll, az alázatosoknak pedig adja az ő Kegyelmet. 1Pét. V: 5. És vallyon mit-is találunk a' tellyes Sz. Írásnak Levelei között, nyilvánfogabb példákban megbizonyittatva, mint ennek, mind két felől való Igasságát? Vallyon ugyan-is mint jára az Izraëlnek válaftott Királyja a' Roboám, midön a' Véneknek tanátsokat meg-vetvén, az ő Ifjainak tanátsok fevént az Izraëlnek ilyen kevélyen szóla: *Az én Atyjám ostorokkal ostorozott titeket; de én Skorpiókkal ostorozlak titeket?* Ugy, hogy az Izraël népe el-fakada ő tölle, és a' Dávidnak egék Házától. 1.Kir. XII: 14-19. Mint jára ama' nagy Király a' Nabugodonozor, hogy ő a' maga Méltóságával, 's gazdagságával fel-füvalkodván ekképen ditsekedék: *Nemde nem ez-é ama' nagy Babilon, mellyet én épitettem Ország Házának, az én Hatalmasságomnak ereje által, az én ekeességemnek ditsőségére?* Ugy, hogy azon órában az emberek közzül ki-vetteték, és mint az ökor füvet ékik vala. Dán. IV: 27, 30. Mint jára az ő Fia a' Baltha'sár-is, midön meg-nem alázá az ő Szívét, noha az ő Atyjának büntetését jól tudná? Ugy, hogy ama' falból ki jött kéz-írás fevént: *Mene mene, tekel ufarsim,* az Ország ő tölle el-fakada és ő meg-öletteték. Dán. V: 22-31. Mit mond a' Menyei Szózat ama' titkos Királyné Afzónynak, Ki ezt mondja vala az ő Szívében: *Ugy ülök mint egy*

Királyné Afkony, és nem vagyok özvegy, és semmi keserűséget nem látok soba? Ezt: Egy nap jönök ö reája az ö tsapási, a' balál, a' síralom, az éhség és tüzzel égettetik meg. Jel. XVIII: 7, 8. De ellenben, hogy tsak ez egyet említsem, a' más rézről, mi hafznát vévé a' Kegyes Dávid, hogy ö a' maga büneit meg-efmervén, 'sákban és gyáfz ruhákban öltözvén, a' maga Nyomorúságából az ISTENhez kiálta? Ezt hogy az ISTEN ötet meg-halgatá, és annyira meg-vígaftaltá, hogy ö öftán nagy örömmel erre fokadhatna: *Fordítottad az én Síralmimat örömré; le-vetted az én gyáfz ruhámat, és bé-övedzettél éngemet örömmel. Ennek okáért énekel tenéked az én ditsőségem, és nem vesztegel; én URam és én ISTENem örökké ditsérlek téged.* A' mint ezt az ö XXX. 'Sóltárának 12, 13. Verfeiböl, e' jelen lévö fzmorú alkalmatosságához illendö tsekély és rövid Elmélkedésemnek Fundamentomáúl már előre ti előttetek fel-olvafám.

Ki-fejezte igen világofon e' kevés Szókból álló, de a' Kereftyéni érzékenységgel bövölködö Lélek előtt igen fokat nyomó gyönyöröséges fzaiban, amaz ISTENnek fíve fzerént való, dé még-is a' keserü bánatoknak kettös árjai között gyakorta fíntén az el-merüléfig süllyedezett Szolgája, a' Dávid, az ö Szívét méljen meg-febhetett Síralmaiból, és Szomorú gyáfzából az ö hozzája vízfönt meg-tért ISTENi Kegyelem által lett hathatós meg-vígaftaltatását, és az ö Lelkének azon indúlt méltó Háladatofságát. Mellyeket midön én-is ez órában, nem az emberi Böltsefségnek hitetö befédeivel, hanem a' Lelki erőnek meg-mutatásával, 1 Kór. II: 4. világofítani igyekezem: hogy ama' világi egézf Életének nagyobb rézfét, mint valóságos Benoni, Fájdalomnak Fia, fok Szívét sértegetö keserüségek között folytatott, de már mind e' gyáfzós Theátrumon meg-hidegült Tetemeire nézve,

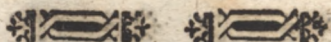
nézve, végső Ágyas-Házában a' Koporsóban tsendefen nyugóvó, *mind* pedig fok Kereftvifeléekkel gyakoroltatott Lelkének Rothadatlanságára nézve, már a' Mennyei Nyugodalomnak örökösévé tétettetett Nagy Uri Férjfiúnak, Néh. Mélt. Gróf *Tantsi FÖLDVÁRI FERENTZ* Ur ö Nagyságának, Hazánk 's Nemzetünk Egyik Ékeféségének, az ISTEN Háza' Nagy Gyámolának, Nékem kiváltképen való és fok ízben meg-bizonyittatott Kegyes *Patronus* Uramnak Utolsó Tisztetését veletek együtt meg-adhassam, és lebomlott Testének Sátorát Uri Eleinek Temető helyekre, vagy tsak könyvben lábogó Szemekkel el-kísérjem. Oh vajha ki-nyújtaná *most az UR az ő Kezet, és illetné az én fámat*, mondván: *Imé adom az én ígémet a' te fádiban.* Jér. I: 9. hogy az ő *eszméretének illatját, minden helyen kijelenthetném, és az én URamnak ditsőséges Évangélioma lenne mostan-is az én ajakim között nem az Halálnak, hanem az Életnek illatja az Életre.* 1Kór. II: 14, 16.

Melly felől való Szívbeli esfedezésemet midön az Egekre fel-emelem, egyfzer'smind e' mostani Elmélkedésemet illyen határok közzé vezem, hogy minekutánna I. a' Kegyes és buzgó Lelkü *Dávidnak* Szívére hatott Síralmait 's szomorú gyászal bé-borított állapotját, ti veletek egy kevésse szemléltetem. II. *másodszor* azokból, az ő ISTENi Kegyelem által lett hathatós meg-vigasztaltatását, és III. *harmadszor*, azért az ő ISTENéhez indult buzgó Háladatofságát-is tsak igen rövideden Ti elötökben terjesztem: Légyetek egy kevésse figyelmetesek.

I. A' mi az *elsöt* illeti. Nem lehet semmiképpen tsudálnunk, hogy a' Kegyes *Dávidnak* Szívét-is olykor a' terhes *Szalmoknak*, és Szomorú *gyásznak* keferüségéi fojtogatták, ha meg-gondoljuk vóltaképen, hogy minden e' Világra fűletett emberhez a' *Sírás* olly' szoroffan hozzá köt-

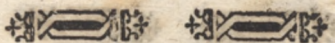
zá köttetet, hogy midön némellyek a' régi Pogányok köz-
zül az embert így írták volna-le: *Homo est animal risibi-*
le, azt fokan a' Keresztyének közzül helyefebbnek tartották
ekképen fordítani: *Homo est animal plorabile*. Nem
tsak azért, hogy az embernek egész Világi Élete,
merő azon *keserü Síralomnak völgye*. 'Sólt. LXXXIV:
7. és *bújdósáznak Földe*, 2Kór. V: 6. hanem azért-is, hogy
az ember a' fíráfra ugyan füületni láttatik, mivel mihelyen
e' Világra füületik, leg-ottan az ő hája a' keserves fíráfra
nyílik, és a' mint a' Termézetnek ama' nagy Búvára a'
Plinius, fel-jegyzette, soha egy gyermek-is az ő füületése
után 40. napokig rend szerént nem nevet, hanem tsak fir,
tudnillik a' mint *Augustinus* mondja: *Quod, quid malorum*
ingressus sit, nesciens quodammodo vaticinatur. Az az: *Hogy*
minémü nagy nyomorúságra lépett legyen-bé az ő füületése ál-
tal, arról nem tudva mintegy jövendőlni kezd. Nevezetesen
pedig az *Igaz Hívek* nem lévén e' *Világból valók*, úgy-
mint, a' kiknek *másutt kékitett az ISTEN Várost és jobb*
Házat, tudnil. *Mennyeit*, 'Sid. XI: 16. e' Földön tsak *Búj-*
dósók és Fövevények, a' kiknek a' fél-is, a' mint fokott
lenni, fanyarubban fúván, kényszeritetnek gyakorta eképpen
fohajtozni: *URam! az én könyvbúllatásimra ne vesztegelj;*
mert én Te előtted Fövevény vagyok és 'Sellér, miképen min-
den én Atyáim-is. 'Sólt. XXXIX: 13. A' kik között bizony
igen esméretes Példa vala a' *Kegyés Dávid*, a' kinek gya-
korta fíntén *Lelkéig érvén a' fok Nyomorúságok, Keferü-*
fégek, üldöztetés, Fáradságok, Szám-kivetés, méltán e-
képen kesereg vala: El-fáradtam bánatimban, egész éjjel
Sírtomban; Könybúllatásimmal, Nedvestem Ágyamat, Ákta-
tom Nyofolyámat, Sürü Síralmimmal. 'Sólt. VI: Nem lön
ugyan-is elég hogy ötöt a' *Saúl* közel tíz ezftendőkig *mint*
a' begyeiken a' fogoly madarat kergeté, 1Sám. XXVI: hanem
ennekfelette az ő *tulajdon Agyékából fírmazott gyermeke az*
Absó-

Abfölon-is ötöt halálra kerésé. 2Sám. XVI, XVII: és ez ö leg-terhefebb Keferüségében, (mi-is lehetne kefervefebb mint maga gyermekétől kergettetni?) ama' bólt eb a' Sémei-is nem fünik vala ötöt kövekkal hajigálni, és ekképen átkozni: Eredj, eredj te vér fopó és Istentelen ember, mostan meg-fizet az UR tenéked; mert a' nyomorúságoknak közegette vagy, mivel-hogy vér fopó ember vagy. 2Sám. XVI: 7, 8.

De közelebb, nem lehet semmiképen tsudálnunk, hogy a' *Dávid*, e' mi kezünk alá vett Igékben, a' maga *gyáfkfáról*, a' maga *síralmairól*, még pedig a' mint az Eredeti Nyelvnek ereje kíványja, olly' terhes, és vígáftalást alig esmérhető *Síralmiról*, 's *Gyáfkfáról* emlékezik a' milyenben forog az, a' ki valamely Szíve fzerént való Kedves emberétől vég képen meg-foztatik, ha a' *Dávidnak* ez idő tájban való állapotját, és így e' Kezünk alatt lévő 'Sóltár' fzeretetésének alkalmatosságát-is vóltaképen meg-gondoljuk. Hogy ugyan-is más egyéb Sz. I. Magyarázóknak e' 'Sóltár' fzeretetésének alkalmatosságáról való kü-lömbözö Vélekedéseiket, melly fzerént a' *Dávidnak* itten említett *síralmait* és *gyáfos öltözeteit* magyarázni akarják, vagy az ö *Saul* által lett keferves üldöztetésére, vagy az ö *Fijának Absolonnak* ortzája előtt való bújdosására, vagy valami terhes nyavalyájára, és szívbeli fzmorkodására mostan önként és egézfzen el-mellözsem; én egyenesen abban határoztam-meg elmémet, hogy miképen a' *Dávid* ezen ö *Síralmainak* és *gyáfk ruháinak* nevezetek alatt, mellyeknek öröme lett fordítottatásokról itten ditsekedik, jelentette az ISTENnek amaz ö reája bótsátott fzörnyü és irtóztatos Itéletét, mellyben az ISTEN a' *Dávid* Királynak a' Nép meg számlálásában ki-nyilatkoztatott engedetlenségét, avagy dölyföségét, tsak harmad napig tartott pestis által olly' keményen meg-bünteté, hogy az alatt *Dántól fogva Bertsbáig* hetven ezer Férjfiak esnének-el: úgy más felöl

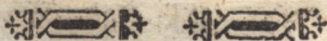
indí-

indította egy átaljában a' buzgó Lelkü *Dávidot* e' 'Sóltár-
nak szerzésére az az ö örvendetes állapotja, mellyben igen
nagy Lelki örömmel szemlélé, hogy már az ISTEN az ö
maga meg-alázódását, keferves firalmát, és 'sákban lett öl-
tözését meg-tékvén, és a' puztító Angyalt a' puztítás-
tól el-tiltván, nem tsak az, hogy ötet az ö hátra mara-
dott népével együtt meg-fabadítá, hanem ennekfelette
midön az *Ornán mezején tüzes és engefztelő áldozattal áldoz-
nék*, abban is ötet meg-halgatá, és az ö hozzája való meg-
engefzteltetésének jeléül tüzet botsátván alá Mennyből, az
ö tüzes áldozatjának óltárára, azzal egyfer'smind az ö Fia,
a' *Salamon* által építetendő Templomnak helyét-is ki-mú-
tatá és fel-fentelé, a' mint ennek Historiáját bővebben
láthatjuk *1 Kérón. XXII: 26. XXII: 1.* Meg-erősödöm pe-
dig én ebben a' vélekedésben, mind azért; mert látom
hogy e' 'Sóltárban elő forduló Jegyek a' *Dávidnak* akkori
állapotjával igen szépen meg-egyeznek, mind pedig azért,
mivel e' 'Sóltárnak szemöldökén-lévő ime' Titulus-is: *Dávid-
nak 'Sóltára, a' Ház fel Szentelésének éneke*, engemet egyene-
fen e' vélekedésre vezetnek. De a' mellyekre itten mostan bő-
vebben ki-terjednem nem lehet; és nem-is szükség.

Meg-nyugodván ekképen abban, hogy e' mi Letz-
kénkben elő forduló *Siralomnak* és *gyáfk rubának*, nevezete
alatt jelentette *Dávid* azt az ö állapotját, mellyben az *UR-
nak Angyala* olly' fertelenül *puftitta* harmad napig az *Izrael-
nek minden határiban*, hogy *hetven ezer Férjfiak el-esnének*,
és már a' Királynak élete-is vezedelemben forogna. A'
jö itt immár Kérdésben: Vallyon mi módon okozhatott
ez az állapot *Dávidnak* olly' nagy *Siralmat* és *vastag gyáfk
rubákat*? Vallyon illeté hogy a' *Dávid* ez ö állapotjában
a' Haláltól annyira meg-rettenjen, hogy a' *Sirástól* és *gyáfk
rubáktól*-is magát meg ne tartóztassa? Vallyon midön a'

Kegyes

Kegyés ember a' haláltól való félelmében fir és keferég, nem ollyannak látzik-é az, mintha a' Hajós Mester azon firma és bánkódnék, hogy az ő régen óhajtott rév partjára igen hamar el-érkezik? mintha egy fámkivetett azon keferegne, hogy az ő tulajdon hazájában menten vízfőz hivatik? és mintha egy meg-fáradott és meg-terheltebb embernek? azon búskódnék, hogy ő majdon meg-könnyebbíti Vallyon inkább a' Hívő embernek, e' Síralomnak Völgyén, a' hol a' Nyomorúságoknak egyik mélysége a' másikat követi, és a' hol a' mi napjainknak fíntén leg-jáva-is nyomorúság és fáradság. 'Sólt. XC. 11. Vallyon mondom inkább itten a' Hívő embernek nem ezt kellé fíntelen az Apostollal mondani: *Kívánok e' testből ki-költözni, és az URhoz menni lakni.* 2 Kór. V: 8?

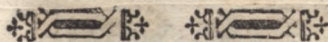
Hogy azért e' dolgot egyenesen el-igazithassuk; il-
lő lézen e' következendő *punctumokra* figyelmeznünk; (1.) *Elsőben*, hogy ha fíntén meg-engedjük-is azt egézfízen, hogy a' Dávid fokadott légyen e' keferves Síralomra, ezen ő állapotjában, tsak tsupán a' Haláltól való félelem' miatt, azt mindazonáltal sem olly igen tsudálnunk, sem annyival-is inkább ő benne gyaláznunk nem lehetne; *mind* azért, mert noha tudhatta azt a' Dávid, hogy a' Halál ISTEN-nek különös Kegyelmeisége által, a' Hívekre nézve el-vezette a' maga Diadalmát és mardosó fülánkját, 's lett ő reájok nézve a' Mennyei Paraditsomnak *Fanjitor*, Ajtó-nyitója; de ugyan tsak azzal nem fínt-meg egyfer'smind lenni a' mi *Bűneinknek-is* 'Sóldja, és nem fínik-meg magában gondoltatván még a' leg-Szentebbek előtt-is, mint mindeneknek porrá, hamúvá, és fítté változtatója, magát igen irtózatofnak, és rettenetesnek mútatni. Nem külömben mint a' *Vipera* Kígyó, melly noha ollykor az Orvosoknak Mesterségeek által igen hafnos méreg ellen való

284

orvossággá változtathatik, magában gondoltatván mindazonáltal nem fűnik-meg mi előttünk mindenkor igen irtóztatós Ienni. *Mind* pedig azért; mert ha a' *Dávid* a' haláltól olly' igen félt, félt egy átaljában nem mint különös, hanem mint közönséges Személy, az az, mint az Izraëlnak, Bölts, Szemes, és Hatalmas Királya, Kinek megmaradáfa és élete igen hafnos lehetett az ö Országának állandó virágzására és nevedéfére, egyfzer'smind pedig mint az ö Nemzetének pár nélkül való Prófétaja, Ki az ö népét gyakorta mind böltsen tanítja, mind pedig hafnoson vigasztalja vala. És ennyiben már a' *Dávid* igen nemes indulatból firhatott a' maga Életéért, nem magára, hanem a' Köz-Jóra, és az ISTEN Hazának elő menetelére nézve; Éppen egy indulatot víselvén ama' Nagy *Gammaliel*nek lábainál meg-tanittatott Sz. *Pál* Apostollal, a' ki noha' Lélekben el-ragadtatván, látta vala a' Paraditsomnak fok ki-bezélhetetlen Ditsőségeit, még-is az ö Halála felől ekképen szólla: *Szorongattatom e' kettő között: Kívánván el-költözni és a' KRISTUSSal lenni, mert az mindemnél jobb. De e' testben meg-maradnom fűkségesb ti érettetek.* Fil. I: 23, 24.

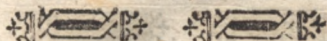
De továbbá (2.) *másodszor*, okozott a' *Dávid*nak ez ö állapotja kétség nélkül, olly' nagy *Síralmat*, és *fomorú gyáft*, nem annyira a' maga Életének fajnállása, mint az ö Népének főrnyü romlása miatt. Szánja vala t. i. mint Országát, és Népét fívefen fzerető Király, mint valófagos *Pater Patriae*, az ö Népének illy' nagy Nyomorúfagát, mellyben fomorúán kéntelenítették vala látni, hogy mind bal, mind jobb keze felől, mind elől, mind hátul ezenként húllának-el az ö Szolgai. Oh Kegyes Király! óh Szerelmetes Fejedelem! Vallyon nem a' Te Népedhez való búzgó Szereteted vala-é egyik oka annak-is, hogy mi-
dön

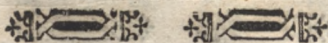
288

dön az UR ISTEN az ö meg-búfult haragjában tenéked a' fegyvert, az éhfeget és a' döghalált elődben terjeszté, te nem egyebet, hanem a' Dög halált válastád, tudván azt, hogy a' többi előtt a' Királyok magokat inkább el-rejthetnék, e' pedig ö vélek-is köz volna? Vallyon nem a' Te Népedhez való búzgó Szerelmed ada-é tenéked a' Te Néped nyomorúságának közepette is ilyen Könyörgést a' Te Szádban: *Oh én URam ISTENem, kérlek forduljon én reám a' Te Kezed, és az én Atyám háza népére, és ne legyen a' Te népeden a' tsapás.* 1Kron. XXI: 17. Bizony ha ama' régi *Curtiusok* és *Deciusok* örökké való emlékezetet fereztenek magoknak az ö Hazájok' Békefésért lett magok fel-áldoztatásokkal, és ha az *Áthénásbélieknek* Királyok a' *Codrus*, halhatatlan Ditsőséget ferezett magának azzal, hogy midön a' *Lacedemonbéliekkel* való Hadakozásában meg-értette azt, hogy az a' réz lenne gyözedelmes a' mellynek Királya a' Hadban el-esnék, magára leg-ottan közön-féges öltözetet öltözvén, mind addig hartzola, míg meg-ölettetvén, maga Halálával Országának tellyes Gyözedelmet ferze; Bizony, mondom, méltó hogy a' Kegyes *Dávidnak*-is, az ö Népeének meg-maradáfsáért öltözött *gyáf rubáit* és keserves *Síralmait*, s *Könyörgéseit*, igen nemes indúlatból fázalmazottaknak ítéljük.

De még-is (3.) *harmadkor*, lehetett igen méltó oka a' Kegyes *Dávidnak* ez ö állapotjában a' *Síráfsra*, és a' *gyáfolásra*, tudván azt, hogy ezek a' Nyomorúságok fállottanak az ö Népeére és ö reája, amaz ö tulajdon vétkéért, melly fzerént a' maga fzerentsés és bóldog állapotjában mintegy fel-fúvalkodván, igyekezi vala az ö igen meg-fzaporodott népének fzámát meg-tudni, hogy majdon ha fzintén amaz *Evangyéliomi* Gazdaggal ezt nem mondaná-is: *Én Lelkem sok Efstendökre el-tétetett Favaid vagynak, nyú-*

godjál, egyél, igyál és gyönyörködjél. Luk. XII: 19. nem fokkal böltsebben mindazonáltal ennél, a' *Niobéval* erre fokadna: *Excessere metum mea jam bona*, avagy tsak ama' *Római Kevély Imperatorral* ezt inondhatná: Minden felöl tsendeségben vagyok, mert tsak lábommal kelletik a' Földet meg-toppantanom, és egy *Legio* fegyveres Vitézem legottan elő áll énnékem. És ugyan az ö vétkét esmérí-meg *Dávid* a' Kezüink alatt lévő 'Soltárnak 7, és 8. vbe-is így szólván: *Én pedig az én jó állapotomban így gondolkodom vala: Soha meg nem változik az én állapotom, 's a't. Sír vala, és gyáfol vala azért a' Kegyes Dávid* ekkoron, nem annyira az ö rajta fekvő Nyomorúfagért, mint-hogy azt, az ö bünéért fel-gerjedett ISTEN Szomorú tsapálásának esmérí vala. Örömmel fzenvedik t. i. az igaz Hívő emberek mind azokat a' Világi Nyomorúfagokat, mellyeket az ISTEN vagy az ö Lelkekre, vagy az ö Testekre botsát e' Világon, tudván azt: *hogy a' kit feret az UR, meg-dorgálja azt, meg-ostoroz pedig mindent a' kit Fiává fogad.* 'Sid XII: 6. Tsókolgatják mind anyifor nagy Háladatofsággal a' Kegyes Lelkek az ISTENnek Atyai vezézejét, valahányfor őket azzal Atyai indulatjából látogatja, és a' *Dáviddal* ezt mondják: *Bóldog ember URam az a' kit te meg-dorgálk.* 'Sólt. XCIV: 12. De ellenben mikor a' Nyomorúfagok állának ö réájok az ö büneikért fel-gerjedett ISTEN' haragjából, mikoron látják, hogy az ISTENT büneikkel arra gerjeztették, hogy már tovább ö vélek, nem mint Kegyes Atya, hanem mint igaz Itéllő Bíró bánhatnék, ekkor bizony el-rettennek igen méltán, 'sákban és gyáfz ruhákban öltözvén, Könyhullatásfokkal elegyitik Kenyereket, és erre fokadnak: *URam ne fedj-meg engemet a' te búsfúlásodban, és ne ostoroz engemet a' te haragodban; mert nem léfem épség az én testemben a' te haragod miatt, és békefség az én tson-*
taim-

táimban. Solt. XXXVIII: 2, 4. Söt ugyan igyekezik ekkor az ö Sírásfoknak és Könyhullatásfoknak vizével mind a' magok büneiket el-mosni, mind pedig az ISTEN Haragjának tüzeit el-óltani, mellyeket femmivel-is inkább nem-is tselekedhetnek mint az ö tulajdon Könyhullatásfokkal. *Dán. III:* azt olvassuk, hogy midön amaz három Férfiak, a' fel-emeltetett Képnek tífzteleteré öket kénfzergető Királynak ezt felelvén: *Tudtodra légyen 's a't.* a' tüzes kelementzében bé-vettetének, akkor ugyan azokat a' kik ezeket bé-veték, a' tűznek lángja meg-eméfté, de magát a' Királyt midön azokat szemlélné, ugyan azon tűz nem illeté. Mellynek okául *Crysoftomus* azt adja, mert már a' Király a' maga tselekedetit meg-bánván, magát Könyhullatásfnak vizeivel meg-nedvesítette vala. Igy valaki magát az ö bünein való Könyhullatásfnak vizeivel meg-áztatja, azt az ISTEN haragjának tüze meg nem eméfti. Emlékezik a' mindjárt említett *Crysoftomus* némelly rabokról, a' kik midön az *Antiochai* tömlözből tsudálatoson ki-fabadútlak, de az ö lábakon lévő erös vas békókat le nem vehették volna, történet fzerént menének egy folyó vízbe, mellynek erejétől leg-ottan a' vas békók annyira meg-lágyulának, hogy az után azokat az ö lábairól könnyen le-vehetnék. Igy bizony valaki az ö nyomorúságinak békójit, a' maga büneinek érzéfin indúlt Sírásfnak és Könyhullatásfnak vizével öntözi, annak nyomorúságait az ISTEN nem tsak ö rólla levéfi, hanem ennekfelette az ö *Síralmit-is* ugyan örömmre fordítja, az ö gyász ruháit nem tsak le-veti, hanem bé-is ö vedzi ötet örömmel, a' mint ezt a' *Dávidnak* példájában nyilvánfagofon szemléljük. Jertek aanakokáért Sz. H. a' *Dávid* keserveiről mennyünk által

II. *másodkor*, Letzkénknek második szakaszára, és szemléljük, avagy tsak tekintsük-meg azt az ö meg-vigasztal-

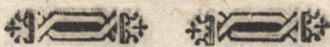

taltatott állapotját, melyet ekképen fejezett-ki a' Letzké-
bén: *Fordítottad az én Sivalmimat örömré, le-vetted az
én gyásf ruhámat, és bé-övedzettel engemet örömmel.* Ugy
vagyon, érdeklik az Igaz Híveket-is gyakorta a' nyomorú-
ságoknak keservesen fúvó szelei, sőt bizony őket olykor
gyakrabban és mostohábbban-is érdeklik, mint az Hítetle-
neket; de még-is, oh mennyivel boldogabb és ditsősége-
febb azoknak még a' nyomorúságoknak félvézeivel küf-
ködő állapotjuk-is, ezeknek vidám szárnyakon repdeső ál-
lapotjuknál! Imé ezek hasonlatosok a' meg-élemedett É-
lő fákhöz, melyek a' gyengébb Szeleknek semmit-is nem
engednek, az Igaz Hívek pediglen olyanok, mint a' vé-
kony Ró'sa vezűzők, melyek a' Nyomorúságoknak akár-
melly gyenge félvézeitől a' Földig le-nyomattatnak; De még-is
ezek azoknál sokkal boldogabbak; mert mikor amazok egy-
szer a' keményebben fúvó szelektől a' földhöz le-veretnek,
a' hová dőltenek ott maradnak, Préd. XI: 3. és ez ő
Világi Nyomorúságok kezdete lézen amaz ő' véget
nem esmérő örökké való Gyötrelmeknek; ellenben pe-
dig a' gyenge Ró'sa-vezűzőkhöz hasonló Hívek, ha fintén
olykor a' Nyomorúságoknak félvézeitől a' Földre le-ve-
retnek-is, onnan mindazáltal majdon vízföntag a' Szél tsen-
desedvén, a' magok Fejeiket örömmel fel-emelik, mi-
dön az ISTEN őket hathatóson meg-vigasztalja. Melly
vigasztalását az ISTEN, mivel három nevezetesebb úta-
kon módokon szokta a' Hívek körül gyakorolni, azért illő
lézen a' *Dávid* meg-vigasztaltatott állapotjában-is, miné-
küink azon három módokra figyelmeznünk.

(1) *Elsőben*, meg-vigasztalja az ISTEN e' Világon
az ő Nyomorúságokkal küfködő Híveit *Via Sanctificationis*,
a' *Meg-fentelés* által, midön az ő Sz. Lelke által olyan
Békességes-türeést, olyan Erőtséget, olyan Bátorságot, és
olyan fűkféges el-tökéltséget munkálkodik azoknak Szí-
veik-

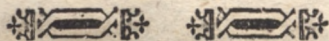
veikben, hogy öök az által, az őket érdeklő Nyomorúságok, és Keferüségek között ne tsak ne zúgolódjanak, ne tsak el ne lankadjanak, ne tsak 'Sodomára és Aegyiptusra vízfűz ne vágyodjanak, hanem ennekfelette, *itudván azt, hogy a' kik az ISTENT keretik, mindenek egy aránt Favokra vagynak azoknak*, Róm. VIII: 28. ugyan ditselkedjenek-is az ő Nyomorúságokkal, Ditséreteket énekeljenek az ő Kalodájokban, Békefséget találjanak az ő háborúságokban, örömet az ő keferüségekben, Ditsőséget az ő Gyaláztatásokban, és életet az ő halálokban, sőt ugyan tsókolgatván; az ISTENnek Atyai dorgáló vezűzejit, nagy örvendezéssel ezt kiáltsák: *Jó énnékem, hogy engemet meg-aláztál, hogy meg-tanúlnám a' Te Parantsolatidat. Jobb énnékem a' Te Szádnak Törvénye, sok ezer arany és ezüst pénznél.* 'Sólt. CXIX: 71, 72. A' miképen tselekedék hajdon amaz emlékezetes *Babylás* nevű *Antiochiai* vén Püspök, a' ki, midön az Igafságért fok ideig egy бүдös tömlötzben tartatott volna, lábai nagy vas lántzokkal meg-kötöztetve lévén, végre midön halálához közelített volna-is azon tömlötzben, nem akará hogy akkor-is a' vas lántzok lábairól le-véteffenek, hanem gyakorta nagy ötömmel ezt mondá: *O pedes feliciter vinciti, qui itinere salutari ad Paradisum deducuntur! Ob böldogúl meg-láztoltatott lábok, mellyek idvésséges lépésekkel, majd a' Paraditsomban bé-érkeznek!* mellyek után oztán a' maga Életét ezzel rekefté-bé: *Térj-meg én Lelkem a' te nyugodalmadban, mert az UR jól tett te veled.* 'Sólt. CXVI: 7. És a' minémü indulattól viseltek, hajdon egy más *Mártynom*-is, kinek teste midön éles beretvával metéltetnék, és már az ő Sebeiből minden-felöl a' vér kitorogna, ő az ötét kínoztató Tisztviselőnek ekképen szólott: *Hálágot adok én tenéked, a' ki én véllem azt tselekedted, hogy a' kiveddig az ISTENT tsak egy szájammal ditsértem,*

tsértem, most az én testemen, a' Kristus dítséretére annyi kájakat nyitottál, a' mennyi vérrrel tsörgő sebek azon találtnak. És ugyan az ISTEN vígáztalásának ezen első nemét tapasztalta a' Kegyes Dávid-is, a' mint én gondolom, akkor midőn ekképen állott: Fordítottad az én Siralnimat örömrre: mintha ugyan bővebb befédekkel ezt mondotta volna: „Nagy keferüségem és Siralmam támadott vala én-
„nékem azon óh én URam ISTENem! hogy te az én
„Népemet, az én hozzám tartozókat, olly' nagy tsapással
„látogattad, és annyira meg-fogyattad, de már, te ez én
„Siralmomat-is örömrre fordítottad, a' midőn az én Lel-
„kemet a' Te tetzféseden egézfzen meg-nyúgtattad, és az
„én ajakimat annyira meg-zaboláztad, hogy semmi
„ellened való zúgolódásra ne nyílnának. De lássuk már

(2.) *másodszor*, az ISTEN vígáztalásának *második* Nemét és Módját, melly-zokott lenni *Via liberationis*, a' *Meg szabadítás* által, midőn, az ISTEN vagy a' maga Mindenható Hatalmának nyilvánóságos ki-mutatásával, tsuda tétel által szabadítja-meg az ő Híveit, hogy még az ő legmégsebb ellenségi-is valják-meg, hogy az, az ISTENnek *újja*, és az ő *Karjainak meg-foghatatlan* ereje. Tsel. VIII: 10. 2Mós. VIII: 19. miképen szabadítja-meg hajdon a' *Dánielt* az Oroflánnak verméből, ama' három Ifjakat a' *Babylóniai* tüzes kementzéből, *Jónást* a' Tzethalnak gyomrából, sőt Szent *Péttert*-is a' *Heródesnek* Tömlötzéből. Vagy pediglen, midőn a' közönséges és rendes ezközöket, úgy rendeli, úgy igazgatja, és úgy meg-fzenteli, hogy egyenlő akarattal szolgáljanak az ő Híveinek szabadításokra. Példa lehetne már ide a' *Jó'sef*, a' kit noha az ő kegyetlen Bátyai elsőbena' mély Kútban le-vetének, hogy vagy éhel, vagy a' fene állatok miatt el-vezne; az után pedig idegen kereskedőknek el-adának, a' holott majd egy fzentelen

Az-

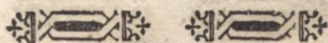
Azfzonytól vádoltaték, és annak gyanakodó Férjétől a' tömlöztben vettettetvén, ottan némellyeknek fázmlálások fzerént 13. egész Eftendöket tölte. Végezetre mindazáltal az ISTEN a' közönséges ezközöket úgy igazgatta, hogy ötöt azokból ne tsak ki-fabaditanák, hanem a' Király utáni másfodiknak-is tennék. Példa lehetne a' Mó'sesnek el-vetetéfe, és végre a' Király Leánya által lett fel-neveltetéfe, 's a't. Söt hogy többeket ne említsek: Példa lehet ide a' Dávid-is, kinek Országát midön a' Pestis erőffen puftitaná, annyira hogy már az ö lakó helyek majd temető helyé változott volna, mellyért ö 'sákban és gyáf ruhában-is öltözött vala, végre úgy rendelé az UR ISTEN a' külsö ezközöket, hogy ez ö nagy tsapáfa ö röllok egészfen elfordúlna. A' mikoron oztán méltán mondhatta a' Dávid-is ezt: *le-vetted az én gyáf ruhámat.*

Itt pedig nem lehet meg nem vallanom Sz. H. hogy a' Vigafztalásnak ezen nemével az ISTEN ollykor kéfni láttatik. Meg-engedi t. i. ollykor, hogy a' nyomorúságok alatt fokáig nyögvén a' Kegyes Lélek ezekre a' fókra fokadjon: *URam míglen felejtkezel-el róllam minde-nestől fogva? míglen rejted-el a' Te Ortzádat én töllem?* 'Sólt. XIII: 1. De mindazonáltal igaz az itt-is a' Habakuk Pró-fétának fava fzerént, hogy ha fzentén kéfik-is az UR, *de nem kéfik*, az az, ha fzentén a' mi fzenvedéseinknek kedvetlenfégekre nézve kéfni láttatik-is az ISTEN, nem kéfik mindazáltal a' mi Lelkünk' hafznára nézve, akkor fbadit-meg, midön a' mi Lelkeinknek idveségefnek itélli a' fbaditáft.

De (3.) *harmadfkor* igaz az-is, hogy az ISTEN midön e' *Másfodik* Vigafztalásnak nemét el-múlatja, akkor gya-korta él a' *harmadikkal*, melly fzerént *Via Compensationis*, a' *Vifkfa pótolás által*, ha valamelly Jótól öket meg-fofztja,

N

más

más ahoz hasonló, vagy még nagyobb Jóval azt nékiek vízfű pótolja. Ennek példái ama' két Kegyes Afzönyök, a' *Rákbél* a' *Jákóbnak*, és az *Anna* az *Elkánának* Felesége, a' kik noha Magtalanok lévén, igen nagy Jótól tartják vala magokat meg-fosztattaknak lenni, azt mindazáltal az ISTEEN ö nékiek igen nyilvánágon vízfű pótolta, mindön az ö Férekben ollyatén hozzájuk való szeretetet indított, hogy ez az ö fzmorúságokat égézen ki-pótolhatná: A' mint ezt az *Elkána* világoson ki-is mondá, így szólván az ö Feleségének: *Anna miért sírsz, mitsodán keseregés sírvedben? nem de nem jobb vagyok-e én tenéked tiz Fiadnál-is.* 1. Sám. 1: 8. És itt már el-mérem mondani, hogy az ISTEEN leg-gyakrabban *vígasztalja*-meg az ö Híveit a' *Vígasztalás*-nak ezen nemével. Száljatok magatokban kérlek benne-tek, vallyon ha beteges valaki, annak egésségtelenségét nem pótolja-e ki eléggé az ISTEEN, midön ötet Böltse-séggel, Kegyességgel szereti? vallyon ha rút ábrázatu va-laki, nem vigasztaltatik-e meg eléggé, midön ö belső szépséggel fel-ruháztatik, hogy a' *Poétával* ezt mondhatta:

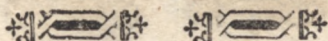
*Si mihi difficilis formam natura negavit,
Ingenio formae damna rependo meae.*

Vallyon, ha a' *Dávid* az ö Népei közzül hetven ezer Férfiakat el-vezt, nem vigasztaltatik-e meg eléggé, midön az UR ISTEEN, a' ki *Seregeknek URa* lakó helyet válaft magának az ö Földén, hogy ö nálla lakozzék, és ötet óltalmazza? Ennél bizony nagyobb vigasztalás, nagyobb öröm nem-is lehet, nem-is gondoltathatik; mellyre nézve méltán ditsekedhetett a' *Dávid* is a' Kezünk alatt lévő Letz-kében ekképen: *És fel-övedzettél engemet örömmel*, mint-ha éppen mostan-is ekképen állott volna: Már, az ISTEEN a' mi reménységünk, midön mi veánk tör ellenségünk, azért

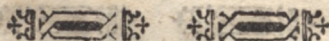

azért a' mi fivünk nem félne, ha az egész föld meg-vendülne, és az Hegyek a' Tengernek közepében bé-dülnének, mert az ISTEN az ö Városának közepette lakik. 's a't. 'Sólt. XLVI: 1, 2. Végezetre ha valaki egész Világi Életét az ISTEN látogatáfinak egy-mást nyomban üző súlyai között töltene is el, végezetre mindazonáltal, mind azokat vallyon nem felejtetné-e-el eléggé ö véllé az örök Életnek ki-bezélhetetlen Ditsőséggével az ISTEN, mind a' mennyiben a' maga bűneit valójában meg-firatott Igaz Hívő embert, aról e' Világi Életében bizonyosá tézi, mind pedig a' mennyiben ez élet után oztán egész erőben is Fordítja az ö sivalmát örömmel, le-veti az ö gyáf ruháját, és bé-övedzi ötet örömmel.

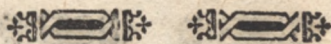
III. Láfluk már Letzkénknek harmadik Szakafzotskájában, minémü háládatofságra kötelezze a' Kegyes Dávid magát, az ISTENnek ö reája fel-derült ennyi Kegyelmeiségeiért, és Vigáftaláfiért. Mellyet eképen fejezett ki a' Letzkében: *Emmekokáért énekel tenéked az én ditsőségem, és nem vesztegel; én URam ISTENem örökké ditsérlek téged?* Melly fontos szavaiban szépen bé-foglalta a' Kegyes Dávid azokat a' fővebb szükséges dolgokat, mellyek az ISTEN előtt Kedves Háládatofságra meg-kívántatnak. Midön ugyan-is (1.) elsöben, az ISTENnek ö rajta meg-újittatott Kegyelmeiségének elő számlálása után, mindjárt ezt tézi: *Emmekokáért énekel tenéked az én ditsőségem,* vagy a' betűnek ereje szerént: az én már *ditsőséges,* és meg-vigáftaltatott állapotom, azzal nyilvánosságofon ki-jelenti, melly élő és új emlékezetben légyenek ö nálla az ISTENnek minden ö reája ki-terjeztetett Jó téteményei, és hogy ö az ISTENnek ugyan azon Jó téteményit, azon ajándékát, t. i. az ö *Ditsőségét,* avagy, már ditsőségesé lett állapotját kíványa örök Háládatofságának jeléül az ISTEN' Ditsőségére szentelni: hogy így nyil-

vánságos légyen ö benne-is az a' gyönyörűséges *circulatio*, az a' dolgoknak füntelen való egyben kerülékek, mellyet mind a' Termézetben, mind a' Kegyelemben minden naponként világofon szemlélhetünk; amabban ugyan, midön látjuk, hogy ha az Egek a' Földet esövel öntözik, a' Föld-is az Egeknek a' maga fel-felé gözölgő párájival az esözésre bövséges vizeket botsát-fel: ebben pedig t. i. a' Kegyelemben, midön az egész Vallás mint egy füntelen való *circulatio*, úgy rajzoltatik elönkben. Ugy hogy, ha az ISTEN tsudálatofon Fiat ád az *Ábrabámnak*, azt is meg-kívánja, hogy az ö nékie meg-áldoztatsék; ha az Izraélitáknak Földeket termékennyé tézi, ezek-is azoknak első 'Sengéjét ö nékie fzenteljék; ha az ISTEN minket meg-fzentel, fzenteltsék-meg az ö Neve-is mi általunk; ha meg ditsöit, ditsöittesék ö is mi általunk mind örökké, vagy hogy a' *Dávid'* szavaival éljek: *énekeljen a' mi ditsöségünk-is ö nékie*. És így, ezzel meg-esmérí azt is a' *Dávid*, hogy mind azok, a' mellyeket az ember ISTENnek adhat, hogy ö elötte kedvet találjon, az ISTENéi, és az ISTENnek ajándéki, és hogy ö ezt tsak *Fure Feudi* birja. (2.) midön *másodszor* azt fogadja a' *Dávid*, hogy *nem vesztegel* avagy *nem halgat* az ö Ditsösége, azzal magát arra kötelezi, hogy ö az ISTENnek Jó teteményiért nem tsak egy ideig kíván Háládatos lenni, hanem azokról örökké meg-kíván emlékezni, és azokat soha el nem felejtí. Bizony ez-is, az igaz, és az ISTEN előtt Kedves Háládatofságra fzoroffan meg-kívántatik, az honnan, nem tsak az Igafságot, költött meséknek héjjok alatt rejtegető régiség állatta azt, hogy a' Háládatofságnak Isten Afzónyai örökké Ifiak, és soha meg nem vénülnek; hanem ama' bölts Pogány *Philosophus* a' *Seneca*-is nyilván ezt mondotta: *Ingratus est, qui beneficium accepisse se negat, quod acce-*

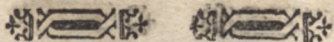

accepit; *Ingratissimus omnium qui oblitus est.* az az: Háládatlan az, a' ki tagadja hogy el-vette volna azt a' Jó téteményt, a' mellyet valójában el-vett; a' pedig leg háládatlanabb, a' ki a' Jó téteményről el-felejtkezik. És így különböz az igaz Háládatosság minden egyéb *Virtusoktól*, a' mennyiben ennek gyakorlásának örökké valónak, és megfűnés nélkül valónak kell lenni; midön ellenben amazok nem mind örökké valók. Imé midön a' *Hit*, egyfzer oztán az Egekben fűnről fűnre való látásá változik; a' Reménység Valósággá lézen; a' Békeféséges-tűrésnek helye nem taláztatik, és a' Könyörületesség a' Szomorúaknak vígáztalásokban, a' Szűkölködőknek fel-fegittetésekben nem forgódik; ellenben a' Háládatosságnak az Egekben is fűntelenül helye lézen; söt mivel ottan minden szempillantásban újjabb újjabb ditsőségeknek részeseivé tétettünk, a' mi ditsőségünk-is újjabb háládatosságra köteleztetik, hogy soha ne vesztegeljen. Ezért jovalja már a' Sz. Pál-is: hogy hálákat adjunk mindenkoron mindénekről, az ISTENnek és az Atyának. Éfés. V: 20. Mellyet koránt-is nem úgy kellek vennünk, mintha ugyan soha semmit-is egyebet nem kellene tselekednünk, hanem tsak hálákat adunk; hanem fokkal inkább úgy, hogy minékünk nem tsak mindenkoron kézeknek kellek lennünk a' háládatosságra az ISTENnek minden Nagyobb és Kissebb, Közönséges, és Különös Jó téteményeiért; hanem ennek-felette, háládatosoknak kellek lennünk a' Kedvünk ellen való dolgokért-is. És bizony noha ez a' testnek fzei előtt első tekintetre, igen nehéz és terhes dolognak láttasék-is, vagyon mindazonáltal nekünk elégséges okunk mindenkor arra, hogy még a' Kedvünk ellen való dolgokban-is háládatosok légyünk, nem tsak azért, hogy az ISTEN nem bánik mi velünk olly' keményen és szorosan, a' mint mi azt meg-

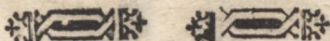
296

érdemlenők, és hogy a' mi nyomorúságunkkan-is nem vétel minket egézfén, 's nem kísért minket fellyebb, hogy sem mint mi el-fenvedhetnők; hanem ennekfelette azért-is, hogy a' melly gonofzokat reánk ereft, azokat-is nem annyira, a' mi fanyargattatásunkra botsátja reánk; mintha a' mi fenvedéseikben, az ö Édes Atyai könyörülő Szemei tsak leg-kissebbnyire-is gyönyörködnének, hanem fokkal inkább azért, hogy azok által, minket a' mi tsapongó útainkról meg-téritsen, a' mi fíveinknek természet, dagályos dolyfötségét le-tsendesitse, és minden indulatinkat a' maga könnyü és kellemetes igájának viselésére foktassa, és végezetre, a' mi nyomorúfáginkat-is minékünk örök idvefégünkre szolgáltatassa, hogy így itt-is igaznak találatsék az Apostolnak ama' mondása: hogy a' kik az ISTENt *feretik*, azoknak mindenek egyaránt *Favokra* *szolgálnak*. Róm. VIII: 27. Mellyeket ha vóltaképen meg-gondolunk, el-hihetjük azt, hogy az ISTENnek dorgálási fokzor haz-nofabbak minékünk, hogy sem mint az ö Jó-téteményi, mivel gyakrabban tapasztaljuk azt, hogy ezek, óh emberi vízfza fordúlt indúlatnak vezetsége! az embereket kevélységre és fel-fúvalkodásra üznék, hogy sem mint azt, hogy amazok az embereket meg ne aláznák: az honnan könnyen ki-kerekedik az-is, hogy mi bizony a' mi *háláadó énekeinkel nem véfztegelhetünk* még a' kedvünk ellen való dolgokban-is. De hogy vízfza térjek immár (3.) *harmadfor*, midön az ö háládatofságáról való fogadását ekképen fejezi-bé a' *Dávid: Én URam ISTENem*, vagy *ób JE, HOVA én ISTENem! örökké ditsérlek Téged*, azzal azt-is jelenti, hogy az igaz Háládatofságnak a' minémüre ö magát kötelezi, nem tsak külsöképpen valónak kell lenni, melly tsak tsupa Énekléfből, Könyörgéfből, Böjtöléfből, egy szóval; üres szókból állyon, hanem fokkal inkább olyannak kell

lenni, a' melly álljon a' Szívnek belső egyenes érzékeny-
ségében. És az életnek az ISTEN' tetzése fzerént való ren-
delésében, vallyon ugyan kérlek benneteket háládatofnak
ítélnétek-é ti azt, az ö Királyához, a' ki annak ö rajta gya-
korlott minden Kegyelmeiségeit nagyon ditsérné, magasztalna,
de más felöl, Törvényét, Parantsolatait, és Rendeléseit, nem
tsak maga igen könnyen által hágná, 's kevésre betsüllené, ha-
nem ennekfelette, másokat-is a' maga példájával hasonló
engedetlenségre ösztönözne! Én ugyan sem ezt, sem pe-
dig azt, a' ki ama' *Fari'séussal* ezt mondja: *Hálákat adok
tenéked ISTEN!* Luk. XVIII: 11. Életével pedig az IS-
TENnek minden Parantsolatait Szentség-törő lábai alá ta-
podja, igazán háládatofnak nem esmérem. Söt mit lehet
inkább az ilyen felöl mondani, mint-hogy, a' *Szó ugyan
Jákob' Szava; de a' Kezek Ésai' Kezei.* 1Mós. XXVII: 22.
Nintsen bizony az ISTEN előtt kedvesebb háláadás, mint-
ha a' *mi testeinket ISTENnek élő, fent, és kedves áldozatul
állatjuk,* Róm. XII: 1. és *ditsöitjük az ISTENT, mind teste-
inkben, mind lelkeinkben, mellyek az ISTENéi.* 1Kór. VI:
20. egy szóval: *ha úgy fénylik mindenekben a' mi világos-
ságunk az emberek előtt, hogy lássák az emberek a' mi jó tse-
lekedeteinket, és ditsöitsék a' mi Mennyei Szent Atyánkat.*
Mát. V: 16. Innen vagyon, hogy a' *Kegyes Dávid-is*
nem tartja elégnék, tsak azt az ö Háládatofságára, hogy
az ö *ditsöfsége énekeljen a' JEHOVÁnak,* hanem egyfzer's-
mind azt-is fogadja, hogy ö örökké *ditséri az URat,* mint-
ha ugyan bővebb szókkal ezt fogadta volna, hogy az ö
ditsöfsége úgy énekelne ezután a' JEHOVÁnak, hogy egy-
fzer'smind mind fívével, mind életével, mind pedig má-
fok előtt való jó példa adásával, örökké, *minden veszteg-
lés nélkül* ditsérné az URat. De a' mellyeket immár to-
vább nem terjeztvén, bé-fzoritom ilyen Idyességes

TUDO-

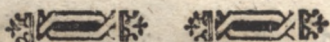

T U D O M Á N Y B A N .

Az ISTENnek az ő Híveibez való búzgó Szeretetének igen nyilvánságos jele az, hogy noha ollykor keményen megdorgálja, soba mindazonáltal őket az ő Nyomorúságoknak közepette-is a' maga vígasztalásitól egékfken meg nem fojtja, hanem minekutánna azokkal böltsen a' Maga Kezeibez foktatja, végezetre az ő fomorúságaikat-is igen állandó örömmel fel-váltja, e' végre pedig hogy ötöt ditsérnék és magasztalnák.

Nem egyéb e' Tudomány, hanem a' Kegyes Dávid Kezüink alá vett Szavairól eddig tartott tsekély Elmélkedésfennnek és a' Kerefityén Ember Világi Életének rövid Summája. *Fundamentuma* pedig ennek az, mert miként az ISTEN e' nagy Világnak teremtésében megengedte azt, hogy a' Föld előzör légyen ékesség nélkül való és pufta, és hogy fetétség légyen a' mélységnek fínén; mellyből annakutánna ki-hozta a' Világofságot; úgy fíntén a' kis Világban, az emberben-is, midön azt újjá teremti, azt tselekezi, hogy az ő Szíve előzör az ő büneinek érzéséből fírmazott keferüfégnak fetétségével elborittafsék, mellyből oftán, az ő vígasztaló Lelke által ki-hozza az örömmek világofságát, a' mikor oftán: *Surgit post nubila Phoebus*. A' köd után vídám Nap-fény támad.

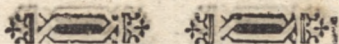
Tsak a' Testnek és a' Vérnek indulatját követik annakokáért azok, a' kik ottan-ottan azt kérdezik: Mitől vagyon az, hogy midön e' Világi Életben fok Hitlenek vídám fzerentsék között élnek, az Igaz Hívek ellenben fíüntelen és tsak kefergettetnek? Vallyon e' fzerént nem láttatik-é az ISTEN a' Híveknek Könyhullatásokban gyönyörködni? Hogy ugyan-is már most azt el-hal-gassam, hogy az igaz Híveket az ISTEN arra válaftotta,

totta, hogy az ő Fiának ábrázatjához hasonlatosok legyenek. Róm. VIII: 29. És hogy ök-is arra magokat a' Kerefttségnek *Sacramentoma* által zoroffan le-kötelezték. Bizony tsalhatatlan igaz dolog az-is, hogy az igaz Hívek-is, míg e' Világi Életben élnek ottan-ottan meg-esnek, és avagy tsak kissebb mértékben az ISTEN' Parantsolati ellen tselekefzenek. Már pedig tsak ti reátok támasztom, vallyon melyiknek ellenetek való hibája látzik tinéktek, meg-feddéfre méltóbbnak, annak-é a' ki tinéktek régi és nyilvánosságos ellenfégetek, vagy pedig annak a' kit ti Szívetekből fzeretvén, mint-egy ugyan tulajdon Kebeletekben viseltetek? Én ugyan ez utólsót ítélem. Söt ezt ítélte hajdon ama' Római első *Imperator*, a' *J. Caesar*-is, a' kimidön egy néhány öfve esküött *Római Férjfiaktól* a' Tanáts Házban véletlenül öfve kontzoltatnék, a' maga nagy Szívéhez méltó álhatatofsággal tsendefen fzenvedé, a' maga gyilkosfinak minden ütéfeket, vágásokat, de midön meg-látá, hogy *Brutus*-is a' kit ő olly' erőssen fzeretett, és a' maga Házában mint-egy Fia gyanánt tartott vala, az ő több gyilkosfaival együtt ellene kardot rántott vólna, akkor mint-egy haldaklólag ekként szólla: *Et tu mi Filii Brute?* az az: *bát ugyan édes Fiam Brutus, te-is ezek között vagy-é?* Így bizony elhihetjük azt, hogy rézf fzerént azért látogatja, és azért feddi-meg az ISTEN gyakrabban a' maga Híveit, mert azoknak kissebb vétkeik-is mint-egy inkább bé-hatnak az ISTENnek Atyai Szívére. De ennek felette igaz az-is, hogy az ISTENnek látogatási foha nem olly' igen terhesek az igaz Híveknek, mint a' Hitetlenek azt magoknak képzelik. Bizony az ISTEN' Atyai dorgáló Vefzfején öröké több édeség vagyon a' Hívekre nézve, mint a' *Jónátbán'* mézben mártott vefzfején; mert annak tsak egyik hegýén vala egy kis méz; De az ISTEN' látogató

O

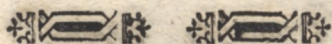
vefz-

vezfejének mind két vége, söt még közepe-is tellyes mézzel. Egyik végén vagyon ugyan-is az ISTEN' Atyai Szeretetének édesége, a' mellyből azok a' tsapások származnak az Hívekre, *mert az ISTEN a' kiket szeret meg-dorgálja azokat, meg-ostoroz pedig mindent a' kit Fiává fogad.* 'Sid. XII: 6. a' másik végén pedig vagyon annak az örömnök édesége, a' mellyeket ezek a' dorgálások fereznek, *mert a' mi nyomorúságunknak, egy szempillantásig való könnyűsége, a' Ditsőségnek felette igen örökkévaló állandóságát szerzi minékünk.* 2Kór. IV: 17. Söt közepe-is ennek igen édes, a' mennyiben a' hívek még a' nyomorúságoknak közepette-is az ISTENnek Lelkétől hathatóson éleztetnek, hogy még a' febes lángal égő kementzének közepette-is *ama' bárom Ifjakkal egyetemben Ditséreteket énekeljenek;* Dán. III.

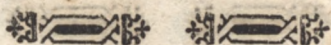
Ne útáljatok-meg annakokáért olly' igen, söt ne-is sírások bennünket óh e' Világnak szemfény veztő gyönyörüségei között bátran fúnnyadozó káros örömnök Fiai és Leányi; midön látjátok hogy ti ugyan minden Gyönyörüségek között torkig ültek, a' mi Lelkünk pedig *még most-is oroflányok között vagyon, feküfünk a' gyújtogatók között, kiknek fogok dárda és nyílak, és kiknek nyelvek éles sabja.* 'Sólt. LVII: 5. midön látjátok, hogy ti e' Világon fúntelenül vígadtok és örvendeztek, mi pedig sirunk és kefergünk, ti arannyal és ezüsttel tzi-frált köntösökben mint a' Héródes nagy kényesen jártok, mi pedig len 'sák és zomorú gyáf ruhákban a' Földnek porában üldögelünk; mert bizony egy felöl most-is azt kiáltja a' Jób Pátriárka tinéktek: *Az Istenteleneknek vígságok rövid dolog, és a' kép-mítatonak öröme egy szempillantásig való.* Jób. XX: 5. más felöl pedig len most-is ezzel bíztat minket a' mi vitézkedésünknek Fejedelme: *Bóldogok a' kik sirnak mert azok meg-vígaftaltatnak.* Mát. V: 4. *Bóldog ember a' ki kísértetet szenved; mert minekutánna meg-próbáltatik, el-vefki az Életnek*

Koro-

Koronáját , mellyet ígért az UR az ötet f'erétöknek. Jakab. I: 12.

Mi annakokáért Kedves Keref'nyén Atyámfiái! tudván azt: *hogy boldog ember az a' kit az ISTEN megdorgál; soha a' Mindenható ISTENnek dorgálásit meg ne utáljuk!* Jób. V: 17. Soha azok alatt el ne tsüggedjünk, annyi-
val inkább, némellyeknek fokások f'erént azokból lehető ki-fabadulásunkat tilalmas úton módokon ne keressük, és az ISTENi Bölts 's Kegyelmes Gondviselés ellen soha is zúgolódáfra ne fokadjunk. Bizony merő azon vitézség a' Keref'nyén embernek Élete, és bizony Szent Sacramentommal kötelezte magát itt e' Földön minden Keref'nyén ember arra, hogy ő f'rá'sát áljon, és vígyázzon az ISTEN Ditsőségre. Nem lehet pedig, hogy ollykor ne érdekeljék a' f'rá'sát álló Vitézeket fok féle nehézségek, néha kemény fagyaló Hidegek, néha if'ónyú Égi háboruk, menydörgések, Kö-esők, Villámások, néha a' fetét éjtzakának rettegtető félelmei; de soha még-is az Ö ör-álló helyeket el-hagyniok nem szabad. Így nem lehet az-is, hogy ollykor ne érdekeljék a' Keref'nyén embert-is fokféle nehézségek, néha az emberek előtt útállatban lévő f'egényfégnek fagyaló hidegei, néha a' gonof nyelveknek tüzes villámási, és a' rágalmazóknak menydörgő káromlási, néha a' fetétség Fiainak külömb-külobb féle kísértetei; de bizony ezek-is egy-aránt ő nékiek javokra f'olgnak. Vallyon, ti reátok támaf'om, nem igen jó és kedvező f'élnek tartanátok-é azt, a' melly a' tengeri fel-emelkedett habok között hánykódó hajóft a' maga kívánt rév-partjára hajtana? Ezt tselekef'ik pediglen mi velünk a' Világi Nyomorúságok: Sőt ha f'intén ollykor meg-efnék-is az, hogy a' melly keferüf'eggel költ-fel-reggel a' mi napunk, ugyan azzal nyúgodjék-is-el, és így töldögeljen egész Világi

Életünk, így-is mindazonáltal tellyes vígafztalásunk lehet az a' Bizonyos Bízodalom minékünk, hogy ennyi érdeklő töviffek között-is egyfzer ugyan tsak a' mi örökös Hazánkban elérkezünk, a' holott oztán: *Forditja tellyességgel az UR a' mi Sivalminkat örömvve, le-veti a' mi gyáf ruhánkat, és bé-övedz minket örömmel, és a' holott oztán, énekel a' mi ditsőséégünk-is az URnak, nem vesztegel; és örökké ditsérjük Ötet.*

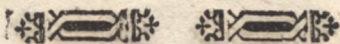

És ugyan e' Bizonyos Bízodalom lehet egyik ki-váltképpen való oka Sz. H! annak, hogy az én nagyon meg-illetődött, és e' körülöttünk lévő vastag gyáfznak Fellegei között kefergő elmémnek még most is úgy tetfzik, mint-ha ama' gyáfzos bársonnyal bé-vont Koporsóból, most-is a' Kegyes *Dávid*nak ezen gyönyörüséges szavait hallaná ki-zengedezni: *Forditottad az én Sivalmimat 's a't.* Nem ké-telkedem t. i. Sz. H. én a' felöl semmit-is, hogy ha ez előttünk lévő tsendes Ágyas-Házban, el-fáradott Tetemeire nézve békeféséghen nyúgovó, de fok szenvedési után gyö-zedelmeskedett Lelkére nézve, a' Mennyei tökéletes örömben, örömmek ruhájában örvendező, Néhai Mélt. Gróf *Tantsi FÖLDVÁRI FERENTZ* Ur ö Nagysága, Hazánk-nak válastott Ékefsége, az ISTEN Háza' vállas Eröfsége, nekem el-felejthetetlen Nagy *Patrom*som, mostan a' maga mind két rendbéli Nyúgodalmáról közüinkben elő állana; Itt-is az ö ISTENéhez buzgó Szíve tsak ezt énekelné: *Forditottad az én Sivalmimat örömvve, le-vetetted az én gyáf ruhámat, és bé-övedzettél 's a't.* Mellyben meg-nyúgott el-mével lévén, midön, az ö régi rendelése szerént, én-is az ö utolsó Tisztetséégének töllem ki-telhető meg-adására elő-

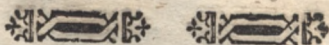

elő-állottam, úgy vélem, a' Kegyes *Dávid*nak e' gyönyörű-
féges szavait igen illendőleg választhattam együgyü Elmél-
kedésemnek *Materiájává*; Annyival-is inkább, hogy mind
az ö egész Világi fok *Síralmak* között le-folyt Élete, mind
pedig az ö Élete *Párjáért öltözött gyász ruhájában* történt
halála engemet egyenesen erre nógattanak.

Arra nógott bizony 1.) *elsőben* az ö fok terhes
Síralmakkal le-folyt Világi Élete; Mert noha midőn az el-
múlt *Seculum*nak éppen utolsó Eftendejében, amaz egye-
nes Szívü Haza' Jó Fiától, Néh. Mélt. *Tantsi FÖLDVÁRI*
PÁL Urtól, és Néh. Mélt. *HARINNAI SÁRA* Ur Afzony-
tól e' Világra bé-hozaték, sőt midőn Házafsági Szövetség-
gel-is egyben-kötteték Néh. Kedves Élete *Párjával*, Mélt. G.
Káli KUN ER'SÉBETH Ur Afzony ö Nagyságával, An-
nyival-is inkább, midőn nevelék az ö tizta örömét Házafsa-
gi Életének különböző időkben adatotr Gyümöltsei, ö
Jeles Gyermekei, ekkor ugyan ö-is azt mondja vala az ö jó
állapotjában: Soba meg nem változik az én állapotom, URam
a' Te jó Kedvedből erősítetted-meg az én begyemet, a' mint
vagyon e' Kezünk alá vett *Sólt. XXX: 7, 8* v-ben. De
óh *ISTEN* Utainak meg-vi'sgálhatatlan mélysége! *El-for-*
ditá majdon az ISTEN az ö Ortzáját ö tölle, mint a' *Dá-*
vidtól, es az ö békeisége *leg-ottan meg-háborodék*. Meg-
háborodék egészzen elméjében az ö Szíve' Kedvesebb Fe-
le, mellyen sötét gyászban borula az ö Házának addig ví-
dám fényvel ragyogott Ege, és, az óltától fogva fíntén
mostani Koros idejéig, Életének 71-dik Eftendejéig, ne-
vezetefen 34. Eftendők alatt, óh melly Keferves, óh
melly *Síralmas Napokat* és *Orákat* számlála! Egyik nyo-
morúsága el nem múlék, és a' másik ö reája rohana, meg-
foztaték nem tsak az ö Kisdedeitől, hanem Néh. Mélt.
Gróf FÖLDVÁRI SÁRA, Néh. Mélt. *Gróf N. Szal. TOL-*

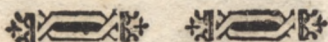

DI ADÁMné Ur Afzonytól-is, mint Kedves Leányától. Mellyre nézve, bé-is méne az ISTEN' Szentséges Helyében, és ott zörget, 's kesereg vala ISTEN előtt amaz ö tölle Világ eleiben botsáttatott buzgó Könyörgéseiben, a' Kegyes Dáviddal ugyan ottan-ottan ezt kiáltván: *Halgass-meg URam, és könyörülj rajtam, URam légy nékem segítőm, le-estem a' mélységes 'sárban, holott fel nem álhatok. El-fáradtam a' kiáltásban, meg-faradt az én torkom, el-fogyatkoztanak az én femeim, várván az én ISTENemet.* 'Sólt. LXIX: 2, 3. De még-is mindazonáltal ennyi Kefervei között-is, sem tilalmas úton módokon a' maga szabadulását nem keresi vala, sem az ö ISTENéhez való buzgóságában semmit alább nem hágy vala, söt mint az arany a' tűzben, ö-is az ö kísértetei között, a' Kerefztyén *Virtusokkal* inkább fénylik vala. Melly gyakran hallottam tsak én magam az ö fájából a' Kegyes Dávidnak ama' szavait: *Főm-ra esett énnékem hogy engemet meg-aláztál, hogy meg-tanulnám a' Te Parantsolatidat!* 'Sólt. CXIX: 71. Melly fokfor nem forgatta fáján és pennáján, ha az ISTENnek valamely tsapását látta avagy hallotta, hogy ezeket a' mi büneink tselekedték! Itéljen bátor a' Világ az ö tetfésé fzerént. Én az én KRISTUSomnak Szolgája lévén, főllok azokat a' *Virtusokat* ö felölle, a' mellyeket ö benne lakozni külső tselekedeteiből tapasztalhattam, a' Szívnek tisztaságát tsak az egy ISTEN láthatja. Lakozik vala azért ö benne (1.) az ISTEN Házához való, minden kép-mutatástól üres Buzgóság, Sz. Hitiben és Vallásában való álhatatóság, az ISTENi Tíztelet' gyakorlása, az igaz Évangéliomot hirdető Kristus Szolgaihoz nagyon le-erefskedett búzó fzeretet, és minden rendbéli főkölködő Szegényeknek vígafztalásokra, kezeit önként meg-nyitó Alami'snálkodás, mellynek egy világos bizonyági *Collegiumunknak* és *Os-*
kolá-

308

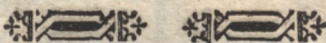
koláinknak egy néhány hasznos Tagjai. De lakozik vala (2.) *másodszor* ő benne, a' minden Jókhöz való tiszta és egyenes Szív, úgy-mint a' ki éppen maga *Civilis* Életének *regulájává* tette a' *Cicerónak* ama' mondását: *Vir bonus est, qui prodest quibus potest, nocet vero nemini*, utálván Szíve fzerént a' kettős fívet viselő, és mind a' *Religióban*, mind a' *Politiában* feslett áll ortzában élő embereket, a' kik előtt: *Trita frequensque via est per Amici fallere nomen*. Kik gyakorta nyájas barátságot mutatnak azokhoz, a' kik ellen fívekben éppen halálos gyűlölséget viselnek. Ő bizony a' kit fzeret vala, ahoz fzeretetének gyümölcset-is mutatja vala, a' kiben pedig valami ellenkezöt lát vala, azt annak fzemében és régi Magyarosan ki-mondja vala. És hogy többeket ne fzámláljok, lakozik vala (3.) Ő nálla amaz igaz Kerefztyén Embernek valóságos Tzimere az *Autarkeja*, a' maga forsával való meg-elégedés, úgymint, Ki a' Sz. Pál Apostollal méltán fzájjában viselheti vala Phil. IV: 11. *En meg-tanúltam, hogy a' mellyekben vagyok, azokkal meg-elégedjem*, és miképen régentén ama' nevezetes *Philosophus* a' *Socrates*, látván egykor e' Világ Fiainak nagy kézfületti pompájokat, mellyben magokat fok arannyal, és ezüsttel fel-ékesítették vala, nagy fel-fzóval ezt mondotta: *O quam multa non desidero*. Ugy ő -is e' mái világnak a' vezendő pompában való telhetetlenségét látván maga felöl, méltán ezt mondhatja vala: *O quam multa non desidero!* Mellyre nézve, a' maga régi Elejihez illő Grófi *Titulússal* meg-elégedvén, mellyet ditsőségesen uralkodó Mária Thérésia Királyné Afzönyunktól meg-nyert femmi Földi Pompás Tiszt-fégekre nem-is áfítózott. Melly Ő kerefztyényi *Virtussaira* nézve még az ő Kerefz-viselései között-is *forditá az ISTEN* az ő *Sívalmát örömvre, le-veté az ő gyáfekát*, 's a't. midön *Via Sanctificationis*, az ő indulatait a' maga fzent tetzfésén egészen-meg-nyúgotá

gotá, és hogy az ő vereségi között-is az ISTEN' Atyai látogató vezéjét örömmel tsokolgatná, arra hajtá, a' mellyért-is méltán adhadtam én a' K. Dávidnak ezen f zavait az ő Szájában.

De erre nógatott (2.) *másodszor* engemet az ő Kedves Élete' Párja halálán öltözött gyász ruhájában történt Halála-is. Imé ugyan-is midön Élete Kedves Párjának tölle lett végső el-válásán, a' feljeb el-múlt gyászos Éztendőben új-jabb Gyász-ruhákat öltözött volna, és már az ő nyomorúsága nagyobb nevedést alig szenvedhetne, *Forditá az UR ISTEN az ő síralmait* 's a' t. Midön, *mind via Liberationis*, az ő tovább való keferüségéből Ötet meg-fabaditá, meg-engedvén, hogy az ő Párjának utolsó Tízteségére tartozó dolgokat illendöképen el-rendelje, de más felől meg-mentvén attól hogy annak f zemei elöl való végső el-vitele még-is az ő Keferüfégeit tovább nevelje. *Mind* pediglen *Via compensationis*, az ő Világi Keferüfégeit ugyan a' Menyei örökké tartó Ditsőségnak Gyönyörüfégeivel ki-pótolá, és az ő el-véttetett gyengélkedő Élete Párjával a' Mennyeknek Országában tökéletes állapotban egyben juttatá.

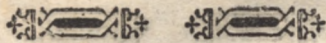
És így meg-ítélhetitek Sz. H. hogy én bizony f in. tén olly' illendöleg adtam a' Dávidnak ezen gyönyörüséges f zavait ez töllünk el-véttetett Mélt. Uri Férjfiúnak fájában, a' melly illendöleg adhatom, más felől már e' gyászos *Theátrumon* Kefergö Méltóságos Uri Atyafiaknak fájokban a' *Férémiásnak* ezen f zavait: *Faj minékünk, mert árvákká lettünk Atya-nélkül. Meg-fünt a' mi Szívünknek öröme, síralomra fordúlt a' mi örömünk. Mert el-esett a' mi Fejünknek Koronája.* Síralm. V: 3, 15, 16. És én egyes fívvel lélekkel vallom azt most közönségesen ti kö-zöttetek, hogy bizony e' Mélt. Gróf *Tantsi FÖLDVÁRI FERENTZ* Urnak Halálában Sírathatják az ő Gyermekei,
és

és Unokái, égy valóságos jó Atyai Szívet vífelt édes Atyjoknak el-költözését, firathatják Mélt. Uri Atyjafiai égy jó Szívü Atyokfiának töllek való el-válását, firathatják az ISTEN Házának Szolgai és a' Prófétáknak Fiai, égy Hafnos Jól tévőjökötől lett meg-fosztattatáfokat, firatom bizony én-is és kefergem az én Szívemben illy' Kegyes *Patromus*omtól lett el-fakadáfomat, és örökké való tsendes nyúgodalmat kívánok ö nékie körülöttem gyakorlott példás Uri *Gratiá*jiért.

Mit várhatnátok hát én töllem Mélt. Gyáfos Atyafiság a' ti vígafzaláfotokra, és én-is mit mondhatnék 'Tinéktek Szívetek' enyhítéfére? Nem egyebet, hanem hogy tégyük a' mi fájjainkra a' mi kezeinket, és mondjuk ezt égyen égyen: *Meg-némulok és nem nyitom meg az én fájjamat; mert te tselekedted.* Annyival-is inkább, mivel ezzel az *URfordította Fo Atyátok firalmít örömré.* 'sa' t. és mivel ímé most-is, a' Ti Jó Atyátok áldás kívánáffal válik el Közönfégefén ti tölletek, a' mint majdon az ö Bútsúzó Szavaiban azt meg-haljátok, attól a' kire a' bízzatattott.

Most-is pedig nevezetefén Tégedet egyetlen egy Kedves Fiát, Mélt. Gróf *Tantsi FÖLDVÁRI ISTVÁN* Ur! a' Te Életed ISTENt-félő Kegyes Párjával, Mélt. Gróf *Hídvégi NEMES JUDITH* Ur Afzönnyal, és Házatoknak Dízes Gyönyörüfégeivel a' Ti Nagy Reményfégü Iffjabb FÖLDVÁRI FERENTZtekkal, és KRISTINA, 's DRU'SIÁNA Kedves Liliom Szálaitokkal, az Árvák Atyjának, és az Özvegyek örízőjének Erös és Kegyelmes védelmében ajánl, Kívánván, hogy emlékezzék-meg az UR ti rólalok, és az Izraélnek ISTENE adja-meg a' ti Szívbeli kívánságtokat, fordítván a' ti firalmaitokat-is örömré, le-vetvén a' ti gyáf ruháitokat, és bé-övedzvéen titeket egézfzen örömmel: Nevezetefebben pedig és különöfebben közöni most-is az ö Koporsójának fedele aló-is, Mélt. Gróf *Hídvégi NEMES JUDITH*, igazán Nemes indúlatú Ur Afzöny! a'

Te körülötte egész Életében gyakorlott fzeses gondvifelé-
fedet, a' Te hozzája mutatott Bárányi Szelíd Engedelmes-
fégedet, és hólta után-is illendő Tíztefségének meg-adat-
tatásában való forgalmatoskodásodat; és mind ezekért azt
kívánja : Áldjon-meg a' Mindenható Jehová Tégedet Men-
nyei Áldásokkal ott fenn, és itt való Földi áldásokkal, vi-
gasztaljon-meg Tégedet minden emberi reménység felett a'
Te bánatidban, és nevelje-meg a' Te Házadnak éketségét,
hogy légyen az mint a' Sáron Mezejének ékeisége, és mint
a' vizek mellett való termő ágak, hogy soha meg ne fégyenülj
midön a' Te ellenségid Tégedet a' Kapukban meg-fóllit-
nak, úgy légyen! 2). Szívén vifel Titeket-is Néh. M. Leá-
nyától, és M. G. N. Szalont. TOLDI ADÁM Urtól kettős Árvaság-
ra maradott Mélt. Unokáit, úgy titeket-is igazán szeretett és szerető U-
ri Atyafiait a' Nagy M. G. N. Értsei TOLDALAGI Házának, Hazánk'
Egén ékes sűgárokkal fénylő Tsillagait, sőt minden közel és távolabb
lévő M. Uri Atyafiait Sógorait-is, és néktek közönségesen én általam
ezt mondatyja: Áldja-meg az UR ISTEN a' Ti Házaitokat az égnek
gyönyörűséges harmatjával, és a' régtől fogván való halmoknak gyö-
nyörűségeivel, hogy légyetek mint az Efraimnak tíz Ezerei, és a' Ma-
nassának ezerei. 3.) Áldással válik-el ti tölletek-is a' ti Jó és Kegyes
Gazdátok, minden renden lévő hívséges Szolgai, és Jobbágyi, sőt ti
tölletek-is kik ötöt most-is meg-tízeltétek, kívánván, hogy a' Jákób'
ISTENének áldái nyugodjanak-meg örökösön a' ti Fejeiteken, hogy
áldottak lehessétek minden ti tselekedeteitekben, és az URnak örö-
mével bővölködhessétek.

El-botsátlak már, óh de melly keserves fivel botsátlak-el! én Té-
gedet M. Nagy Pátronus Uram! térj-meg már Testedre nézve-is a' Te
nyugodalmadban, hogy minekutánna ki-aluód a' Te hőfzás nyúgo-
dalmas álmodat Mélt. Uri *Familiádnak* Tantsi Temető Bóltjában,
egézzén meg-újjúlván, Lelkestől Testestől énekelhesséd ezt a' Men-
nyeknek Országában : Fordítottad az én Siralmimat örömmre, le-
vetet-
ted az én gyász ruhámat, ennekokáért én URam ISTENem

örökké ditsérlek Tégedet. Ámen,

HALOT.

HALOTTI ORATIO

A' HALÁLNAK RUT ÉS SZÉP ÁBRÁZATJÁROL,

Mellyet,

NÉHAI MÉLTOSÁGOS GROF

T A N T S I

FÖLDVÁRI

FERENTZ

ÚR Ö NAGYSÁGÁNAK,

UTOLSO TISZTESSÉGE' MEG-ADATTATÁSÁNAK
ALKALMATOSSÁGÁVAL

m o n d o t t

K I S G E R G E L Y,

N. IDÁN, A' SZOMORV GYÁSZBA BORVLT PALOTÁRA GYVLT
SZÉP GYVLEKEZET ELÖTT,

Böjt - elő Havának X - dik Napján.

HALOTTI GRATIA

A HALÁSZNAK BUT IS ZSÉP KÉNYALJÁROK

M. H. V. 1852

NYHAI MELYŐSŐS ERŐT

T A N T E I

FÖLDVARI

FERRÉNTS

MR. Ö. MAGYSSZÁR,

NYHAI MELYŐSŐS ERŐT

MR. Ö. MAGYSSZÁR,

MR. Ö. MAGYSSZÁR,

NYHAI MELYŐSŐS ERŐT

MR. Ö. MAGYSSZÁR,

MR. Ö. MAGYSSZÁR,

*Erdélyi Hazánknak fényes Tsillagjai
Méltóságos Urak , Tekintetes Haza-Fijai !*

*Külső, belső képséggel egyaránt ékeskedő Méltóságos, Tèkintetes,
és minden Rangban lévő Aßzonyi rendnek Serege !*

*Tudománynal , és Kégyességgel Tíftoteles Férjfiak !
Minden renden lévő szomorú Halgatóim !*

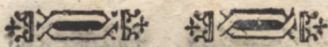
NE tsudáljátok hogy tántorgó lépésekkel jövök e'
szomorú Orátori Székbe, 's itt-is lassu pihegés-
sel, rebegő nyelvel kezdem befédemet. Meg-
dobbant szívem, nem tagadom, kezeim lábaim fíntén min-
den erejetskéjeket el-veftvén, akaratom ellen való moz-
gáfokat téfnyábrázatom, tsak egy pillatásnyi idő
alatt-

alatt-is , most zöldre , majd sárgára rend kívül változtatja
rendes barna fínét , nem titkolhatom .

El-nézém , t. i. e' Háznak minden fegeleteit , az
egész Halotti pompát , és annak tzímeres kézületeit ; ezt
a' fekete gyászba borúlt Széket ; ama' kedvetlen fínt öl-
tözött falakat ; ama' le tsüggedett fövel *parentáló* , és bel-
ső fájdalomkat sűrű zokogással bizonyító Személyeket .
El-nézém kiváltképen ezt a' Bánat' *Castrumát* , és az a'ra
ki-tétetett gyászos Koporsót ! El-gondolám az a'ba zárat-
tatott tetemeiket ; ama' Hazájához , míg éle , igaz magyar
vérrel melegedett fívet , Vallásához , és az ISTEN' Anya-
fientegyházához Kegyességgel álhatatofon buzgó lelket vi-
felő Uri Férfiúnak ; ama' Ti fzerető Atyátok Fiának , jó
Barátotoknak , fokaknak pedig Ti közzülletek , 's énnékem-
is , nagy , és igen *gratiosus Patronusomnak* , Néhai , óh fo-
morú főzót ! Néhai , Méltóságos Gróf *Tantsi FÖLDVÁ-
RI FERENTZ* Urnak , már meg-hidegült , élet , és érzé-
kenység nélkül való tetemeit , és , hogy igazán ki-mond-
jam a' dolgot , leg-ottan el-borítá Lelkemet a' bánátnak
árja , által járá Szívemet a' Halálnak mérgefen febhető fű-
lánkja . Sajnálom , t. i. 's felette igen fájjalom e' nagy *He-
rosnak* , e' Világból , az Emberi Nemzetnek , és ezen mi
magyar Hazánknak tárfaságából , a' Ti fzereteteteknek , 's
mindnyájunk tífzeletének öléből lett ki-költözését . Ezen
fájdalmimhoz pedig újjabb elmebéli gyötrelmek tódúlnak ,
fordítván gondolataimat Ti reátok , annyira ugyan , hogy
csak alig tartóztathatám-meg magamat , hogy mint *Xerxes*
régentén roppant hadi Seregét , úgy én hatható jajgatásfok-
kal meg ne sírassalak benneteket .

Mert kérdőre kezdém mint-egy magamban venni ,
hát vallyon ugyan egyfzer ofztán mindnyájunknak e're a'
lineára kell-e lépnünk ? Vallyon ugyan a' természetnek Ura
olly

olly' véggel hozott-é minket e' Világra, hogy innen mint valami Komédiát jádzó Személyeket a' *Theatrum*ról, vizont hirtelen ki-kergessen? Vallyon ugyan, ki-vévés nélkül; mindennek szembe kell-é szállani ezzel a' fene ellenféggel, a' Halállal? És ha a' véle való *Duellum*at el-kerülni lehetetlen; nem talátrathatik-é valami mód, mellyel diadalmat leheffen rajta venni?

El-járom, a' mint hirtelen lehete, elmémnek gondolataival, e' Világnak minden e'dig el-tölt szakaszait, egy-fer'smind szemem eleibe tévém mind a' régibb, mind pedig az újabb történetekről való jegyzéseket, ha talám találhatnék valakit, a' kinek ügye nem lett volna e'zel a' vért szomjúhozó bajnokkal.

Emlegetik a' *Poëta*k *Ganymédest*, hogy ez, elevenen e' Földről az Égbe vitettetett, és a' nagy *Jupiter*nek pohárnakjává tétett volna; de az után mint lett dolga, semmit a'ról nem emlékeznek. *Romulus*ról, Róma Városának első *fundator*áról írja *Livius*, hogy midön egykor, Rómán kívül, a' Ketske tó mellett táborát akarná mustrálni; hirtelen nagy menydörgés, villámás, és *szélvész* támadván, végképen el-tünt a' népnek szemei elöl, a' pedig azt gondolván, hogy azon alkalmatossággal az Égbe fel-vitetett, az Istenek közzé szállta. Így hitte ezt a' Római köz nép; de én, a' mint-hogy nem-is hiszem, úgy e'ben, és a' hasonló költött példákban, mostani szomorú *circumstantiáim*hoz képeft semmi vígasztalást nem találhatok. Az ugyan tellyes hitelt érdemel, a' mit a' Sz. Írásnak hibázni nem tudó levelei mondanak *Énoch*ról és *Ilyés*ről, kik közzül amaz, még az özön víznek ideje előtt, e' pedig az -után, ugyan de ez előtt sok ezer ezteendőkkel, testeftől lelkeftől, halált nem látván egyikis, az Égbe fel-vitettek; de e' két örvendetes példához hasonlót többet hijába keresünk. Söt inkább úgy

tapaf-

tapasztalom, hogy ez az engemet ennyire meg-ijesztett ellenlég, a' Halál, erőt vett még a' vitéz *Hectorokon*, *Achilleseken*-is: meg-hodoltatta a' Világ, bíró *Sándorokat*: femmikké tette a' bölts *Platókat*, *Catókat*: nem kedvezett fem az ékefen álló *Ciceróknak*, fem a' törvény tudó *Justinianusoknak*. Többet mondok, nem kedvezett még az ISTEN' Szíve fzerínt való *Dávidoknak*, *Kegyves Sámueleknek*, tífzes *Aaronoknak*-is. Nem-is kedvezhetett; mert, el-végezterett a' Mennyei Felféges Udvarban, ki-is mondatott a' *Deliberatum*, hogy egyzer mindenek meg-haljanak. A'hozképest, bizonynal tudom, nem fog - - - óh de hogy mondjam-ki! nem fog femmit kedvezni Tinéktek-is, hanem kit elébb, kit későbbben a' maga birtokába vézen tsalhatatlanúl.

Ezek, és hasonló gondolatok ötlödének elmémbe ezen fomorú kézületnek mindjárt első tekintetére, 's leg-ottan

gelidus cucurrit per ossa tremor.

tetétől fogva talpig, testemnek minden ízét, erét el-fog-lalá, és a' kemény tsontokban lévő velökig által-jára a' fomorú félelem.

Tudom ugyan, hogy *Cicero* és *Quintilianus* tanítáfaik fzerínt, *Oratorem virum esse, oportet forti intrepidoque animo*, talpán álló, bátor fzívü embernek kell lenni, a' ki *Oratori Székbe* mér állani; egyéb aránt-is a' Férjfiakat illető *magnanimiával* ellenkező hiba fokott az lenni, ha valakinek fzíve akármelley kitsiny okból, térdeibe le-erefkedik. Déi

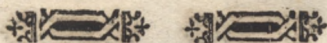
Sive pium vis hoc, sive hoc muliebre vocari,
confiteor misero molle cor esse mihi.

Végye kinek mint tetfzik, a'ról nem tehetek, én meg-vallom,

vallom, szívemnek gyengeségét, kivált mikor a' Halálról gondolkodom, tetemesen tapasztalom. Nem is fégyellem ezt a' félénkségemet, mert valósággal igaz és helyes mondanak tartom azt: *Mors quum venerit, vincitur, si priusquam veniat semper timeatur.* E'zel az égyetlen égy mesterféggel lehet a' Halált meg-gyözni, ha egész életében fél az ember tölle. És azért, imé el-is végezém magatmban, hogy ezen fómorú alkalmatósággal ne valamelly más *ma-tériáról* oráljak, hanem a' halálnak rettentő rút ábrázartját fessém fêmeitek eleibe, olly' tzállal, ha meg kell vallani, hogy mentöl jobban lehet meg - ijezfzelek benne-
teket.

Meg-ütközétek talám Sz. H! a' mint fêmeiteknek forgáfaiból gyanitom, halván mi légyen hátra lévő befédemnek tzélja. De el ne tsüggedjeteK. Mert ha egy felöl meg-talállak-ijefzteni, más felöl ugyan tsak igyekezem fel-nyitogatni azokat a' Kút-föket, mellyekből a' Halál' féllelmei ellen elegendendő bátoritatást vehessetek. Míg azért ezekről egy keveset befélgetek, olly' véggel, hogy én-is e' bánat' *Castrum*ára ki-tétetett Koporsóban meg-hidegült teteimeire nézve feküvő nagy Uri Férjfiúnak, Néhai Mélt. Gróf *Tantsi FÖLDVÁRI FERENTZ* Urnak utolsó tífzesféget tégyek; kérlek fzenvedjeteK-el békefséges türéffel. Azt ugyan előre mondhatom Sz. H. hogy, a' fel-tett tzél fzerint, mint-egy ijezfző váznak kellettven lenni ezen *Ora-tió*mnak, sem valami kellemetes ékefséget, sem valami eleméket kényeztető ketsegtetéfeK, e'ben nem remélhettek: ellenben pedig, azt-is merem állítani, hogy, ha mindeneket jól fzíveitekre venni nem fajnállotok, jövendőben nevezetes hafznát tapasztaltjátok; a'kor pedig, a' mikor élteteKnek utolsó pertzentésére juttok, minden emberi reményfégtöl meg-föztatva: és így az *Orator*oknak kedves
tseme-

tsemegéjét-is, a' jó *adplausust*, a'dig Ti tölletek meg nem nyerhetem el-hízem; de a'kor osztán, késő lézen az emberek előtt ditséretes tanúbizonyságot tennetek; a' melly részben elég szerentsélen *Orator* vagyok, de a' ti haznotokért, ennyi kárommal semit nem gondolok.

Semel altum ingressis vela nimirum facienda sunt.

Formálnak az emberek külömb-külobb *conceptusokat* a' Halálról; de a' mellyek rész szerint helytelenek, rész szerint a' dolognak mivoltát elégségeskepen elő nem adják. A' Kép írók úgy festik, a' *Poëta*k-is úgy írják-le, mint valamely tsupa fázaz tsontokból, minden hús és vér, 's erek nélkül való *Sceletom*, a' mellynek sem femei nintsenek, hogy a' femélyek között válaftást tehesen; sem fülei, hogy a' reménykedő *infantiákat* meg-halgathassa: lábai hozzák, mellyekkel ha egyet kettőt lépik, akárhová könnyen el-érkezik: Kezei erőflek, és ezekben tartja mérges vipera vérrel edzett kazáját, mellyel tsak egyet rándit, 's mint valami serény kazás előtt a' gyenge fü fálak, rakáfra omlanak az emberek, a' mint ezeket ama' verfek szépen elő-adják:

Monstrum ingens, cui flexilibus frons orba columbris,

Cingitur - - - - -

Occiput aure caret, geminae sed utrinque cavernae,

Semper hiant, retroque fluunt in pectora tabo.

Verticis os glabrum, cervix nodosa; lacertos

Nulla ligat junctura humeris: sine viscere costae.

A' 'Sidó népet tanító régi *Rabbinusok* közöttül némelleyek úgy gondolkodtak, hogy a' Halál nem egyéb, hanem valamely *Angyal*, kit az *ISTEN* szokott ki-küldeni az embereknek meg-ölésekre, mint egyet ki-botsátott vólt az

Égyipto-

Égyiptomi fogságnak leg-utolsó éjtzakáján az első fűlötteknek el-vezetésekre. Mások pedig ugyan ö közzülök azt mondják, hogy e' volna valamely gonofz lélek, és a'ma fetétség' fejedelmétől az ördöktől botsattatik-ki, kinél volna a' Halálnak birodalma, a' kit ök tulajdon nével *Samaël*nek-is foztak nevezni. Hibás gondolatok mind ezek Sz. H. ne képzeljétek a' Halált, mint valamely díztelen *figuráju* kafázt; nem is angyal ez; nem is ördög, nem is annak táborából való gonofz lélek: égy szóval, nem zemélybéli tulajdonfágokkal biró állat ez, és a' midön úgy föllunk-is rólla, mint zemélyről, az esik, az ékefen szóllás' mesterfégét tanító oskolákban esméreres *Profopopaea* szerint.

Hanem, a' Halálnak nvezete alatt értem én azt a' nagy változást, midön az embernek természeti valóságára tartozó két részei, a' Lélek és a' test egy-mástól megofzlattatnak; a' Lélek ugyan, elébbi lak' helyéből, és e' világi dolgok közzül ki-költözvén, a'dig nem próbált új állapotra által mégyen, a' test pedig élet, és érzékenység nélkül maradván, rothadásra indul, 's lassanként végre ofztán porrá válik.

Ez a' változás, és ennek meg-gondolása az, a' mi engemet annyira meg-ijesztett, a' mint mindjárt a' Kezdetben meg-vallám. És úgy tetfik énnékem, lehetetlen is e'ről haj borzadás nélkül elmélkedni. Gondoljátok-el ugyan-is leg-elsöben *Elöl járó Postáit*: azokat a' külömbkülömb féle nyavalyákat, éles fájdalmaikat, a' mellyek most a' fejet, majd az oldalakat, most a' fívet, majd más részeket, vagy hasító nyilallásokkal, vagy eméztö forróssággal, vagy fogokat korzogatató fázással ofstromolják, 's majd az egész testet-is ár-víz módjára el-borítják, a' mellyeken töbnyire által kell az embernek menni, minek e-

lötte a' Halálra meg-érik, mint a' gabona az aratásra ; gondoljátok-el azokat az álom nélkül töltetni fokott éjtzakákat , únalmas órákat, mellyek a' leg-utolsó minutát megelőzik : azokat a' fok-képen változó, most jó reménység-gel bízható, majd vezedelemmel rettentő hánykódásfokat, mellyek a' fegény büzös embernek elméjét, kiváltképen halálos ágyában nyúghatatlankodtatják, a' midön

- - *abeunt, redeuntque* - - *Variantque timores.*

Hátha még-is voltaképen elő-bezélhetném, és mint-égy fze-meitek eleibe írhatnám azokat a' dolgokat, mellyeken a' test, kivált pedig a' Lélek által mégyen e'ben az utolsó baj-vívásban, ezen bútsú vételének leg-utolsóbb pertzen-tésében! Azok tudnák ezeket eleven fzínekkel le-rajzolni, a' kik magok ilyen tsatán forgottanak; de a' kiktől most *relatiót* nem vehetünk, nagy közbe-vetés lévén ö közöt-tök, 's mi közöttünk. Mit ítélték immár Sz. H? melly kemény *Tyrannus*nak kell annak lenni, a' kinek tsak elő járó követői-is, illy' kegyetlenek 's irtóztatók!

Bizonyára nagy ellenség, fene *Tyrannus* úgy-mint a' melly által valamit az ember e' Világon bir, betsül, vagy fzeret, mind a'tól egy summában meg-fosztatik: az édes Atyák, kedvező Anyák fzerelmes magzatjaikat el-fzafasztják: a' magzatok gondvifelő Szüléiktől el-maradnak: az Atyafiak, jó Szomszédok egymástól távol állanak: a' fzíves barátok, hív kenyeres Pajtások egymástól el-ízfonyodnak: a' fzerető Házas-Társak öfzve fzereszhetetlenül el-vá-lasztatnak. Meg-fosztatik továbbá ez által az Ember, minden fzerentséjétől, Tifztségétől, Kintsétől, Jófzágától. Ez a' Tsáfárokat a' magas *Thronus*ból le-fzállítja; a' Kirá-lyoknak fejekből Koronájokat le-véfi, Páltzájokat ke-zeikből ki-tekeri: a' Bírákat a' Tanáts-házból ki-kergeti: a' Vitézeket az ütközétnek helyén el-ejti: a' Papot a'
Pré-

Prédikáló fékből le-tazítja: a' Mester embert a' műhelyről, a' fántó vetőt az eke mellől el-rabolja, 's mindeniket mezitelen küldi-ki e' Világból, valamint ide bé-közöntött volt. A' mint ezt *Saladinus*, Égyiptomnak a' 12-dik fázban élt hatalmas Ura, nem tsak meg-esmérte, hanem máfoknak-is fépen értéfekekre adta a'kor, a' midön halálához közelítvén, egy darab hitván váznat hozzú rúdra függef-tvén, azt roppant nagy táborán félyel hordoztatta, minden-felé ezt kiáltatván:

Vixi divitiis, regno, tumidusque tropaeis,

Sed pannum heu nigrum, nil nisi morte tuli.

Én *Saladinus*, a' ki gazdagsággal bövölködve éltem, sok Országokat birtam, feles gyözedelmi *monumentumokkal* kevélykedtem, ímé mind azokat el-kellettévén hagynom, e're a' hitvány vázra forúltam.

Többet mondok ezeknél Sz. H. meg-fosztja ez az embert tulajdon Testétől-is, e'től a' kedves annyira kényeztetni fokott Testől mondom; és vallyon bátorkodjam-é emlegetni mire juttatja ezt? hova lez' e'nek mozgáfa, ereje? mivé válik piros ábrázatja? húfa 's minden nedvesége, mint lez' a' kígyóknak, békáknak, útalatos férgenek eledelevé?

Képzeltetek annyival könnyebben, hogy ottan ottan feméitekkel-is láthatjátok, melly nagy romlás esik a' testen a' halál által: de hidjétek-el, hogy nagy változás az-is, a' mellyen a' Léleknek által kell menni. Mert ha fíntén ez femmivé nem tétethetik-is, halhatatlan természetü lévén: elég nagy dolog mindazáltal tsak az-is, hogy belé óltódott hajlandósága ellen, el-választatik a' testől, 's nem tudom mitsoda magános állapotra által tétettetik. E' Világon olly' zoros *harmóniában*, olly' tökéletesen meg-egyező barátságban él a' Lé-

lek a' Testtel, hogy töbnyire minden munkáit annak közbe jövése által vízi véghez: a' szemek által lát; a' fülek által hall; a' nyelv által beszél; a' kezek által tselekezi elintézett munkáit; a' lábak által mégyen egy helyből másba, 's a' t. Illy' fűkféges *Organum*októl, illy' hafnos eszköztől egyfeszmind meg foztatnia, kétség kívül nem kevéssé keserves állapot. El-hízem, hogy illyen, vagy hasonló okokra nézve mondotta Sz. Pál Apostol, hogy ha ISTENnek tetzenék, nem kívánna le-vetkeztetni, hanem fel-öltöztetni, hogy a' halandóság el nyelettetnék az életől; jelentvén ezen szavaival, hogy meg-özlattatás nélkül, Testestől Lelekestől a' halhatatlanságra vitetni óhajtana.

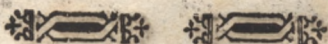
Sokak és nagyok ezek, de még-is nagyobbak vagynak hátra. Tudjátok Sz. H. hogy két különböző helyek vagynak, két egy-más ellenébe tétetett állapotok, mellyek között vagy egyikbe, vagy másikba kell menni minden testől el-vált Léleknek, az egyik a' Menny-Ország, az Örök Bóldogságnak helye. A' melly Lélek ide bé-férkezhetik, annak dolga jól vagyon, és vég nélkül jól léfzen minden bizonnal. De még-is ennek a' bóldogságnak tellyes tökéletességre való menetelét a' Halál egy ideig akadályoztatja. Mert ugyan-is, a' test a' földnek gyomrában fekvén ama' közönséges fel-támadásnak nagy napjáig, és a' dig a' Léleknek e' nélkül a' test nélkül kelletvén lennie: a' dig ezekkel a' szemekkel nem nézheti az UR JÉ'SUSnak meg-ditsöittetett ábrázatját; ezekkel a' fülekkel nem halhatja a' Király KRISTUSnak szavát; e'zel a' nyelvel nem énekelhet *Alleluját* az ISTENnek. A' dig azért vagyon a' Lélekben némü-némü kívánság, melly még bé nem töltetett. Nagy kívánsággal várja t. i. egyebek között hogy a' test-is a' halálnak kötelei alól fel-öldoztatván 's meg-ditsöittetvén, véle vízont egyefittesék. Ne gondoljátok, nem magam

magam fejemtől mondom ezt, hanem Sz. Pálnak ama' Éa-
vaiból hozom-ki : *Mi-is, a' kik a' Léleknek 'sengéjét vettük,*
mi maguuk, ú. m. mi magunkban fobáfkodunk a' fiúságot vár-
ván, t. i. a' mi testiünknek tellyes váltságát. (Róm. VIII: 23.)

Hát azokról a' fegény Lelkekről, a' kik a' testből
ki-fakadván, pokolban serkennek fel, mit mondjak? Va-
gyon-é penna a' melly le-írhattá? vagyon-é nyelv a' melly
ki-bezélheffe? vagyon-é elme a' melly képzelheffe az il-
lyeneknek, kínos állapotjokat? Az ilyeneknek, kivált az
ilyenek, mondhatom, bizonyára rettenetes ellensége a'
Halál, a' mellynek elől-járó követői által *citáltatnak* ama'
mindent tudó, 's fozofs igafsága ellen semmit nem ked-
vező Itélő Biró eleiben, a' hol a' Sátánnak egész Tábora, 's ki-
nek-kinek a' maga Lelki-esméreti léfnek vádolói, minden *Pro-*
curator, vagy Szó-fólló nélkül. El-jöven pedig önnön ma-
ga a' Halál, óh fegény Lelkek mire juttok! melly kefer-
ves szemekkel néztek vízfá el-tölt Világi életetekre! melly
kedvetlenül tekingettek az előttetek lévő változhatatlan
fomorú örökkévalóságba. Jaj! hát az a' pertzentés, az a'
fempillantás, a' mellyen, ama' kegyetlen Porofzlónak ke-
zeiben adattatván, bé-vettettek a'ba a' figoru Tömlöztbe,
a' hol a' Ti férgetek meg-nem hal, a' hol a' Ti - - - !

De nem bezéllek többet e'félét; mert né talám
a' Halálnál-is kegyetlenebb *Orator*nak fogtok majdon ítélni;
egyéb aránt-is, képzelhetitek ezekből, úgy gondolom, a'
Halálnak rút ábrázatját. Valamint én, úgy Ti-is meg-ijed-
tetek gyanitom, a'nak fomorú tekintetétől. Hogy-is ne
rettennénk-meg mi a'tól, a' mellytől még a' nagy Hitü Áb-
rahám, az ISTENT győző *Jakób*, a' mennyi boldogságot
már e' Világi életében mások felett meg-ízeltett Sz. Pál
Apostol-is némü némü írtózás nélkül nem szólhatnak: a'tól
a' leg-nagyobb vezedelemtől, mellyel az ISTEN, a' mi el-
ső Szüléinket azért fenyegette vólt-meg, hogy lenne fe-
meik

meik előtt mindenkor hathatós indító oka leg nagyobb gonoznak, a' bűnnek el-távoztatására, és a' mellyet ugyan e'nek 'söldjául, avagy büntetéséül botsátott Ő Felsege az Emberi Nemzetre!

O dies! O tempora! quodnam huic tanto malo allevamentum dabitur! Vallyon lehet-é menedék hely? Vallyon lehet-é fundamentomos bátorítás ez ellen a' félelmek' Királlya ellen?

Vóltanak eleitől fogva olyan balgatag Emberek, a' kik hitték, hogy a' Termézetnek Országában találtathatik hathatós eszköz a' Halálnak ragadozó ereje ellen. A' *Chinai Imperatorokról* mondják, hogy némellyek ö közüllök, hallatlan nagy summa pénzt fizettenek egy tsep, nem tudom mi féle, italkáért, olly' reménységgel, hogy ez őket halhatatlanokká tézi. Némellyek pedig, ugyan ö közüllök: kezdettek magas Tornyokat építeni, mellyeknek tejeje a' felhőkön felyül, fíntén a' hóldig érne, a'hol oztán arany tséfékben akartak volna leg tisztább és vékonyabb harmat tseppeket fogni, es ilyen itallal elni égézségeknek örökös fenn tartására. Az *Alchemisták*-is régtől fogva zívek szakadva füstölögnek furkos kementzések körül, hogy ama' híres *Lapis Phitosophicus* fel-találván, a' zal együtt valami tsudálatos erejü *Liquort* is *destillaltatbatnának*, melly lenne valóságos *Panacea*, minden nyavalyák, söt a' Halál ellen-is hafnos orvafság. De nagy kár! még e'dig nem *succedált* a' dolog, nintsen-is femmi reménység. Látván azért mindenek az illyen eszközökkel való bíztafokat helytelen fő-béli kérkedezéseknek lenni, némelyek nem annyira a' Halhatatlanságon kezdettek kapdálni, mint az életnek, avagy tsak valami kevésfel lehető meg-hozzfabbittatásán, a' kik *vivere negligunt ut possint vivere diu*, míg élnek-is, kéz akarattal nyomorognak, hogy-ha talám tovább-

továbbatska élhetnének . De ez a' *remedium*-is nem eshet-
vén mindeneknek kedvekbe, máfok ismét más útra fogta-
nak . T. i. némellyek a'ma köz mondás szerint : *Contemne
et vinctes*, úgy ítélnék , hogy a' Halál ellen leg-alkalmato-
sabb orvofság , vagy leg-alább annak félelmei ellen erős ví-
gasztalás , ha soha a'ról az ember nem-is gondolkodik ; a' kik
azért szeretnek szorgalmatoson el-távoztatni minden alkalmato-
ságot , melly az ő utolsó végekről való gondolkodásra
vezethetné . Tsekély állapot ez Sz . H! mert vallyon te-
hete valaki olly' erőszakot magán, hogy az ottan-ottan elő-
forduló nyavalyák, az ottan-ottan történő temetési alkalmato-
ságok, kissébb, nagyobb idejű embereknek minden na-
ponként hallatni szokott halálozások, akarhatja ellen-is ezé-
be ne juttassák , hogy nem csak közöfőgesen mindenek-
nek , hanem kinek-kinek magának-is meg kell halnia . Más
felől pedig e' Világi élet után következő bődög állapot-
hoz mitsoda reményféget nyújthat ez ? az örök kárhozat-
nak , hogy egy summában mindent ki-mondjak , el-kerülé-
féhez mennyire bízhatik valaki , ha fintén olly' ostobává te-
heti-is érzékenységeit , hogy semmit ne lásson , ne haljon,
ne gondolkodjék egész életében a' Halálról ?

A' régi Pogány népek között sok helyeken vólt az
a' szokás , hogy a' közönséges mulatságnak , vagy vendég-
ségnek idején ember koponyát függesztettek magok elei-
be , mellyet egy-másnak mútogatván :

Heu ! heu ! nos miseros , quam totus homuncio nihil est ;

Quam fragilis teneo stamine vita cadit !

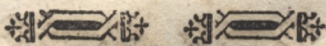
Sic erimus cuncti , post quam nos auferet orcus ;

Ergo vivamus , dum licet esse , bene .

Látjátok , úgy mondattak , látjátok vendégim , látjátok bará-
tim mi lesz' az emberből ! mi-is mind így járunk : míg azért

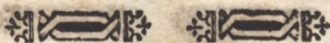
R

idünk

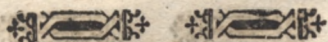
időnk és módunk vagyon, együnk, igyunk, vígan mulatozunk.

Ezek; és ilyenek azok a' Kút-fejek, mellyekből e' Világnak nagy része kíván venni bátorittatást a' Halál' retgettetései ellen; de a' mellyek mindenkor zavarosok, a' kor pedig tellyeséggel meg-fogyatkoznak, a' mikor leg-nagyobb fiukfégbé tétettetik az ember, és azért, óh melly igen tsalárd kút-fejek! Nem igazitalak én Titeket ezekre; sőt inkább, ha annyi *Oratori auctoritással* élni bátorokodhatom, az ilyenektől nagy *Protestatio*val el-tiltalak. Mindeneket el-tiltok ezektől: de még-is mindeneknek kívánt vígaftalást, meg-vallom, nem nyújthatok. Tudnia illik, az egész emberi Nemzet két részekre osztotta magát: Hitetlenek, a' bünökben meg-térés nélkül élők az egyik *Clasfis*béliek. Az ilyeneknek, óh fájdalom! sem mint *Philosophus*, sem mint *Theologus*, sem a' józan okoságból, sem a' Szent Irásnak tanításaiból tellyeséggel femmi vígaftalást nem tudok mondani. A' más rendbéliek pedig azok, a' kik a' Halálról, és annak következéseiről ottan-ottan félelemmel meg-emlékezvén, a' bünökből ki-tértenek, és folyamodnak az UR JÉ'SUSHoz, a' ki egyedül bir az Életnek és Halálnak kultsaival, a' ki a' maga halálával el-rontotta azt a' kinél vala a' Halálnak birodalma. Az ilyeneknek halálok betsületes az UR előtt, ö magokra nézve pedig bóldog, és tellyes vígaftaltatásokkal. Mert ez által *elsőben*, minden ő fenvedéseiknek vége léfzen. Gondoljátok Sz. H! melly fok nyomorúságok közt kell élni e' Világon az embereknek! Itt vagynak a' fok bádjaftó nyavalyák, kegyetlen fájdalomok, mellyek fojtogatják ezt a' nyomorútt testet: itt vagnak fámntalan véletlen esetek, mellyek fejünkön történnek, midön nem-is reménylenök: itt vagyon a' fegényység, a' fok eméztő gondok, mellyek az emberi fívet által fegezik:
itt

itt vagynak külömb-külömb-féle kedvetlenségek, mellyeket vagy a' nyilvánosság ellenfégek okoznak, vagy pedig a' fines barátok. Söt ki-tudna mindeneket elő-fámlálni? Tulajdonképen ez a' Világ nem egyéb, hanem a' nyomorúságoknak öfve kaptstolt lántza, fájaldmoknak *materiája*, fűntelen való hartz, és keferüfégeknek tengere: nem egyéb, hanem egy testi és lelki nyavalyákban fetrengö betegekkel mindenféle tellyes és el-bűzhödött nagy lspotály. E'böl azért a' Halál által ki-költözni, mindezektol egy fempillantásban végképen meg-fabadúlni, nemde nem nagy öröm, 's bódogság-é?

De többet kell mondanom; mert ha a' Halál után femmi kín és gyötirelem nem volna, valamint a' gonofok és hitetlenek, a' kik fzerentséfek e' Világön, minden embereknél mondhatnák magokat bódogabbaknak: úgy ellenben, ha fem bódogságnak, fem ditsöfségnek reményfége nem volna, a' jó emberek, és az igaz hívek, a' kik a' nyomorúságoknak pohárát tellyes mértékkel ifzák, minden teremtett állatoknál bódogtalanabbak lennének. Ide járúl, hogy egy ennyivel a' Pogányok-is vígafztalták magokat a' Halál felelmei ellen, a' midön úgy nézték azt, mint minden nyomorúságoknak és fzenvedésefeknek végét. Többet mondok tehát immár, és a'ra kérlek, hogy Ti K. H. úgy tartsátok a' Halált, mint a' Mennyei változhatatlan bódogságba vezető utat, és oda való bémenetelt. Mert nem tsak meg-fabaditja ez az embert minden ostromló nyavalyáktól, hanem ugyan halhatatlanná-is téfzi: nem tsak ki-költözteti e' firalomnak völgyéböl, hanem fel-is emeli a' bódog életnek és változhatatlan ditsöfségnek leg-magosabb pontjára: nem tsak ki-kergeti e'böl a' bünt és jót öfve zavaró Babilonból, hanem által téfzi a' Mennyei Jéru'sálembe, hogy femlélje a'nak ditsö épületeit, mellyeket épít

tett maga az ISTEN még Világ' *fundamentum*ának felvetése előtt, és meg-elégíttesék mind örökké a'nak gazdag bővségével. Nem tsak le-vetkezteti az emberrel a' romlottságnak öltözetit, hanem fel-is öltözteti a' világosságnak fényes ruháiba. Ez által az ISTEN nem tsak eltörli fêmeinkről a' könyv-húllatásokat, nem tsak ki-vézi fájainkból a' jaj főt, hanem meg-is tölti azokat örvendő énekekkel: nem tsak el válaft a' bünös embereknek tárfaságától, hanem közelitet a' fok ezer angyalokhoz, meg-bóldogúlt Lelkekhez, és bé-botsát a' maga ditsőséges ábrázatjának zemlélésére.

Mind ezeket öfve vetvén, a' jö-ki, hogy a' Halálnak kettös ábrázatja vagyon: rút az egyik, szép a' másik: rettentő az egyik, kívánatos a' másik. Titeket kérdelek immár Sz. H! mellyikre kívánnátok e' kettő közzül örömeftebb tekinteni? Szükségtelen Kérdésnek tartjátok talám: mert ki volna, a' ki a' szépet nem fzeretné? ki volna, a' ki a' kívánatost nem kívánná? De tsak a' ma gyermekek' fájába forgó köz mondások fzerint-is: *Dulcia non novit, qui non gustavit amara. Per spinas ad rosas.* Valamint egyéb dolgokban, úgy e'ben a' *matériában*-is igaz az, hogy fenki nem rézesülhet a' Halált követő édeségekben, míglen a'nak mérgével tellyes keferü pohárból nem ifzik. Senki nem fedheti a' Halál' káfája után nevedő illatos ró'sákat, míg némü-nemü töviffektől meg nem sértegettetik. Vagy hogy elébbeni *stilusomat* meg-tartsam, nem láthatja fenki a' Halálnak szébbik ábrázatját, míg a'nak rettentő tekintetit meg nem nézi, és azt zemlélvén, a' mint illik, meg nem ijed. A' Kegyes *Á'sáf*, ha fzentén elsöben bofzánkodott-is, de a'nakutánna bé-hatolván az ISTEN' *Sanctuarium*ába, és ott a' dolgoknak mivóltára job-

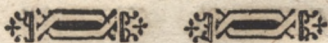
ban-is

ban is meg taníttatván, bódogtalanoknak mondja azokat, a' kik a' Halállal nem bajlódnak.

Oh bódogok ellenben tehát azok, kiket e' világi életben a' Halálnak fájdalmai ottan-ottan környül véznek! a' kiket e'nek a' nagy *Béhal*nak fiai jó eleve meg-retten-tenek! Bódogok! mert hathatós indító ok vagyon fêmeik előtt a' magok valóságos meg-efmérésére, 's életek meg-jobbitásával a' KRISTUS JÉ'SUSHoz való folyamodásra. Bódogok! mert akármelly véletlen és váratlan üjjön reájok ez az ellenség; mindazáltal vigyázatlanúl nem találtnak, és azért vezedelembe is nem ejtethetnek: előre kínézték ugyan is a' menedék helyet, amaz erős tornyot, a' KRISTUS JÉ'SUST, a' kihez folyamodván, ha fíntén minden változástól üreffen nem maradhatnak is, az a' változás mindazáltal, a' mellyen által mennek, nagy hafznokra lézen, 's épülésekre.

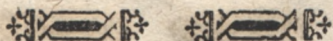
Vajha lehethéges volna, hogy ez a' gyázos *Theatrum*ra ki tétetett Koporsó most egy kevésbé meg-nyílnék! Kivált pedig, vajha lehethéges volna, hogy önnön magok az egék meg-nyílatkozván, a' ma bódog Lélek onnan vízfá jöne, és most én helyettem bár tsak egy fempillantáfig befélhetne Tinéktek! Jól értitek Sz. H. kire tzélozzak. Ugy-mint: a' ma b. e. Nagy Uri Férfjúra, Néhai Mélt. Gróf *Tantsi FÖLDVÁRI FERENTZ* Ur ö Nagyságára. Kétség kívül, egy felöl világoson fêmeitek eleibe rajzólná a' Halálnak rettentő rút ábrázatját, de más felöl eleyen fínekkal le-írná a'nak kívánatos tekintetét is: el-hitetné veletek, hogy ámbátor ellenség légyen ez, mindazáltal fokkal több hafznot tézen a' Kerefityén hívő embernek, mint akármelly jó baráttól lehetne várni; maga tulajdon példájában, mint tífza tükörben fémleltetvén azt a' tökéletes nyúgodalmat, és bódogságot, a' mellyre e'nek

közbe jövésevel által tétetet, és egész *Relatiót* tévén a' ma Mennyei Szentek' Szentének gazdag kintseiről, 's nagyságos szépségéről, mellybe bé-hatólt immár, el-rontatván a' Halál által erőtelen, és e'dig ellent tartó testének kárpitja.

De hová ragadnak engemet az én indúlatim? Hogy tézek kívánságomnak tzeljává illetlen, egyfzer'smind szükfégtelen dolgot? Nem-is háboritom-meg ezt a' drága Lelket az ö nyugodalmában: mert a' kívül-is majdon önként által látjátok az ö példájából-is, mit kellefék a' Halálról ítélnetek, ha még egy kevés ideig figyelmetes halgatással lenni nem fajnállotok, míg az ö régi fényes Uri *Familiából* való származásáról, ditséretesen folytatott Kerefztyén Világi Életéről, és a' Halál által a' Mennyei boldgságba lett bé-iktattásáról egy keveset befélgetek.

Hogy pedig a' Mélt. Gróf *Tantsi FÖLDVÁRI* régi *Familiának* le-írásában a' régibb idöket ne említsem, egybe lépem a' XV-dik *Saeculumra*, mellynek vége felé virágzott vala a' ma jeles *Heros*, FÖLDVÁRI MIKLOS Ur, nagy emlékezetü HOLLOS MATYÁS, Magyar Királynak V. *Colonellussa*, kitöl mint Tör'söktöl vette eredetét a' Méltós. FÖLDVÁRI *Familia*. hagyván ez maga után Uri Házában örökös Fia, FÖLDVÁRI BÁLINTot, a' ki Erdély Országának egy válaftott Haza Fija vala, 's *Protonotariusi* falkalatos hívatalt-is viselt. BÁLINTnak Fija vólt *Tantsi FÖLDVÁRI JÁNOS* Ur, a' kinek *Virtussainak* örökös *monumentumi* a' két Hazában szélesén ki-terjedett FÖLDVÁRI Jószágok, mellyeknek nagyobb részét ez tulajdon *meritumi* val *adquirálta*, és így a' fzerentse Javainak, magát 's maradékát gazdag Urává tette; de a' mellett fedte a' Házafsági meg-áldottatott páros Életnek-is drága gyümölcseit, élete' második Párjától, ama' régi *Harinnai HARINNAI Familiából* származott BIKLI ER'SÉBETH Afzönytöl
zület-

fülettetvén ö néki két jeles Uri magzatok, GÁSPÁR és GYÖRGY, kik közzül

GÁSPÁR zemlélte Felefégetöl PEKRI ANNÁTól fületett ISTVÁN Fiját, a' ki jöllehet Házában örököft nem hagyá, mindazáltal magának halhatatlan hírt nevet, *Familiájának örökös ditsőséget* szerzett azzal, hogy *II-dik Maximilianus Római Imperator*, Tseh és Magyar Király' idejében *1575-dik* Eftendöben, Erdély Ország részéről *Oratori*, vagy *Residensi* Hivatalt viselt Bétsben; annak utánna pedig Hadi szolgálatra vágyakozván, az említett *Imperator*-tól *Generalisi* méltóságra kegyelmefen *promoveált*atott. A' melly hivatalban Felséges Királya'hoz hívségét, édes Hazájához szeretetés, 's más Uri *Virtussait*, melly tetemefen ki-tündököltette légyen, tsak az-is eléggé bizonyítja, a' mit a' Chronikák írnak *Szigeth* és *Gyula Várainak* a' fényes *Porta*' ereje ellen lett általmaztatásokról.

GYÖRGYnek pedig Felefégetöl BOGÁTI ER'SÉBETH Afzonytól fázmazának JÁNOS és GYÖRGY Fijai. JÁNOS magzatot maga után nem hagyott. GYÖRGY Házafszági Szövetség által köttettetvén ALMÁDI BORBÁRA Afzonyhoz, nemzé *Tantsi FÖLDVÁRI FERENTZ*et, a' ki fel-nevekedvén, és magát a' közönséges Tárfaságnak szolgálataira szépen el-kéfitvén, elsőben ugyan *Constantzinápoly*-ban sok Eftendökig *Residensi* hivatalt viselt ditséretesfen; onnan édes Hazájába visszä hivatvatván, lett az a'kori Erdélyi Fejedelemnek belső Tanátosfö. Ugyan ezen FÖLDVÁRI FERENTZ Ur, vévén magának Felefégül a'-ma régi TARNOK *Familiából* fázmazott *Heroinát*, *Tarnók Matskási* MATSKÁSI ANNÁT, fázmlála három jeles Uri Magzatokat, úgy-mint FERENTZet, PÁLt, és ER'SÉBETET.

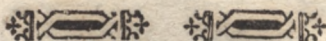
FERENTZ, Feleségével *Lofontzi* BÁNFFI BORBÁRA

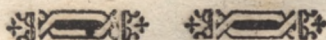
BÁRA Afzonnal együtt maradék nélkül el - enyézett .
ER'SÉBETH Néh. FOLTI FARKAS Urhoz köttet-
vén Házas Társúl, nyert magának ISTEN ajándékából ma-
radékokat, kik a' Mélt. *Petryevith* HORVÁTH *Familiában*
maig-is szépen virágoznak .

Harmadik vala PÁL, a' ki Torotzkó Sz. Györgyi
TOROTZKAI BORBÁRA Afzontól, mint Élete' Kedves
Párjától, zemléle két drága Zálogokat, úgy-mint: GYÖRGY
és PÁL Uri Fijakat. Kik közzül Néhai Mélt. *Tantsi* FÖLD-
VÁRI GYÖRGY Ur édes Atyja vala, Néhai Mélt. FÖLD-
VÁRI FERENTZ Urnak, a' kitől ismét mint édes Atyá-
tól, és Néhai Mélt. PETKI NAGY KRISTINA Afzony-
tól, mint édes Annyától vette eredetét Hazánknek egy
igaz Fija, Mélt. *Tantsi* FÖLDVÁRI GYÖRGY Ur .

Második Fija fellyebb említett FÖLDVÁRI PÁL
Urnak, vólt édes Atyja nevével ékeskedő, Hazánk Uri
Rendeit ékefitő emlékezetes Uri Férjfiú, Néhai Mélt. *Tan.*
FÖLDVÁRI PÁL Ur, kinek-is N. M. HARINNAI SÁRA Ur
Afzonnal párosodott Házasági életét meg-áldotta vala az
ISTEN szép Uri Magzatokkal, zemlélvén Házokban, 's
magok után életben-is hagyván, az Afzonyi renden ugyan
Néh. Mélt. Gróf *Tantsi* FÖLDVÁRI ER'SÉBETH Ur Af-
zonyt, Néhai Mélt. Gróf *N. Ertsei* TOLDALAGI MIHÁLY
Urnak tizta kegyességü élete' Párját, 's Uri Házának pél-
dát ritkán található ferény és bölts Gazda-afzonyát; melly
drága Uri Párnak Zalogai lönek, az eleitől fogva szépen
virágozott, 's ágait naponként mind szélesebben ki-terjeztő
Mélt. Gróf *N. Ertsei* TOLDALAGI *Familiában*, Mélt. Gróf
N. Ertsei TOLDALAGI LÁSZLO Ur ö Nagysága, Felső-
ges Király Afzonyunk Erdélyi Törvényes Mélt. Királyi
Táblájának *Actualis*, és igen nagy érdemü *Adfessor*, Ha-
zánknek egy valóságos *Nestori* idökre méltó bölts és taná-
tsos

tsos *Nestora*, nékem különös *Maecenásom*, *Második Mélt. Gróf N. Ertsei TOLDALAGI JÁNOS* Ur ö Nagysága; *Harmadik Mélt. Gróf N. Ertsei TOLDALAGI FERENTZ* Ur ö Nagysága; *Negyedik Mélt. Gróf N. Ertsei TOLDALAGI PÁL* Ur ö Nagysága, mind hárman hasonlóképen; jeles Uri *Virtusokkal* ékeskedő, 's tágas *Theatrumot* érdemlő nagy Uri Férjfiak, az ISTEN Házának drága kintsei, minden Jók' fêmeinek kellemetes gyönyörűégei, nékem gyermekfégemtől fogva méltóztatott különös *Patronusim*. *Ötödikör* említem, ugyan ezen Uri Pártól fülettetett nagy *Heroinát*, Néh. édes *Afzony Annyának* nyomdokait a' tizta kegyességben és bölts *Gazda Afzonykodásban* ferény lépésekkel követő *M. G. N. Ertsei TOLDALAGI KATA* Ur *Afzonyt*, ritka *Virtusokkal* tündöklő nagy Uri Férjfiúnak, *M. G. Tzegei VVASS ADÁM* Ur ö Nagys. Élete szerelmes Párját. Utóljára hagyám, a' kit a' fületéfnék rendire vigyázván, elébb kell vala említenem, Néh. *M. G. N. Er. TOLDALAGI ER'SÉBETH* Ur *Afzonyt*, *N. M. Fritsi FEKETE SÁMUEL* Urnak egy ideig drága ditsőséget, azután tizta kegyességü *Özvegyét*, de a' ki maga-is immár e' Világból ez előtt néhány éftendőkkel lett ki-költözésével minden Jóknak méltó fozmorúságot, 's Mélt. Uri *Atyjafiainak* fekete vastag gyáft okozott, hagyván ugyan tsak maga után mindnyájunk' vigasztaltatására életben négy Uri drága Magzatokat. Kik közül az első *M. Fr. FEKETE LÖRINTZ* Ur, a' *Publicumot* nagy reményfeggel biztató ifjú Uri Férjfiú. *Második, M. Fr. FEKETE LAJOS* Ur, *Felséges Afzonyunk* Erdélyi Törvényes Mélt. Királyi Táblájának érdemes *Adfessora*. *Harm. M. Fr. FEKETE FERENTZ*, külső belső ajándékokkal ékeskedő, nagyra fületett Uri Ifjú. *Negyed. vala ama' gyönyörű angyalka, M. Malomv. KENDEFFI JO'SEF* Urnak minapi drága Kintse, *M. Fr. FEKETE KLÁRA* Ifjú *Afzony*,
S a' ki

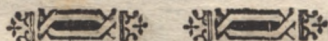
a' ki ez előtt nem régen Ifjúságának ki-nyílt tavafzán e' Földről el-költözvén, nevetlen Magzatait ajánlá Mélt. Uri Atyjafiaiának atyafiságos *gráciájokba*.

Által mégyek immár fellyebb említett Néhai Mélt. *Tantsi FÖLDVÁRI PÁL* Urnak Élete' drága Párjától, Néh. Mélt. *HARINNAI SÁRA* Ur Afzönytől üzetett Uri Fijára: e' vala Néhai Mélt. Gróf *Tantsi FÖLDVÁRI FERENTZ* Ur ö Nagysága, a' ki meg-hidegült Testére nézve feküszik a'ma gyászos Koporsóban, 's lett mind a' Ti mostani fomorú özve gyülesteknek, mind pedig ezen én Kesergő *Oratiómnak materiája*.

Látjátok azért Sz. H. ezen mi kedves emlékezetü Halottunknak igen fényes, és tsak nem a' magas Egeknek fómzedságokig fel-emelkedett nagy Méltóságu regi *Familiából* lett fázalmazását, és hasonló Uri *Familiákkal* való egybe-köttetését. Méltán mindazáltal, mikor még rengő böltsöjében fekünnék, réa' fázabhatta volna valaki azt a' mit *Virgilius* mondott régentén *MARCELLUS* felöl, *Octaviának, Augustus* Tsáfár' Testvér Húgának Fija felöl:

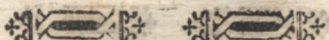
*Nec puer Iliaca quisquam de gente Latinos
In tantum spe tollet Avos; nec Romula quondam
Ullo se tantum tellus iactabit alumno.*

Mert akármelley fényes lett légyen eleitöl fogva a' Mélt. *Tantsi FÖLDVÁRI Familia*; akármelley gazdag vólt-is az Nagy Uri Férjfiakkal: egy-is mindazáltal a'nak ditsőséget oly nagyra nem emelte mint ez a' mindjárt említett Uri *Heros*. A' ki mind Hazájához, mind áldott emlékezetü *Felséges VI-dik KÁROLY* Tsáfárhoz, 's a'nak *Successorához* valósággal ki-tetfő *meritumival* azt nyerte, hogy mostan ditsőségesen és gyözedelmesen Uralkodó *Felséges Koronás Király Afzönyunk* ötet, és ö benne egész Mélt. Uri *Familiáját* *GROFI* Méltósággal 's *Titulussal* ingyen való Kegyelmeségéből meg-
aján-

ajándékozna. E' mellett, öregbitette Uri *Familiájának* fényességét a'zal-is, hogy midön a' Menyegzői faklyák gyújtásának rendes idejét el-érte volna, az ISTENi végezesék fzerint, Házasági Szövetség által öfve-köttettettek a'ma hasonló régi idökre fel-nyúló *Familiája* Néh. Mélt. G. *Kali KUN ER'SÉBETH*, maga idejében jeles Uri Afzonnal. Kivel való páros Életét meg-áldotta vala az ISTEN öt drága Uri Magzatokkal. De a' kiknek hármát, *ostenderunt ter-ris tantum fata, nec ultra esse siverunt*. Tsak meg-mútták e' Földnek az ISTENi végezesék, fokáig pedig élni nem engedték. A' negyedik, úgy-mint, Néh. Mélt. Gróf *Tantsi FÖLDVÁRI SÁRA* Ifjú Ur Afzony, ama' ditséretes tselekedetekről a' Magyar Korona alatt esmértes *TOLDI Familiából* fzmazott Uri Férjfiúnak, Néh. Mélt. Gróf *N. Szalontai TOLDI ADÁM* Ur ö Nagys. fzerelmes Házas-Tárfa, más három Testvéreinél egy kevéssel hozzafabban múlatozott ugyan e' Világnak *Theatrumán*; de a' ki mindaz-által Egekre lett költözésével édes Atyja Urát meg-elözte, hagyván maga után életben két kedves Zalogait, ú. m. M. G. *N. Szalont. TOLDI MÁRIÁ* ifjú Ur Afzonyt, M. *Szép-laki P. HORVÁT DÁNIEL* Uramnak Házas-Társát; és ismét, a' tizta Szüzefségnek zöldellö Kofzorújával ékeskedö M. G. *N. Sz. TOLDI SÁRA* Kis-Afzony ö Nagyságokat.

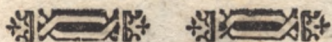
És így a'mazok az Egek lakossi lettenek immár; de él az UR' jó tetzéséböl Mélt. Gr. *T. FÖLDVÁRI IST-VÁN* Ur, és ímé édes Atyja' Koporsója mellett le-tsüggedet fövel kesereg, ki-is az ISTENi Kegyelmes gonvifeléséböl Élete' Párjául nyervén, ama' felidféggel, ferénység-gel, tizta erköltsökkal, békefséges-türéffel, mint minden *Virtusoknak* füzöl annyával ékeskedö Mélt. Gr. *Hidv. NEMES JUDITH* ifjú Ur Afzony ö Nagys. Uri *Familiáját*, édes Atyja különös öröme 's vígaftaltatására gazdagította jeles

Uri Magzatokkal. Kik közzül az első, hogy tsak az életben lévőket emlitem, az első mondom, Nagy Uri Atyja nevének örököffe, 's Uri *Familiájának* egy kiváltképen való nagy reménylége M. Gr. T. FÖLDVÁRI FERENTZ Urfi; második, 's harmadik-is, a'ma három *Grátiák* ritka *compániájával* vetekedő KRISTINA és DRU'SIÁNA Gróf Kis-Afzonyok.

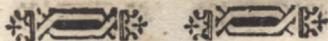
De öregbitette ezen fellyebb említett Néh. Férjfiú Uri *Familiájának* fényességét kiváltképen azokkal a' drága *virtusokkal*, a' mellyekkel mint fímen fedett jó-féle gyöngyökkel ékeskedett, és a' mellyeket hetven-égy éftendő-kig folytatott, 's már el-fogyatott életének egész folyásában fíembe tünöképen gyakorlott, lévén ez a' maga Házának *Argusi* fímefféggel bíró ferény gazdája, 's bölts igazgatója, az emberi Nemzetnek egy valóságos *Thefeussa*, Nemes Házánknak igaz Fija, a' Királyi Felsőeknek engedelmes hív fíolgája, az ISTEN Házának nevezetes ékesfége, kegyes *Abdiássa* a' Prófétáknak, második *Maecenassa* a' tízfítségés tudományok körül forgolódóknak, a' mint ennek mások között én, és az előttem való fíomorú *Concionator* nem tsak híteles Tanúi lehetünk, hanem egyfízer's-mind, nagy nevének édes emlékezetben való tartására, Méltóságos Uri Házának örökös fíolgálataira, el-vett *gratiával* kiváltképen való módon köteleztettünk.

Had mondjak még égyet Sz. H ezen Kereffítyén Uri Férjfiúnak dítseretére; azt pedig, hogy *egész életében félt a' Haláltól*. Ne tsudáljátok hogy ezt mondám. Ő maga valamint soha nem tagadta, söt tselekedeteivel világofon megbizonyította, úgy most-is ha fíolhatna. tudom, örvendezve meg-vallaná. *Laertius Diogenes* írja, hogy *Cleanthes*, mídön valaki fíemére vetné, hogy ő igen félenk vólna, ezt felelte: *hoc minus pecco*. Az igaz Kereffítyén ember dolga való

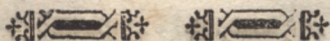
valósággal így vagyon: mentől gyakrabban forgatja elméjében a' Halált, és mentől mélyebben meg-járja fívét annak félelme, annál kevesebbet vétkezik: meg-forditva-is igaz ez, mentől jobban meg-tartóztatja valaki magát a' bünöktől, annál bizonyosabb az, hogy ő fél a' Haláltól. Félni tehát a' Haláltól, és el-távoztatni a' gonoszt, két öltve köttetett' dolog, 's mindenik nagy ditséretet érdemel. *Bona est timiditas quae circumspectum reddit hominem.* Áldott félelem az, a' melly fémefsé és vigyázóvá tézi az embert. Illyen áldott és hafnos félelem forgott ezen mi drága Halottunknak fívében. Ugy nézvé, t. i. ő a' Halált mint igen titkon járó tolvajt, el-kerülhetetlen bajnokot, mint utolsó ellenféget kivel való viadal válaftja-el kinek-kinek a' ma jövendőbeli örökkévalóságban-lejendő forsát s állapotját: azért mindenkor fémefsen vigyázott, előre ki-nézte a' menedék helyet, a' maz erős toronyot, hogy így akármelly véletlen és váratlan üfsön-is reája, ne légyen semmi veszedeleme. Oh JÉ'SUS Te vagy ez az erős torony, te hozzád ragazkodott, mi ugyan úgy reméljük: Te tudad egyedül az ő fívét, értetted fívbéli foházkodásait, titkos fohajtásait; a' Te nevedről való vallás tételt forgatta fájában míg közöttünk éle; utolsó óráiban-is JÉ'SUS! JÉ'SUS! Tégedet óhajtott; kétség kívül TE hozzád-is kísérték a' Sz. Angyalok, győzedelmet vett boldog Lelkét.

Fel-kísérem a' jó reménységnek és fzeretnek fémefivel győzedelmi pompák között ezen áldott Lelket a' Mennyei *Capitoliumba*: mi itt maradánk. Ő már minden félelmeken felyül tétetett: mi még e' síralomnak völgyében járunk. Ő már győzedelmefen uralkodik; mi még az ellenség' földén fok rettegések között bújdofunk. Ő már a' Sz. Angyalok társaságába merült: mi pedig az övétől-is megfoztatánk.

De vízfű tekint még egyfzer a'nak a' Mennyei palotának fényes ablakairól, nem áthatja-meg, hogy még egyet ne szóljon Ti hozzátok.

1.) Leg-elsöben-is Tégedet föllit-meg, mind életben lévő égyetlen égy Gyermevét, 's kedves Fiját, M. G. T. FÖLDVÁRI ISTVÁN Ur! és Életed' hív Párját, tégedet édes Leánya helyett való kedves Menyét M. Gr. H. NE-MES JUDITH Azzony! Egész Életében a' maga szívén vi-fel vala Titeket, és leg-féltöb Kintse gyanánt tart vala: a'ma Ti-töltek fármazott drága Virágfálakat, fellyebb név ferínt említett Unokáit, mint a' maga Lelkét úgy fereti vala, Mostan-is Ti-veletek együtt meg-öleli azokat, ki-önti szívének buzgó kívánságát, és azt kívánja: a' Felféges IS-TEN a' maga szárnyainak árnyékában rejtsen-el Titeket, Életeteket nyújtsa hozzú idökre: Életetekre meg-kíván-tató áldásait, a' jó egészséget, békefiséget fölgáltassa-ki: tar-tson-meg az igaz Hitben, és Kerefftyéni Virtusoknak álha-tatos gyakorlásában. Máfodfor-is meg-föllit Tégedet M. G. Azz. mint igen Kedves Menyét, és a'ra kér, hogy a' mint kezdetted, úgy folytassad mind végig fölidféggel, ferény-féggel, békefiséges-türéffel Házadnak dolgait; kivált pedig kedves Unokáit, azok között nevezetesen M. G. T. FÖLD-VÁRI FERENTZ Urfit, mint ezen Uri *Familián*nak egy nagy reményféget egészzen a' Lelkedre köti: neveljed ö-tet az igaz Hitben, ISTENi félelemben, jó erköltsökben, hogy a' mint mindenek már előre-is jövendölik, leheffen a'nak idejében Nagy Ur édes Atyja', nem tsak nevének, hanem *Virtussainak*-is valóságos örököffe, Uri *Fam.* díffe, az ISTEN Házának hív Tagja, erös Öflopa, Édes Anyai hí-vednek tellyes öröme. Láttá ugyan előre-is, és tudja melly nagy tereh föllatt vállaidra, de el ne tsüggedj, bízzál az UR ISTENben, hívd Ötet fegitfégül: mert rendel Ö Fel-fége

fége fegédeket, gyámolokat, vígafzalókat; sőt rendelt-is. Kéz fíivel vagynak ugyan-is azok a' M. Uri Atyafiak, a' kiket a' Vértégnek *fussa* különöfebben kötelez segitfégedre, tsak hogy azoknak bölts tanátsokat, mind eddig, úgy ezután-is ki-kérni 's bé-venni el ne múlaffad.

2.) Ti-hozzátok-is nyújtja utólsó szavait Néh. édes Léányától füületett kedves Unokái, M. G. N. Sz. TOLDIMÁRIA Ifjú Afzfony! és e'nek kedves Párja M. Sz. P. HORVÁTH DÁNIEL Uram! Ifnét, M. G. N. Sz. TOLDI SÁRA Kis Afzfony! és a' midön *testamentum* fzerint ezt hagyáná Tinéktek, hogy az ISTENT féljétek, az embereket megbetsüljétek, kívánja égyfzer'smind, hogy az UR ISTEN adjou Tinéktek gazdag rézt az Égnek harmatjából, a' Földnek 'sírjából. A' kedves SÁRA, tizta kegyefséggel, és a' külső ékesség mellett, Mennyei ajándékokkal továbbra-is kedvesen illatozzék, kire való vígyázást, 's hívféges gondviseleést ajánlja, sőt ugyan Lelkedre köti M. G. N. Sz. TOLDI 'SIGMOND Ur, jeles *Virtusaidról* esméretes Uri Férfiú, nékem még az Oskolai porban méltóztatott *singularis* jó *Patronusom*! áldást mondván ö egyfzer'smind Uri Személyedre, kedves Párodra, és egézf Mélt. Uri Házadra.

3.) Vallyon változhatik-e a' vér vízzé? vallyon elmellözhetne-e Titeket M. G. Urak, M. G. Afz. a' kik a' M. N. E. TOLDALAGI *Fam.* kedves N. Testvérétől fületett igen fzerelmes Atyajafiai valátok? nevezet fzerint: M. G. N. E. TOLDALAGI LÁSZLO Ur, az Erd. Törvényes M. Kir. Táblának *Act.* és fényes Hivatalodat nagyobb *meritum*iddal dífzesítő *Ads!* és Életednek igen kedves Párja, M. G. Tz. VVASS KATA Ur Afzfony! M. G. N. E. TOLDALAGI JÁNOS Ur! és Életednek hív Párja, M. G. N. *Bartsai* BARTSAI KATA Afzfony! M. G. N. *Ertsei* TOLDALAGI FERENTZ Ur! és Életed' kegy. Tárfa M. G. L. BÁNFFI KATA Afz. M. Gr. N. *Er.* TOLDALAGI PÁL Ur,
és Sze-

és Szerelméfed, M. G. *K Rb.* RHÉDEI KLÁRA Afzony!
M. G. *N. Er.* TOLDALAGI KATA Afz! és kedves Férje
M. G. *Tz.* VVASS ÁDÁM Ur! Hazánknak, és az ISTEN'
Hazának égyen-égyen féltő Kintsei! Meg-efmérte minden-
kor ezen Uri Férjfiú a' Ti igaz Atyafiságtokat, és gyönyör-
ködött a'ban. Áldást mond Ti-réatok, Házaitokra, 's Uri
Kedveseitekre, kívánván, hogy az UR ISTEN az igaz Atya-
fiúi fzeretetet, mind Kereztényi *Virtus*okat tégyen állan-
dókká Ti-nállatok, jó fzerentséteket állassa erős *fundamentum*-
ra; Uri *Familiát*okat virágoztassa, még lézen a' Napnak és
Hóldnak az égen járása, végezetre, mikor ofztán a' jó vénfég-
gel meg elégezték, költözteszen a' Mennyei Ditsőségsbe. Egy-
fzer'smind pedig kér emlékezzetek-meg el-maradott Házáról,
légyetek a'nak védelmezői, bölts igazgatástokkal jóra vezérlői.

Különösön ifmét meg-föllit tégedet M. G. *N. Er.* TOL-
DALAGI LÁSZLO Ur, fellyebb is érdemlett *titulus*okkal em-
lített nagy *Pat.* Uram! a' kinek közöni ezen fomorú *fól-*
*lemmit*ással helyes el-rendelésében-is meg-bizonyított Atyafi-
ságodat. Hasonlóképen meg-érdemled, hogy több M. Uri Aty-
jafainak feregéből ki-válazzon, és különösön meg-föllitson
tégedet-is M. G. *N. Er.* TOLDALAGI FERENTZ Ur! a' ki-
nek közöni utólsóbb óráiban mellette való hív fáradozásfai-
dat, mellyekkel mint-égy meg-petsételted, valójában meg-
tetézted egéz Életében mútatott hív fzeretetedet. Mind ket-
tőtöknek kiváltképen való módon lelkére köti a' Kedves Fi-
jára, 's tulajdon Léánya gyanánt betsüllött Menyére való
vígyázást, ezeknek óltalmazását, és Uri *Familiáj*ának a' ma
jövendőbéli reményfégét, M. G. *T.* FÖLDVÁRI FERENTZ
Urfit: neveljétek ötet, 's neveltesétek fzorgalmatoson a'
tífzteségses Tudományokban, Isteni félelemben, melly a'
jó böltségségnek kezdete.

4.) Nem titkolhatja hozzátok gerjedező buzgó indú-
latját-is M. *Fr.* FEKETE LÖRINTZ és LAJOS Urak, és ifmét
M. *Fr.*

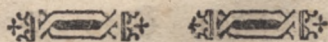

M. Fr. FEKETE FERENTZ Urfi! azt kívánja Tinéktek ezen Ti Néh. fzerető Atyátokfia, hogy a' Fel. ISTEN, valamint e'dig, úgy egéz Életeteknek végéig, melly későn történjék, légyen Ti-veletek mindenkor, és a' Ti Kedveseitekkel.

5.) M. T. FÖLDVÁRI GYÖRGY Ur! és e'nek Élete fzerelmes Párja, M. MAURER 'SOFIA Afzony! kedvesen emlékeztvén ezen kegyes Uri Férjfiú, a' Ti hozzája való igaz Atyafiúi fzeretetetekről-is, kíván Tinéktek is Uri Házatokkal egyetemben, a' minden áldásoknak ISTENétől hozzú Életet, virágzó fzerentsét, és végezetre oztán olyan kintset-is a' Mennyeknek Országában, *mellyet a' lopó, a' moly, és a' ro'sda meg nem eméfthetnek.*

6.) Vallyon el-mellözhetne-é Tégedet az ö végső bútsúzó fzaibaiban ezen K. Uri Férjfiú, M. G. B. BETHLEN DRU'SIÁNA AÉ. N. M. G. H. NEMES FERENTZ Urnak ISTEN-félö árva Özvegye! semmiképen nem akar mondom Tégedet el-mellözni. Mert a'Te Házadból, a'Te Kebeledből rendelte vala az UR ISTEN az ö kedves Fijának ezt a' tsudálkozásra méltó hívféges Párt, a' kit ö egéz Életében igen nagyra betsüllött, és azért Te hozzád-is mindenkor fzeros kötelefségit efméri vala. Fel-nyitván azért Te előtted-is az ö fzívének Tárházát, kíván Tenéked, és egéz M. Uri Házadnak e' Világi Kíferteteknek félvéfzes Tengerén *Halcyoni* tsendefséget, és végezetre oztán Mennyei Ditsöfséget. Különösen meg-föllit Tégedet is M. G. H. NEMES MÁRIA ifjú Ur Afz. M. Ur HENTER ISTVÁN Uram Élete fzerelm. Párja! minémü ti fzelettel vífeltettél légyen ö hozzája tetemefen meg-bizonyítottad, útolsó óráiban, 's most ezen útolsó el-takarittatásának alkalmatofságával tett faradozásaid, 's hívgazda-afzonykodásod által-is: kíván Tenéked, és Életed' fzerelmes Párjának minden fzükféges áldásokat.

7.) Ki-terjéfti továbbá jó kívánságát a' M. Szépl. P.
T HOR-

HORVÁTH Uri *Familiából* való kedves Atyafijaira, hogy ú. m. M. Szépl. P. HORVÁTH BOLDI'SÁR, és HORVÁTH MIKLOS Urakra, ezeknek Uri Házakra 's *Familiájokra*; sőt ki-terjeszti közel és távol lévő minden Uri Kedves Atyafijaira, kívánván mind egyig ezeknek-is virágzó fzerentsét, fzomorúság nélkül folyó víg napokat, és a' mi leg-fzükfégesebb, a'nak idejében örök idveséget.

8.) Hív Szolgai, Jobbágyi, Jobbágy afzfonyai a' kik vóltatok! áldást mond Ti-réátok-is a' Ti Néh. jó Uratok hüfégtékért, mellyet mind egész Életében, egéfségének gyakran történt változáfaiban, mind pedig Halálakor, 's most-is, el-takarittatásának idején ö velle, 's meg-hidegült porával tselekedtetek. Légyetek továbbra-is hívfégefek, engedelme-fek jó Uratokhoz, 's kegyes Afzfonyotokhoz.

9.) Végezetre, minden renden lévő Sz. H! a'kik ezen K. Uri Férjfiat az ö utólló tífzetség tételének napján meg-tífzteltétek! Tífzteljen-meg Titeket-is a' Mennyei Felfég minden fzükfégés áldáfaival, mellyek a' két életre meg-kíván-tatnak, azt kívánja Tinéktek. Egyfzer'smind pedig, *Testamentumban* hagyja mint-egy, hogy fenki Ti-közzületek halandó forfáról soha el-ne felejtkezzeék: gyakorta elméitekben forgásátok, melly nagy és titkon járó ellenség légyen a' Halál: azért fzorgalmatoson vígyázzatok, mindénkor kézen légyetek. De tudjátok-meg azt-is, hogy ez olyan bajnok, a' mellyet maga erejével fenki meg nem gyözhet, hanem ha annak hatalma által, a' ki a' maga Halálával meg-ron-totta azt a' kinél vólt a' Halálnak birodalma: e'hez folya-modván, ha fízintén azt el nem kerülhetitek-is, hogy né-mü-némü nagy változáfon által ne menjetek, az a' válto-zás mindazáltal, nem romláftokra, hanem épüléftekre léfzen oda-fel az Egekben. Így légyen!

E L - M O N D Á M.

